

Komisja Europejska

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Raport

Prace w terenie: Maj – czerwiec 2023 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Niniejszy dokument nie przedstawia punktu widzenia Komisji Europejskiej. Zawarte w nim interpretacje i opinie są wyłącznie interpretacjami autorów.

Tytuł projektu: Specjalne badanie Eurobarometru 538 dotyczące zmiany klimatu – sprawozdanie

Wersja językowa: PL

Numer katalogowy: ML-03-23-358-EN-N

ISBN: 978-92-68-05355-3

DOI: 10.2834/653431

© Unia Europejska, 2023 r.

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Zdjęcie: Zdjęcia Getty

Dokument przygotowany przez Pierre Dieumegard dla [Europe-Democracy-Esperanto](#)

Celem tego „tymczasowego” dokumentu jest umożliwienie większej liczbie osób w Unii Europejskiej zapoznania się z dokumentami sporządzonymi przez Unię Europejską (i finansowanymi z ich podatków). **Bez tłumaczeń ludzie są wykluczeni z debaty.**

Ten dokument „Eurobarometr” był [tylko w języku angielskim](#) w pliku pdf. Z tego wstępnego pliku wykonaliśmy plik odt, przygotowany przez oprogramowanie Libre Office, do tłumaczenia maszynowego na inne języki. Wyniki są obecnie [dostępne we wszystkich językach urzędowych](#).

Pożądanę jest, aby administracja UE przejęła tłumaczenie ważnych dokumentów. „Ważne dokumenty” to nie tylko przepisy ustawowe i wykonawcze, ale także ważne informacje potrzebne do wspólnego podejmowania świadomych decyzji.

Aby wspólnie omówić naszą wspólną przyszłość i umożliwić wiarygodne tłumaczenia, międzynarodowy język esperanto byłby bardzo przydatny ze względu na jego prostotę, regularność i dokładność.

Skontaktuj się z nami:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:Kontakto@europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Zawartość

WPROWADZENIE.....	4
STRESZCZENIE.....	8
I. EUROPEJSKIE POSTRZEGANIE ZMIANY KLIMATU.....	10
1. Postrzeganie zmiany klimatu jako problemu globalnego.....	11
2. Postrzegana powaga zmiany klimatu.....	27
II. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA ZMIANIE KLIMATU.....	32
1. Odpowiedzialność za przeciwdziałanie zmianie klimatu.....	33
2. Osobiste działania na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu.....	41
3. Rodzaje działań indywidualnych.....	44
III. POSTAWY WOBEC WALKI ZE ZMIANĄ KLIMATU I PRZEJŚCIA NA CZYSTĄ ENERGIĘ.....	54
1. Postawy wobec działań w zakresie zmian klimatu.....	56
2. Podejście do ograniczenia importu paliw kopalnych.....	61
3. Stosunek do publicznego wsparcia finansowego na rzecz czystej energii w przeciwieństwie do dotacji na paliwa kopalne.....	64
4. Podejście do przystosowania się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu.....	68
5. Podejście do przeciwdziałania zmianie klimatu i kwestii środowiskowych jako priorytet dla poprawy zdrowia publicznego.....	72
6. Stosunek do kompromisu między kosztami spowodowanymi zmianą klimatu a kosztami zielonej transformacji.....	75
IV. PATRZĄC W PRZYSZŁOŚĆ.....	78
1. Obecne działania rządów krajowych na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu.....	79
2. Cele w zakresie energii odnawialnej.....	82
3. Cele w zakresie efektywności energetycznej.....	89
4. Europa neutralna dla klimatu do 2050 r.....	96
V. UE A KRYZYS ENERGETYCZNY.....	99
1. Reakcja UE i państw członkowskich na kryzys energetyczny w zakresie zielonej polityki energetycznej.....	100
2. Działania UE i państw członkowskich mające na celu złagodzenie presji gospodarczej.....	104
VI. EUROPEJCZYCY I ICH ŚRODOWISKO NATURALNE.....	115
1. Narażenie Europejczyków na zagrożenia i zagrożenia środowiskowe i klimatyczne.....	116
2. Dostęp Europejczyków do przyrody i terenów zielonych.....	119
WNIOSKI.....	122
Specyfikacje techniczne.....	124
Kwestionariusz.....	130
Komentarze.....	137

WPROWADZENIE

Wraz z Europejskim Zielonym Ładem Unia Europejska zobowiązała się stać się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. UE dąży do zapewnienia ekologicznego wzrostu gospodarczego, oddzielnego od wykorzystania zasobów, nie pozostawiając żadnej osoby ani miejsca w tyle. Zielony Ład został zainicjowany w 2020 r. i zobowiązał się do ograniczenia do 2030 r. emisji netto gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % w porównaniu z poziomem z 1990 r., a do 2050 r. do zera netto. W czerwcu 2021 r. przyjęto Europejskie prawo o klimacie, tworząc prawne zobowiązanie państw UE do osiągnięcia obu celów.

Kluczem do osiągnięcia tych celów jest przyjęcie zestawu wniosków dotyczących polityki klimatycznej, tzw. pakietu „Gotowi na 55”. Pakiet ten obejmuje przepisy dotyczące energii, transportu, handlu uprawnieniami do emisji i redukcji emisji oraz użytkowania gruntów i leśnictwa. Obejmuje ona zarówno nowe inicjatywy, jak i zmiany obowiązującego prawodawstwa. Aby sfinansować transformację w kierunku neutralności klimatycznej, 30 % całkowitych wydatków UE zostanie przeznaczonych na projekty związane z klimatem do 2027 r.¹

Transformacja ekologiczna niezbędna do wdrożenia tych reform ma kluczowe znaczenie dla długoterminowego dobrobytu UE. Zmieniający się klimat ma już znaczący wpływ na gospodarkę europejską i jej obywateli. Letnia temperatura w Europie w 2022 r. była najwyższa w historii i miała znaczący wpływ na zdrowie. W całej Europie w tym roku odnotowano ponad 61,000 zgonów związanych z ciepłem². Na froncie gospodarczym w ciągu ostatnich 40 lat wydarzenia związane z klimatem spowodowały straty finansowe w wysokości ponad 487 mld EUR na całym świecie; koszty ekonomiczne samych powodzi rzek i pożarów lasów przekraczają średnio 7 mld EUR rocznie³. Dzień UE dla ofiar światowego kryzysu klimatycznego został ustanowiony 15 lipca 2023 r. w celu upamiętnienia ofiar katastrof związanych z klimatem i podniesienia świadomości na temat potrzeby wzmocnienia naszej odporności na zmianę klimatu na takie wydarzenia.

Transformacja ekologiczna zapewni obywatelom i przyszłym pokoleniom szerokie korzyści, w tym lepszy i bardziej przystępny cenowo transport publiczny, bezpieczne dostawy czystszej energii, przywrócenie różnorodności biologicznej i czystszej powietrza oraz nowe przyszłościowe miejsca pracy i szkolenia w zakresie umiejętności na potrzeby transformacji.⁴

To specjalne badanie Eurobarometru jest najnowszym z serii skupiającej się na podejściu Europejczyków do zmiany klimatu, a ostatnim z nich jest specjalne badanie Eurobarometr 513 z marca-kwieceń 2021⁵r.

To ostatnie wydanie sprawozdania obejmuje sześć głównych obszarów:

- Postrzeganie przez Europejczyków powagi zmiany klimatu.
- Podejmowanie działań w zakresie zmiany klimatu: WHO ponosi główną odpowiedzialność za przeciwdziałanie zmianie klimatu oraz rodzaje osobistych działań podejmowanych w celu przeciwdziałania zmianie klimatu.
- Postawy wobec działań mających na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu i przejście na czystą energię: w tym podejścia do podejmowania działań w sprawie zmiany klimatu, wsparcia na rzecz ograniczenia importu paliw kopalnych i zapewnienia publicznego wsparcia finansowego na rzecz czystej energii, wpływu działań na koszty na niepodjęcie działań oraz podejścia do przystosowania się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu.
- Patrząc w przyszłość: czy rządy krajowe robią wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu; czy rządy krajowe czy Unia Europejska powinny wyznaczać cele w zakresie energii ze źródeł odnawialnych; znaczenie rządów krajowych i UE podejmujących działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej; oraz wsparcie dla gospodarki UE, aby do 2050 r. stała się neutralna dla klimatu.
- UE i kryzys energetyczny: jeżeli tempo transformacji ekologicznej zostanie zwiększone w świetle obecnego kryzysu energetycznego oraz w jaki sposób UE i rządy krajowe powinny zareagować na złagodzenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym.
- Dostęp Europejczyków do przyrody i terenów zielonych
- Narażenie Europejczyków na zagrożenia i zagrożenia środowiskowe i klimatyczne

W miarę możliwości wyniki zostaną porównane z wynikami z poprzednich badań. Należy jednak zachować ostrożność przy porównywaniu z poprzednim badaniem w 2021 r. ze względu na różnice metodologiczne wynikające z pandemii COVID-19. W szczególności znacznie większy odsetek respondentów przeprowadził wywiad w internecie

1 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

2 <https://www.nature.com/articles/s41591-023-02419-z>

3 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

4 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

5 [Zmiana klimatu – lipiec 2021 r. – badanie Eurobarometru \(europa.eu\)](#)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

– a nie osobiście – na potrzeby edycji z 2021 r. ze względu na obowiązujące w tym czasie ograniczenia izolacji.

Badanie to zostało przeprowadzone przez sieć Kantar w 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 10 maja do 5 czerwca 2023 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Metodyka zastosowana do niniejszego badania

To specjalne badanie Eurobarometru nr 538 dotyczące zmiany klimatu było częścią fali Eurobarometru 99,3 i zostało przeprowadzone w okresie od 10 maja do 5 czerwca 2023 r. Zastosowaną metodyką była metoda standardowego badania Eurobarometru przeprowadzonego przez Dyрекcję Generalną ds. Komunikacji („Dział Monitorowania Mediów i Eurobarometru”)⁶. Wywiady przeprowadzono w drodze bezpośrednich wywiadów, zarówno fizycznie w domach ludzi, jak i w drodze zdalnej interakcji wideo w odpowiednim języku narodowym. Wywiady ze zdalnymi interakcjami wideo („online face-to-face” lub CAVI, Computer Assisted Video Interviewing) przeprowadzono tylko w Czechach, Danii, na Malcie i w Finlandii. Do niniejszego sprawozdania załączono notę techniczną dotyczącą wywiadów przeprowadzonych przez instytuty członkowskie sieci Kantar. Określa również przedziały ufności.

W całym sprawozdaniu wyniki porównano ze specjalnym badaniem Eurobarometru nr 513 z 2021⁷r. Jednak ze względu na wpływ COVID-19 w niektórych państwach metodyką zastosowaną w 2021 r. był komputerowy wywiad internetowy (CAWI). Państwa, w których metodologia różni się całkowicie w porównaniu z 2021 r., to Belgia, Czechy, Dania, Estonia, Irlandia, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Portugalia, Finlandia, Szwecja. Państwa, w których metodyka różni się częściowo w porównaniu z 2021 r., to Grecja, Malta, Niderlandy, Słowenia i Słowacja. W związku z tym zmiany w porównaniu z 2021 r. należy interpretować ostrożnie. W miarę możliwości wyniki porównano ze specjalnym badaniem Eurobarometr 490 z 2019⁸r. W notce technicznej załączonej do niniejszego sprawozdania określono również różnice w metodologii w latach 2023–2021.

Zgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych⁹ (RODO) respondenci zostali poproszeni o wyrażenie zgody na zadawanie pytań dotyczących kwestii, które można uznać za „wrażliwe”.

Chcielibyśmy podziękować osobom z całej Unii Europejskiej, które zaoferowały swój czas na udział w tym badaniu.

Bez ich aktywnego udziału badanie to nie byłoby możliwe.

Uwaga: W niniejszym sprawozdaniu państwa UE są określane przez ich oficjalne skróty. Skróty użyte w niniejszym sprawozdaniu to:

Belgia	BADŻ	Litwa	LT
Bułgaria	BG	Luksemburg	LU
Czechy	CZ	Węgry	HU
Dania	DK	Malta	MT
Niemcy	DE	Niderlandy	NL
Estonia	EE	Austria	PRZY
Irlandia	IE	Polska	PL
Grecja	EL	Portugalia	PT
Hiszpania	ES	Rumunia	RO
Francja	FR	Słowenia	SI
Chorwacja	HR	Słowacja	SK
Włochy	IT	Finlandia	FI
Republika Cyprijska	CY *	Szwecja	SE
Łotwa	LV		

Unia Europejska – średnia ważona dla 27 państw członkowskich UE-27

BE, FR, IT, LU, DE, AT, ES, PT, TJ, NL, FI, EL, EE, SI, CY, MT, SK, LV, LT strefa euro

BG, CZ, DK, HR, HU, PL, RO, SE Poza strefą euro

Cypr jako całość jest jednym z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej. Jednakże wspólnotowy dorobek prawny został zawieszony w części kraju, która nie jest kontrolowana przez rząd Republiki Cyprijskiej. Ze względów praktycznych do kategorii „CY” i średniej dla UE-27 zalicza się wyłącznie wywiady przeprowadzone w części kraju kontrolowanego przez rząd Republiki Cyprijskiej.

6 <https://www.europa.eu/eurobarometer>

7 [Zmiana klimatu – lipiec 2021 r. – badanie Eurobarometru \(europa.eu\)](#)

8 [Zmiana klimatu – wrzesień 2019 r. – badanie Eurobarometru \(europa.eu\)](#)

9 2016/679

STRESZCZENIE

Zmiana klimatu jest trzecim najpoważniejszym problemem, przed którym stoi cały świat, a ponad trzy czwarte Europejczyków uważa, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem samym w sobie.

- Według respondentów, wybierając jedną opcję, trzy najpoważniejsze problemy, przed którymi stoi cały świat, to ubóstwo, głód i brak wody pitnej (20 %), konflikty zbrojne (19 %) i zmiana klimatu (17 %).
- Zmiana klimatu jest uważana za najpoważniejszy problem, przed którym stoi świat, przez respondentów w siedmiu krajach: Belgia, Dania, Niemcy, Irlandia, Malta, Niderlandy, Austria Finlandia i Szwecja. Znajduje się w pierwszej trójce w 16 z 27 krajów.
- 46 % respondentów uważa, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi świat, zajmując trzecie miejsce za ubóstwem, głodem i brakiem wody pitnej (58 %) i konfliktami zbrojnymi (52 %). Więcej niż jeden na pięciu respondentów w każdym państwie członkowskim uważa, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi świat.
- Ponad trzy czwarte (77 %) wszystkich respondentów uważa, że zmiana klimatu jest w tej chwili bardzo poważnym problemem – oceniając powagę zmian klimatycznych między 7 a 10 w skali do 10. Dotyczy to większości respondentów w każdym państwie członkowskim. W rzeczywistości 31 % daje mu maksymalny wynik 10, co wskazuje, że jest to bardzo poważny problem.

Ponad dziewięć na dziesięciu Europejczyków podjęło co najmniej jedno działanie, aby pomóc w walce ze zmianami klimatycznymi, chociaż większość uważa, że rządy, biznes i przemysł są odpowiedzialne w tej dziedzinie.

- Większość Europejczyków uważa, że Unia Europejska (56 %), rządy krajowe (56 %) oraz przedsiębiorstwa i przemysł (53 %) są odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu. Ponad jedna trzecia uważa, że władze regionalne i lokalne są odpowiedzialne (36 %) lub ponoszą osobistą odpowiedzialność (35 %), podczas gdy 29 % uważa, że odpowiedzialne są grupy ekologiczne. Respondenci mogli wybrać wiele odpowiedzi.
- Ponad sześć na dziesięć (63 %) twierdzi, że w ciągu ostatnich sześciu miesięcy podjęło działania mające na celu przeciwdziałanie zmianom klimatu, a w 21 państwach członkowskich większość twierdzi, że podjęła działania.

- Ponad dziewięć na dziesięciu respondentów podjęło co najmniej jedno działanie, które pomogłoby w walce ze zmianą klimatu, przy czym co najmniej ośmiu na dziesięciu w każdym państwie członkowskim podejmuje co najmniej jedno działanie.
- Jedyne działania podejmowane przez co najmniej połowę to próba zmniejszenia ilości odpadów i regularnego ich oddzielania do recyklingu (70 %) oraz próby ograniczenia zużycia jednorazowych przedmiotów (53 %). Oba działania zmniejszyły się od 2021 r.
- Prawie czterech na dziesięciu (37 %) twierdzi, że przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego niższe zużycie energii jest ważnym czynnikiem w ich wyborze. Wynik ten stanowi drugi z rzędu spadek od 2019 r.
- Inne działania podejmowane przez co najmniej jedną piątą to kupowanie i spożywanie mniejszej ilości mięsa (31 %), regularne korzystanie z przyjaznych dla środowiska alternatyw dla własnego samochodu, takich jak spacer, jazda na rowerze, transport publiczny lub współdzielenie samochodu (28 %) lub kupowanie i spożywanie większej ilości żywności ekologicznej (28 %).

Większość Europejczyków zgadza się, że podjęcie działań w sprawie zmiany klimatu może przynieść korzyści

- Ponad ośmiu na dziesięciu respondentów (84 %) zgadza się, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego (41 % zgadza się całkowicie, 43 % zgadza się).
- Prawie ośmiu na dziesięciu (78 %) zgadza się, że należy przeznaczyć więcej publicznego wsparcia finansowego na transformację na rzecz czystej energii, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne (36 % zgadza się całkowicie, 42 % zazwyczaj zgadza się).
- Trzy czwarte respondentów (75 %) zgadza się, że podjęcie działań w sprawie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne (29 % zgadza się całkowicie, 46 % zgadza się).
- Prawie tak samo (73 %) zgadza się, że koszt szkód spowodowanych zmianą klimatu jest znacznie wyższy niż koszt inwestycji w zieloną transformację (33 % zgadza się całkowicie, 40 % zgadza się).

- Siedmiu na dziesięciu respondentów (70 %) zgadza się, że ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE (27 % zgadza się całkowicie, 43 % zgadza się).
- Ponad sześciu na dziesięciu (63 %) zgadza się, że dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE.

Rządy krajowe i UE zdecydowanie popierają wyznaczanie celów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i podejmowanie działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r.

- 67 % respondentów uważa, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu, co oznacza spadek o osiem punktów procentowych od marca do kwietnia 2021 r. Mimo to, z wyjątkiem respondentów w Finlandii, większość w każdym państwie członkowskim uważa, że ich rząd nie robi wystarczająco dużo.
- Prawie dziewięciu na dziesięciu uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy (87 %) i Unia Europejska (87 %) podjęły działania w celu zwiększenia ilości energii odnawialnej zużywanej do 2030 r. W przypadku rządu krajowego jest to najniższy w historii poziom wsparcia w porównaniu z poprzednimi badaniami.
- Ponad ośmiu na dziesięciu respondentów uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy (86 %) i Unia Europejska (85 %) podjęły działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych). Po raz kolejny, w przypadku rządu krajowego, jest to najniższy w historii poziom wsparcia.
- Prawie dziewięciu na dziesięciu (88 %) zgadza się ze stwierdzeniem, że emisje gazów cieplarnianych należy ograniczyć do minimum, a jednocześnie zrównoważyć pozostałe emisje, aby do 2050 r. gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu. Tak myśli co najmniej siedmiu

na dziesięciu respondentów w każdym państwie członkowskim.

Większość Europejczyków uważa, że należy przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę.

- Biorąc pod uwagę skoki cen energii i ograniczenia dostaw gazu wynikające z działań Rosji, 58 % respondentów uważa, że należy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę. Jedna czwarta (25 %) uważa, że należy utrzymać tempo transformacji. 12 % uważa, że podczas kryzysu energetycznego należy wykorzystać więcej paliw kopalnych, a przejście na zieloną gospodarkę spowolniło.
- Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE w celu obniżenia kosztów energii i uzyskania większej niezależności energetycznej (29 %) oraz podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen energii dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych i nałożenie pułapów cen energii (29 %) to preferowane środki mające na celu złagodzenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym, a jedyne środki wymienione przez co najmniej jedną czwartą środków.

Ponad jedna trzecia czuje się osobiście narażona na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem

- Prawie czterech na dziesięciu (37 %) twierdzi, że są osobiście narażeni na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem (7 % bardzo narażonych, 30 % nieco narażonych). Na szczeblu krajowym występują znaczne różnice, przy czym odsetek osób, które czują się narażone, waha się od 64 % w Portugalii do 9 % w Finlandii.

I. EUROPEJSKIE POSTRZEGANIE ZMIANY KLIMATU

W pierwszym rozdziale tego sprawozdania przeanalizowano, czy Europejczycy uważają zmianę klimatu za najpoważniejszą, czy też za jeden z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi dzisiejszy świat. Omówiono również postrzeganie przez Europejczyków powagi zmiany klimatu.

1. Postrzeganie zmiany klimatu jako problemu globalnego

Zmiany klimatu plasują się na trzecim miejscu wśród najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi cały świat.

Respondenci otrzymali listę 11 problemów i zapytali, które z nich uważają za najpoważniejsze dzisiaj na świecie.¹⁰ Zmiana klimatu jest trzecim najpoważniejszym problemem, po „ubóstwie, głodzie i braku wody pitnej” i „konflikcie zbrojnym”.

Co piąty (20 %) wskazuje na ubóstwo, głód i brak wody pitnej, wzrost o trzy punkty procentowe od marca do kwietnia 2021 r. oraz wzrost rangi z drugiego na pierwsze miejsce.

Prawie tak samo jak wielu respondentów wspomina o konfliktach zbrojnych (19 %, +15 punktów procentowych). Problem ten przesunął się z ósmej pozycji w poprzednim badaniu na drugie miejsce w bieżącej fali¹¹. Odzwierciedla to prawdopodobnie wybuch wojny po rosyjskiej inwazji na Ukrainę w lutym 2022 r.

Prawie co piąty (17 %, -1 p.p.) uważa zmianę klimatu za najpoważniejszy problem. Obecnie zajmuje trzecie miejsce po pierwszym rankingu w 2021 r.

Sytuacja gospodarcza utrzymuje pozycję (11 %, -3 p.p.) i jest jedynym innym problemem, o którym wspomina co najmniej jeden na dziesięciu respondentów. Rosnąca liczba ludności na świecie wzrosła z siódmej do piątej pozycji (7 %, +1 p.p.).

O innych problemach wspomina nie więcej niż jeden na dwadzieścia: rozprzestrzenianie broni jądrowej (5 %, +3), pogorszenie stanu przyrody (5 %, -2 p.p.), pogorszenie demokracji i praworządności (5 %, -2 p.p.), międzynarodowy terroryzm (4 %, bez zmian), rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych (4 %, -13 p.p.) oraz problemy zdrowotne spowodowane zanieczyszczeniem (3 %, -1 p.p.).

Warto zauważyć znaczny spadek wzmianek o rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych (-13 p.p.), spadając z trzeciej do dziewiątej pozycji¹².

QC1a Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (% UE-27)

¹⁰ QC1a. Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat?

¹¹ W dniu 24 lutego 2022 r., między pracami terenowymi dotyczącymi fali tego badania w 2021 r. i 2023 r., Rosja zaatakowała Ukrainę, a jej wojna agresywna trwa

Specjalne badanie Eurobarometr 538

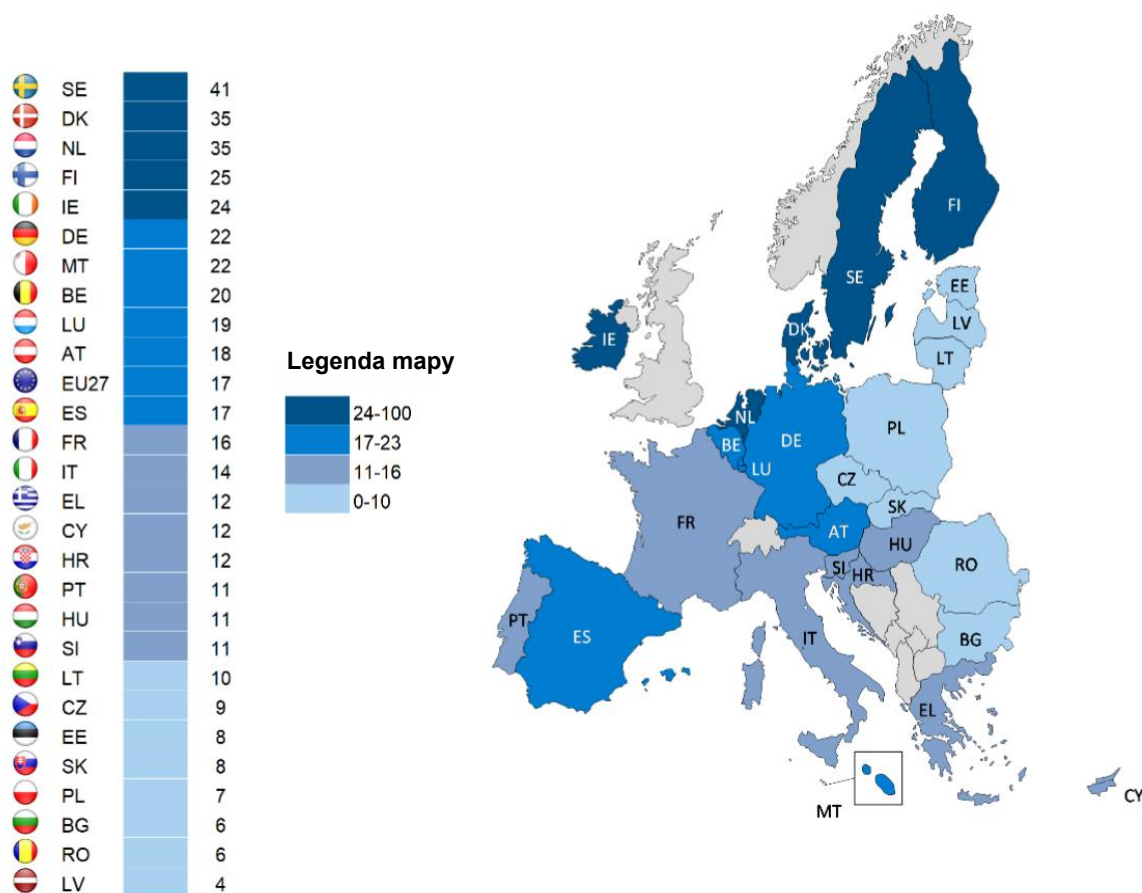
Zmiana klimatu

Ogólnie rzecz biorąc, ponad jedna piąta (22 %) respondentów wybiera zmianę klimatu lub pogorszenie stanu przyrody jako najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat.

Odsetek respondentów, którzy uważają zmianę klimatu za najpoważniejszy problem, z jakim boryka się świat, jest znaczącym zróżnicowaniem geograficznym. Opinia ta jest najczęściej spotykana w Szwecji (41 %), Danii i Niderlandach (35 %), a najmniej rozpowszechniona na Łotwie (4 %), Rumunii i Bułgarii (po 6 %).

Jak pokazuje mapa, respondenci mieszkający w północnej i zachodniej części UE są na ogół najbardziej skłonni uznać zmianę klimatu za najpoważniejszy problem, podczas gdy ci na obszarach wschodnich są zazwyczaj najmniej skłonni myśleć w ten sposób.

QC1a Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (% UE-27)

12 Poprzednie badanie przeprowadzono około roku w związku z pandemią COVID-19

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Krajowe wyniki pokazują, że ubóstwo, głód i brak wody pitnej są uważane za najpoważniejszy problem, z jakim boryka się świat w ośmiu krajach, zwłaszcza w Luksemburgu (30 %), Grecji i Hiszpanii (zarówno 29 %) oraz we Francji i Portugalii (po 27 %). Jest to natomiast najpoważniejszy problem tylko dla 12 % na Malcie i na Łotwie, a 13 % w Polsce, Rumunii i we Włoszech. Ubóstwo, głód i brak wody pitnej plasują się w pierwszej trójce w 25 z 27 państw członkowskich UE.

Ubóstwo, głód, brak wody pitnej i zmiany klimatu zajmują pierwsze miejsce w Belgii (zarówno 20 %) jak i w Austrii (zarówno 18 %), podczas gdy na Węgrzech ubóstwo, głód i brak wody pitnej zajmują pierwsze miejsce w konfliktach zbrojnych (obie 17 %).

Konflikty zbrojne są również najpoważniejszym problemem respondentów w dziewięciu krajach, w tym w Polsce (37 %) i Estonii (33 %), a także na Łotwie i w Czechach (po 28 %). Najmniej prawdopodobne jest, że zostaną one wymienione jako poważny problem przez osoby w Grecji (6 %), Holandii (8 %) i Szwecji (11 %). Konflikty zbrojne należą do trzech najczęściej wymienianych problemów w 23 państwach członkowskich.

Zmiana klimatu jest jedynym innym problemem, który zajmuje pierwsze miejsce w dowolnym kraju i jest najczęściej wymienianym problemem w siedmiu krajach, w tym w Szwecji (41 %), Holandii i Danii (po 35 %). Natomiast 4 % respondentów na Łotwie, 6 % w Bułgarii i 7 % w Polsce uważa to za najpoważniejszy problem. Zmiany klimatu plasują się w pierwszej trójce w 16 krajach.

Sześć innych problemów pojawia się w pierwszej trójce w co najmniej jednym kraju:

- Sytuację gospodarczą uważa się za drugi lub trzeci najpoważniejszy problem w 17 krajach, w tym w Grecji

(26 %), Portugalii (24 %) i we Włoszech (20 %). Jest najmniej prawdopodobne, że zostanie on wymieniony jako poważny problem w Szwecji (2 %), Holandii (3 %) i Finlandii (4 %).

- Rosnąca liczba ludności na świecie zajmuje trzecie miejsce w Holandii (16%). O tym wspomina co najmniej jeden na dziesięciu respondentów w Finlandii (12 %), Niemczech (11 %) i Danii (10 %).
- Rozprzestrzenianie broni jądrowej zajmuje drugie miejsce na Litwie (14 %).
- Pogorszenie stanu przyrody jest trzecim najczęściej wymienianym problemem w Słowenii (15 %) i na Węgrzech (11 %).
- Pogorszenie stanu demokracji i praworządności jest trzecim najczęściej wymienianym problemem w Szwecji (12 %).
- Międzynarodowy terroryzm jest trzecim najczęściej wymienianym problemem na Malcie (14 %).

QC1a Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (%)

	UE-27	BAD Z	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PR ZY	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Ubóstwo, głód i brak wody pitnej	20	20	16	14	14	18	10	20	29	29	28	21	13	27	12	14	30	17	12	17	18	13	28	13	19	21	14	15
Konflikty zbrojne	19						15	26	28	20	21	18	23	16	28	26	13	17	16	8	17	37	15	18	17	22	19	11
Zmiana klimatu	17	20	6	9	35	22	8	24	12	17	16	12	14	12	4	10	19	11	22	35	18	7	11	6	11	8	25	41
Sytuacja gospodarcza	11	9	17	10	6	8	16	10	26	16	6	12	20	17	15	13	5	12	9	3	11	9	24	16	7	13	4	2
Rosnąca populacja na świecie	7	8	3	9	10	11	5	6	4	3	6	3	3	1	4	4	9	9	4	16	7	5	3	6	6	5	12	6
Rozprzestrzenianie broni jądrowej	5	6	6	5	2	3	4	5	4	4	4	9	5	6	9	14	3	7	7	2	4	6	3	8	8	7	6	4
Pogorszenie stanu przyrody	5	5	5	6	2	3	8	2	3	4	9	5	5	8	4	6	5	11	6	4	8	3	5	5	15	6	8	4
Pogorszenie stanu demokracji i praworządności	5	5	5	4	5	7	3	3	5	6	7	3	3	2	4	2	6	3	6	8	5	2	2	9	5	5	6	12
Terroryzm międzynarodowy	4	6	4	5	2	4	5	5	3	2	8	5	3	4	6	2	4	2	14	3	3	7	2	5	5	5	2	2
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych	4	3	6	5	2	1	5	3	6	2	2	5	6	4	8	4	3	7	1	1	4	7	2	8	3	5	2	2
Problemy zdrowotne spowodowane zanieczyszczeniem	3	3	5	2	2	1	3	4	2	2	3	7	4	3	5	4	3	4	3	1	3	4	4	5	4	3	1	1
Inne (spontaniczne)	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Brak (spontaniczny)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nie wiem	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Od marca do kwietnia 2021 r. najistotniejsze zmiany na szczeblu UE polegają na tym, że respondenci są znacznie mniej skłonni powiedzieć, że najpoważniejszym problemem jest rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych (-13 punktów procentowych) i znacznie częściej wspomina się o konfliktach zbrojnych (+15 p.p.). Zmiany te znajdują również odzwierciedlenie w wynikach na szczeblu krajowym¹³.

W każdym państwie członkowskim respondenci są obecnie znacznie mniej skłonni uznać rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych za najpoważniejszy problem na świecie, a w siedmiu krajach zmiana wynosi co najmniej 20 punktów procentowych: Bułgaria (6 %, -30 p.p.), Włochy (6 %, -28 p.p.), Malta (1 %, -28 p.p.), Węgry (7 %, -27 p.p.), Chorwacja i Estonia (5 % każda, -24 p.p.) i Słowacja (5 %, -22 p.p.).

Obecnie respondenci w każdym kraju częściej uznają konflikty zbrojne za najpoważniejszy problem, a w pięciu krajach wzrost ten wynosi co najmniej 20 punktów procentowych: Polska (37 %, +28 p.p.), Estonia (33 %, +28 p.p.), Bułgaria (26 %, +23 p.p.), Czechy (28 %, +21 p.p.) i Włochy (23 %, +21 p.p.).

Chociaż wzrosty są mniejsze, warto zauważyć, że w każdym kraju respondenci częściej uważają rozprzestrzenianie broni jądrowej za najpoważniejszy problem, szczególnie na Litwie (14 %, +11 p.p.).

Inne znaczące zmiany od marca do kwietnia 2021 r. obejmują:

- Respondenci w Portugalii rzadziej wymieniają zmiany klimatu (11 %, -11 p.p.) lub pogorszenie demokracji i praworządności (2 %, -12 p.p.)
- Osoby w Portugalii (24 %, +10 p.p.) częściej uznają sytuację gospodarczą za najpoważniejszy problem, podczas gdy respondenci we Włoszech (20 %, -11 p.p.) i Hiszpanii (16 %, -10 p.p.) są obecnie mniej skłonni do tego.
- Respondenci w Grecji (29 %, +11 p.p.) częściej uważają ubóstwo, głód i brak wody pitnej za najpoważniejszy problem.

---

¹³ W dniu 24 lutego 2022 r., w okresie między pracami terenowymi w 2021 r. i 2023 r., Rosja zaatakowała Ukrainę, a jej wojna agresywna trwa. Badanie z 2021 r. przeprowadzono około roku w związku z pandemią COVID-19.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna jednego najpoważniejszego problemu, przed którym stoi świat, pokazuje, co następuje:

zmiana klimatu jest najpoważniejszym problemem niż ci, którzy nie podjęli działań (20 % w porównaniu z 11 %) ¹⁴.

- Ubóstwo, głód i brak wody pitnej są częściej wymieniane przez kobiety niż przez mężczyzn (22 % vs 17 %).
- Im młodszy respondent, tym bardziej prawdopodobne jest, że wspomni o zmianach klimatycznych i tym mniej prawdopodobne jest, że będą wspominać konflikty zbrojne. Na przykład 24 % osób w wieku 15-24 lat uważa, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym problemem na świecie, w porównaniu z 14 % osób w wieku 55+.
- Im dłużej respondent pozostaje w edukacji, tym bardziej prawdopodobne jest, że wspomni o zmianie klimatu, a tym mniej prawdopodobne jest, że wspomni o ubóstwie, głodzie i braku wody pitnej lub konfliktach zbrojnych. Na przykład 21 % osób, które ukończyły edukację w wieku powyżej 20 lat, uważa zmianę klimatu za najpoważniejszy problem, w porównaniu z 10 % osób, które ukończyły edukację w wieku 15 lat lub młodszych.
- Studenci (30 %) są bardziej skłonni niż w innych grupach społeczno-zawodowych, a zwłaszcza w domach (8 %), aby wspomnieć o zmianie klimatu. Emeryci najczęściej wymieniają konflikty zbrojne, zwłaszcza w porównaniu ze studentami (22 % vs 14 %), podczas gdy osoby domowe i bezrobotni (24 % każdy) częściej niż w innych grupach wspominają o ubóstwie, głodzie i braku wody pitnej.
- Im mniej trudności doświadcza respondent płacąc rachunki, tym bardziej prawdopodobne jest, że wspominają o konfliktach zbrojnych i zmianach klimatycznych, a tym mniej prawdopodobne jest, że będą wspominać o ubóstwie, głodzie, braku wody pitnej i sytuacji gospodarczej. Na przykład 19 % osób, które nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, wspomina o zmianie klimatu, w porównaniu do 10 % osób, które przez większość czasu mają trudności.
- Im wyżej drabina społeczna znajduje się respondent, tym bardziej prawdopodobne jest, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym problemem, a tym mniej prawdopodobne jest, że będą wspominać o biedzie, głodzie i braku wody pitnej. Na przykład 23 % osób, które uważają, że należą do klasy wyższej, wspomina o zmianie klimatu, w porównaniu do 12 % osób, które uważają się za część klasy robotniczej.

Ponadto respondenci, którzy podjęli osobiste działania w celu walki ze zmianami klimatu, częściej twierdzą, że

---

14 Pełna analiza wyników działań zob. sekcja 2 rozdziału 2.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC1a Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (% – UE)

	Zmiana klimatu	Terroryzm międzynarodowy	Ubóstwo, głód i brak wody pitnej	Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych	Sytuacja gospodarcza	Problemy zdrowotne spowodowane zanieczyszczeniem	Rozprzestrzenianie broni jądrowej	Konflikty zbrojne	Rosnąca populacja na świecie	Pogorszenie stanu przyrody	Pogorszenie stanu demokracji i praworządności
UE-27	17	4	20	4	11	3	5	19	7	5	5
Płeć											
Człowiek	18	4	17	3	12	3	5	19	8	5	6
Kobieta	16	5	22	4	11	3	5	19	5	5	5
Wiek											
15-24	24	4	20	3	12	2	4	16	5	6	4
25-39	18	4	20	4	13	3	4	17	7	5	5
40-54	17	4	19	4	12	2	4	19	7	5	7
55+	14	5	20	4	11	3	5	21	7	4	5
Edukacja (koniec)											
—15	10	4	25	4	13	3	5	22	4	4	4
16-19	13	5	20	4	13	3	5	20	7	5	5
20+	21	4	18	3	10	2	4	18	8	5	7
Nadal studiuje	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Kategoria społeczno-zawodowa											
Samozatrudniony	16	3	16	5	15	3	5	19	6	5	7
Zarządcy	23	3	19	2	10	2	4	17	9	4	6
Pozostałe białe kołnierze	16	4	18	4	13	3	3	21	7	5	6
Pracownicy ręczni	14	5	21	4	11	3	5	18	8	5	6
Osoby domowe	8	4	24	5	16	5	5	19	4	3	6
Bezrobotny	15	4	24	3	16	4	4	15	5	5	5
Emerytowany	14	5	20	4	9	3	6	22	6	5	5
Studenci	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Trudności z płaceniem rachunków											
Przez większość czasu	10	6	24	4	15	4	5	15	6	6	5
Od czasu do czasu	13	4	19	4	16	3	5	17	6	6	6
Prawie nigdy/Nigdy	19	4	19	3	10	2	5	20	7	5	6
Zalóżmy, że należymy do											
Klasa robotnicza	12	5	24	4	12	3	4	20	6	5	4
Niższa klasa średnia	15	4	21	3	11	2	5	22	6	4	6
Klasa średnia	18	4	18	4	12	3	5	18	7	5	6
Wyższa klasa średnia	28	2	15	2	10	2	4	16	10	5	6
Klasa wyższa	23	7	13	4	8	1	6	21	9	5	3
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu											
Tak	20	4	20	3	10	3	4	17	7	5	6
Nie	11	6	18	5	14	3	5	21	6	5	5

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

W kolejnym pytaniu respondenci byli w stanie wskazać do trzech dodatkowych poważnych problemów z tej samej listy¹⁵. Przedstawiony poniżej wynik łączy w sobie wyniki obu pytań. Biorąc pod uwagę odpowiedzi wszystkich respondentów, cztery najważniejsze problemy w rankingu pozostają takie same. Prawie sześciu na dziesięciu (58 %, +4 punkty procentowe) uważa ubóstwo, głód i brak wody pitnej za jeden z najpoważniejszych problemów, podczas gdy 52 % mówi o konfliktach zbrojnych – o 29 punktów procentowych od marca do kwietnia 2021 r. Są to jedyne problemy uznane za poważne przez co najmniej połowę wszystkich respondentów.

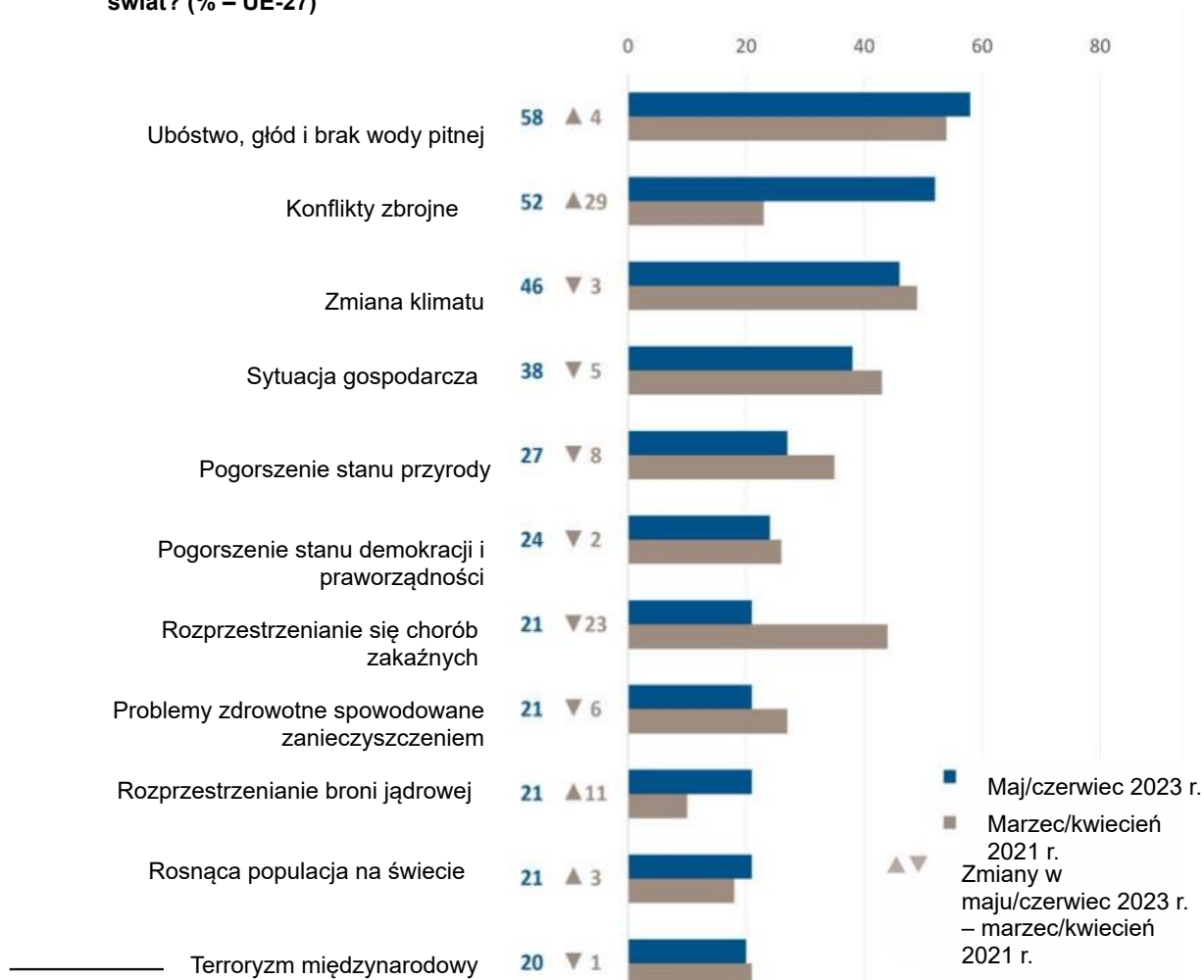
Ponad czterech na dziesięciu (46 %, -3 p.p.) twierdzi, że zmiana klimatu jest poważnym problemem, podczas gdy 38 % (-5 p.p.) wspomina o sytuacji gospodarczej, a 27 % (-8 p.p.) o pogarszaniu się stanu przyrody.

O wszystkich pozostałych problemach wspomina co najmniej jeden na pięć: pogorszenie demokracji i praworządności (24 %, -2 p.p.), rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych (21 %, -23 p.p.), problemy zdrowotne

spowodowane zanieczyszczeniem (21 %, -6 p.p.), rozprzestrzenianie broni jądrowej (21 %, +11 p.p.), rosnąca populacja świata (21 %, 3 p.p.) i międzynarodowy terroryzm (20 %, -1 p.p.).

W porównaniu z okresem marzec-kwiecień 2021 r. respondenci znacznie rzadziej wspominają o rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych, ale o wiele częściej wspominają o konfliktach zbrojnych i rozprzestrzenianiu broni jądrowej.

QC1T Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (% – UE-27)

15 QC1T. Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat?

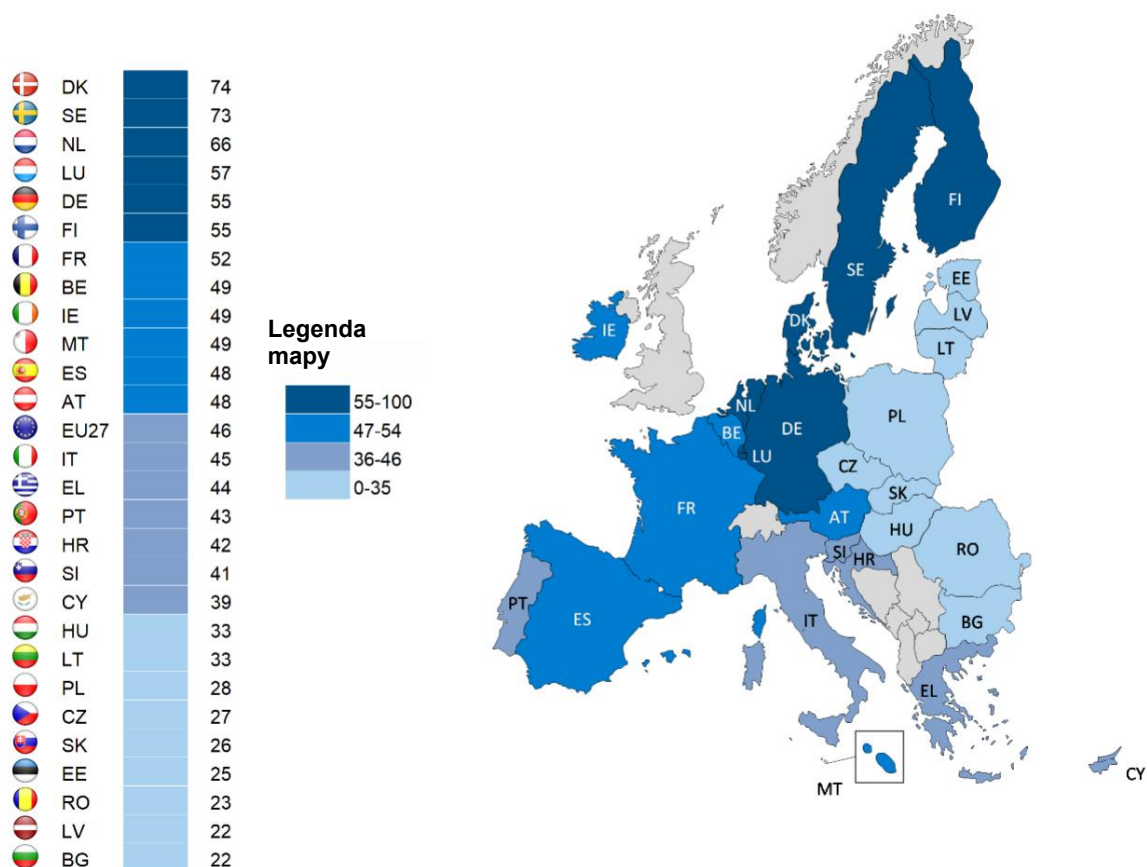
Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Krajowe wyniki pokazują, że więcej niż jeden na pięciu respondentów w każdym kraju uważa, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi świat. Proporcje wahają się od 74 % w Danii, 73 % w Szwecji i 66 % w Niderlandach do 22 % respondentów na Łotwie i Bułgarii oraz 23 % w Rumunii.

Mapa ilustruje, że respondenci, którzy uważają zmianę klimatu za jeden z najpoważniejszych problemów, częściej występują na północnych i zachodnich obszarach UE.

QC1T Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (% Zmian klimatu)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Trzy problemy zajmują pierwsze miejsce na szczycie krajowym. W 16 krajach najczęściej wymienianym problemem jest ubóstwo, głód i brak wody pitnej, przy czym odsetek ten waha się od 70 % respondentów w Grecji i 69 % w Hiszpanii i Luksemburgu do 51 % w Irlandii i na Malcie. Konflikt zbrojny jest najczęściej wymieniany w ośmiu krajach, w tym w Estonii (66 %). W Finlandii ubóstwo, głód i brak wody pitnej i konflikty zbrojne zajmują pierwsze miejsce (zarówno 56 %). Zmiana klimatu jest najczęściej wymienianym problemem w Danii (74 %) i Szwecji (73 %).

Krajowe wyniki łącznych reakcji pokazują, że ubóstwo, głód i brak wody pitnej są uważane za poważny problem o ponad jedną trzecią w każdym kraju. Proporcje wahają się od 71 % w Szwecji, 70 % w Grecji i 69 % w Hiszpanii i Luksemburgu do 35 % na Łotwie i 41 % w Estonii i Rumunii. Ubóstwo, głód i brak wody pitnej plasują się w pierwszej trójce w 26 państwach członkowskich.

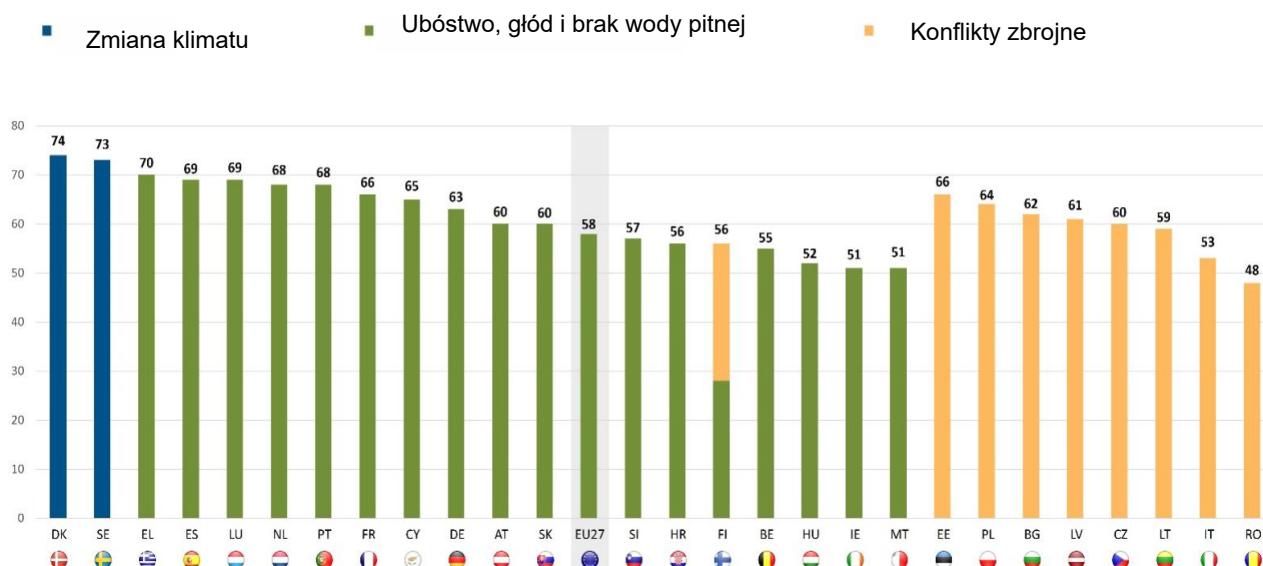
Konflikty zbrojne są jednym z trzech najczęściej wymienianych problemów w 25 państwach członkowskich. Proporcje wahają się od 66 % w Estonii, 64 % w Polsce i 62 % w Bułgarii do 38 % respondentów w Grecji, 40 % na Malcie i 41 % w Portugalii.

Zmiana klimatu jest jedynym problemem, który zajmuje pierwsze miejsce w każdym kraju. O tym wspomina więcej niż jeden na pięciu respondentów w każdym państwie członkowskim. Osoby z Danii (74 %), Szwecji (73 %) i Holandii (66 %) są najbardziej skłonne sądzić, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych problemów, w porównaniu z 22 % na Łotwie i w Bułgarii i 23 % w Rumunii, którzy myślą w ten sam sposób. Zmiana klimatu jest jednym z trzech najczęściej wymienianych problemów w 15 krajach.

- Sytuacja gospodarcza zajmuje drugie lub trzecie miejsce w 13 krajach. WE wszystkich państwach członkowskich odsetek osób, które uznają ten problem za poważny, waha się od 64 % w Grecji, 59 % w Portugalii i 56 % na Cyprze do 14 % w Niderlandach, 17 % w Szwecji i 20 % w Finlandii.
- Pogorszenie stanu przyrody jest drugim najczęściej wymienianym problemem w Słowenii (49 %), a trzecim najczęściej wymienianym na Węgrzech (41 %) i w Finlandii (38 %). Jest on również powszechnie wymieniany w Austrii (39 %), ale najmniej prawdopodobne jest, że wymieniają go osoby w Irlandii (14 %), Polsce (18 %) i na Łotwie (19 %).
- Pogorszenie stanu demokracji i praworządności jest trzecią najczęściej wymienianą pozycją w Szwecji (56 %, w której występują konflikty zbrojne). Szwecja jest jedynym krajem, w którym co najmniej czterech na dziesięciu wymienia to jako poważny problem dla świata, a następnie 37 % w Holandii i 34 % w Niemczech. Z kolei 11 % na Litwie i 12 % na Cyprze wspomina o tym.
- Rozprzestrzenianie broni jądowej jest trzecim najczęściej wymienianym punktem na Litwie (41 %), a Litwa jest jedynym krajem, w którym ponad jedna trzecia wymienia tę kwestię.

Cztery inne problemy pojawiają się w pierwszej trójce w co najmniej jednym kraju:

QC1T Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (% – najczęściej wymieniana odpowiedź według kraju)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC1T Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (%)

	UE-27	BA DZ	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PR ZY	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Ubóstwo, głód i brak wody pitnej	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71
Konflikty zbrojne	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56
Zmiana klimatu	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73
Sytuacja gospodarcza	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17
Pogorszenie stanu przyrody	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23
Pogorszenie stanu demokracji i praworządności	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56
Rozprzestrzenianie broni jądowej	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19
Rosnąca populacja na świecie	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23
Problemy zdrowotne spowodowane zanieczyszczeniem	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14
Terroryzm międzynarodowy	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15
Inne (spontaniczne)	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0
Brak (spontaniczny)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Nie wiem	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Na szczelbu UE wzmianki o trzech problemach zmieniły się w szczególności od marca do kwietnia 2021 r.: konflikt zbrojny (+29 punktów procentowych), rozprzestrzenianie broni jądrowej (+11 p.p.) i rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych (-23 p.p.). Zmiany te znajdują również odzwierciedlenie na szczelbu krajowym¹⁶.

W każdym państwie członkowskim odnotowano znaczny wzrost wzmianek o konfliktach zbrojnych jako poważnym problemie. W 13 państwach członkowskich wzrost ten wynosi co najmniej 30 punktów procentowych, przy czym największy wzrost odnotowano w Bułgarii (62 %, +43 p.p.), we Włoszech (53 %, +38 p.p.) i Finlandii (56 %, +36 p.p.).

Odnotowano również wzrost liczby wzmianek o rozprzestrzenianiu broni jądrowej we wszystkich krajach, przy czym najwięcej odnotowano wśród respondentów na Malcie (33 %, +26 p.p.), Litwie (41 %, +23 p.p.), Chorwacji (31 %, +18 p.p.) i Słowenii (27 %, +18 p.p.).

Natomiast wzmianki o rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zmniejszyły się we wszystkich 27 państwach członkowskich, przy czym największy wśród respondentów na Malcie (18 %, -46 p.p.), Włoszech (32 %, -38 p.p.), Bułgarii (34 %, -32 p.p.) i Austrii (16 %, -32 p.p.).

Chociaż wzmianki o zmianie klimatu na szczelbu UE uległy stosunkowo niewielkim zmianom, maskuje to znaczne różnice na szczelbu krajowym. Liczba wzmianek spadła w 19 krajach, a w dziewięciu krajach spadek ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych, przy czym największy spadek odnotowano w Portugalii (43 %, -20 p.p.), Estonii (25 %, -19 p.p.) i Irlandii (49 %, -17 p.p.). Natomiast liczba wzmianek o zmianie klimatu nieznacznie wzrosła w siedmiu krajach (1-4 p.p.), a w Hiszpanii (48 proc.) nie nastąpiła żadna zmiana.

Istnieje sześć innych problemów, w których od marca-kwietnia 2021 r. nastąpiły zmiany na poziomie krajowym wynoszące co najmniej dziesięć punktów procentowych.

- Odsetek respondentów wymieniających ubóstwo, głód i brak wody pitnej wzrósł w 22 krajach, w tym w Szwecji (71 %, +14 p.p.), Danii (61 %, +12 p.p.), Słowacji (60 %, +11 p.p.), Finlandii (56 %, +11 p.p.) i Austrii (60 %, +10 p.p.). Liczba wzmianek spadła w trzech krajach, w tym w Rumunii (41 %, -12 p.p.) i pozostała niezmienną na Cyprze (65 %) i na Łotwie (35 %).
- Wzmianki o sytuacji gospodarczej wzrosły w ośmiu krajach, w tym w Portugalii (59 %, +16 p.p.), ale spadły w 17 krajach, w szczególności we Włoszech (52 %, -19 p.p.), Chorwacji (37 %, -17 p.p.), Hiszpanii (53 %, -12 p.p.) i Słowenii (26 %, -10 p.p.). Nie odnotowano żadnych zmian na Słowacji (43 %) i w Finlandii (20 %).

- Odsetek wymienionych problemów zdrowotnych spowodowanych zanieczyszczeniem zmniejszył się w 19 krajach, w tym na Malcie (27 %, -16 p.p.), Rumunii (21 %, -16 p.p.), Polsce (17 %, -13 p.p.), we Włoszech (25 %, -12 p.p.) i w Niemczech (15 %, -10 p.p.). Natomiast liczba wzmianek wzrosła w czterech krajach, w tym w Irlandii (27 %, +10 p.p.) i pozostała stabilna w czterech krajach.
- Respondenci w 18 krajach, w tym w Szwecji (15 %, -20 p.p.), Danii (17 %, -18 p.p.), Czechach (22 %, -16) i Finlandii (19 %, -15 p.p.) rzadziej wspominają o międzynarodowym terroryzmie. Liczba wzmianek wzrosła w pozostałych dziewięciu krajach, w tym na Malcie (39 %, +21 p.p.) i Irlandii (27 %, +10 p.p.).
- Liczba wzmianek o pogarszaniu się stanu przyrody zmniejszyła się w 25 państwach członkowskich. W dziewięciu krajach spadek ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych, a w dwóch krajach spadek wynosi co najmniej 20 punktów procentowych: Czechy (28 %, -21 p.p.) i Irlandia (14 %, -20 p.p.). Natomiast liczba wzmianek wzrosła w Austrii (39 %, +4 p.p.) i na Węgrzech (41 %, +1 p.p.).
- W 20 krajach pogorszenie stanu demokracji i praworządności jest obecnie mniej prawdopodobne niż w 2021 r. W 11 krajach spadek ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych, przy czym największy spadek odnotowano w Portugalii (17 %, -22 p.p.) i Irlandii (20 %, -21 p.p.). Liczba wzmianek wzrosła w sześciu krajach, w tym w Szwecji (56 %, +5 p.p.) i pozostała niezmienną we Francji (21 %).

¹⁶ W dniu 24 lutego 2022 r., w okresie między pracami terenowymi w 2021 r. i 2023 r., Rosja zaatakowała Ukrainę, a jej wojna agresywna trwa. Badanie z 2021 r. przeprowadzono około roku w związku z pandemią COVID-19.

Specjalne badanie Eurobarometr 538
Zmiana klimatu

QC1T Który z poniższych uważa Pan za najważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (%)

		UE-27	BADŹ	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PRZY	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Zmiana klimatu	Maj/ czerwiec 2023 r.	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼3	▼12	▼6	▼11	▲4	▼3	▼19	▼17	▲3	=	▲1	▲1	▲4	▼3	▼9	▼11	▼1	▼4	▼13	▼4	▲1	▼13	▼20	▼3	▼6	▼13	▲4	▼1
Terroryzm międzynarodowy	Maj/ czerwiec 2023 r.	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	▼3	▲7	▼16	▼18	▼2	▼4	▲10	▼1	▲4	▼4	▲7	▲3	▼5	▼2	▼3	▼6	▼1	▲21	▼3	▼9	▲6	▼7	▲8	▲4	▼1	▼15	▼20
Ubóstwo, głód i brak wody pitnej	Maj/ czerwiec 2023 r.	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲4	▲1	▲3	▲4	▲12	▲3	▲2	▼7	▲7	▲7	▲3	▲1	▲5	=	=	▲8	▲7	▲1	▲7	▲5	▲10	▲3	▼2	▼12	▲	▲11	▲11	▲14
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych	Maj/ czerwiec 2023 r.	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼23	▼6	▼32	▼17	▼23	▼21	▼26	▼24	▼8	▼24	▼14	▼31	▼38	▼1	▼14	▼21	▼13	▼30	▼46	▼15	▼32	▼24	▼15	▼24	▼19	▼28	▼19	▼11
Sytuacja gospodarcza	Maj/ czerwiec 2023 r.	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼5	▼3	▼8	▲7	▲2	▲5	▲9	▲5	▼6	▼12	▼4	▼17	▼19	▼8	▲1	▼2	▼1	▼5	▼3	▼4	▼6	▼9	▲16	▼7	▼10	=	=	▲2
Problemy zdrowotne spowodowane zanieczyszczeniem	Maj/ czerwiec 2023 r.	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼6	=	▼8	▼3	▲5	▼10	▼5	▲10	=	▼1	=	▲1	▼12	▼7	▼4	▼1	▼1	▼8	▼16	▼8	▼7	▼13	▲9	▼16	▼6	▼6	▼6	=
Rozprzestrzenianie broni jądrowej	Maj/ czerwiec 2023 r.	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲11	▲14	▲17	▲13	▲11	▲9	▲6	▲10	▲11	▲13	▲6	▲18	▲15	▲8	▲10	▲23	▲11	▲16	▲26	▲7	▲8	▲13	▲9	▲15	▲18	▲17	▲13	▲10
Konflikty zbrojne	Maj/ czerwiec 2023 r.	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲29	▲24	▲43	▲25	▲30	▲26	▲34	▲23	▲13	▲34	▲23	▲30	▲38	▲16	▲16	▲22	▲22	▲34	▲30	▲15	▲30	▲34	▲17	▲35	▲31	▲29	▲36	▲23
Rosnąca populacja na świecie	Maj/ czerwiec 2023 r.	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲3	▼5	▲2	▼3	▼4	▲7	▼8	▼2	▲3	▲1	▲4	▲6	▲2	▲3	▼7	▲1	▼6	▲7	▲8	▲5	▲9	▲4	▼2	▲2	▲2	▲3	▼8	▼8
Pogorszenie stanu przyrody	Maj/ czerwiec 2023 r.	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼8	▼9	▼6	▼21	▼3	▼15	▼7	▼20	▼10	▼4	▼6	▼5	▼4	▼12	▼15	▼9	▼10	▲1	▼18	▼5	▲4	▼6	▼7	▼8	▼1	▼10	▼8	▼7
Pogorszenie stanu demokracji i praworządności	Maj/ czerwiec 2023 r.	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼2	▼14	▲1	▼14	▼9	▲4	▼16	▼21	▼5	▼1	=	▼4	▲3	▼12	▼13	▼14	▼15	▼4	▼2	▲2	▼1	▼14	▼22	▲3	▼17	▼1	▼8	▲5
Inne (spontaniczne)	Maj/ czerwiec 2023 r.	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	=	=	=	=	▲1	▲1	▲1	▲1	▲1	=	=	=	=	▲1	▲1	=	=	=	=	▲1	=	=	▲1	=	▼1	▲1	=
Brak (spontaniczny)	Maj/ czerwiec 2023 r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	▼1	=	=	=	▲1	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=
Nie wiem	Maj/ czerwiec 2023 r.	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	=	=	▲3	=	▼1	▲1	=	=	▼1	▼1	=	▲1	=	=	▲1	=	=	=	▲1	=	=	▲1	▼1	▼1	=	▼1	=

Analiza społeczno-demograficzna łącznych wyników pokazuje, że ponad jedna trzecia w każdej grupie wspomina o zmianie klimatu, a także podkreśla następujące różnice:

- Im młodszy respondent, tym bardziej prawdopodobne jest, że wspomni o zmianie klimatu: 52 % osób w wieku 15-24 lat robi to w porównaniu z 43 % osób w wieku 55+.
- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym bardziej prawdopodobne jest, że wspomni o zmianie klimatu: Robi to 53 % respondentów, którzy ukończyli edukację w wieku 20+, w porównaniu z 38 % osób, które zakończyły naukę w wieku 15 lat lub młodszych.
- Studenci (59 %) i menedżerowie (57 %) najczęściej wspominają o zmianie klimatu, zwłaszcza w porównaniu z domownikami (38 %).
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków (49 %) częściej wspominają o zmianie klimatu niż ci, którzy doświadczają większych trudności.
- Respondenci, którzy uważają się za część górnej połowy (60 %) lub wyższej klasy (57 %) częściej wspominają o zmianie klimatu niż ci, którzy identyfikują się jako należący do klasy średniej lub robotniczej (40 %).

Ponadto respondenci, którzy podjęli działania w celu walki ze zmianami klimatu, są znacznie bardziej skłonni sądzić, że jest to jeden z najpoważniejszych problemów niż ci, którzy nie podjęli żadnych działań (53 % w porównaniu z 35 %).

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC1T Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat? (% – UE)											
	Zmiana klimatu	Terroryzm międzynarodowy	Ubóstwo, głód i brak wody pitnej	Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych	Sytuacja gospodarcza	Problemy zdrowotne spowodowane zanieczyszczeniem	Rozprzestrzenianie broni jądrowej	Konflikty zbrojne	Rosnąca populacja na świecie	Pogorszenie stanu przyrody	Pogorszenie stanu demokracji i praworządności
UE-27	46	20	58	21	38	21	21	52	21	27	24
Płeć											
Człowiek	46	19	56	20	39	20	21	52	24	28	24
Kobieta	47	21	59	22	37	21	21	53	19	27	23
Wiek											
15-24	52	18	59	19	38	21	20	49	20	32	23
25-39	48	18	58	19	39	22	20	50	22	28	25
40-54	47	20	56	20	39	20	21	53	23	27	24
55+	43	22	58	23	37	20	23	54	21	25	23
Edukacja (koniec)											
—15	38	20	60	26	45	21	22	55	17	23	17
16-19	42	22	55	22	41	21	22	52	21	26	22
20+	53	20	59	17	33	20	20	53	25	30	28
Nadal studiuje	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Kategoria społeczno-zawodowa											
Samozatrudniony	44	18	53	22	44	20	24	52	22	29	27
Zarządcy	57	16	58	14	33	20	19	55	26	30	29
Pozostałe białe kołnierze	45	20	55	22	39	20	20	52	23	27	25
Pracownicy ręczni	43	22	57	21	40	21	21	51	22	26	22
Osoby domowe	38	21	58	28	43	26	19	51	15	22	22
Bezrobotny	48	21	62	24	48	21	17	50	19	25	21
Emerytowany	42	24	58	22	35	20	24	55	20	25	21
Studenci	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Trudności z płaceniem rachunków											
Przez większość czasu	39	24	58	23	44	23	21	46	19	31	22
Od czasu do czasu	41	21	54	24	44	23	22	48	19	26	21
Prawie nigdy/Nigdy	49	20	59	19	35	19	21	55	22	27	25
Zalóżmy, że należymy do											
Klasa robotnicza	40	21	62	24	43	23	20	53	19	27	19
Niższa klasa średnia	42	22	59	22	39	19	22	53	18	26	23
Klasa średnia	49	20	55	20	37	20	22	52	22	28	25
Wyższa klasa średnia	60	15	57	15	32	20	21	51	30	28	33
Klasa wyższa	57	22	50	21	28	16	22	50	27	29	24
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu											
Tak	53	18	62	19	35	21	20	52	22	29	26
Nie	35	24	49	25	43	20	23	53	20	23	20

2. Postrzegana powaga zmiany klimatu

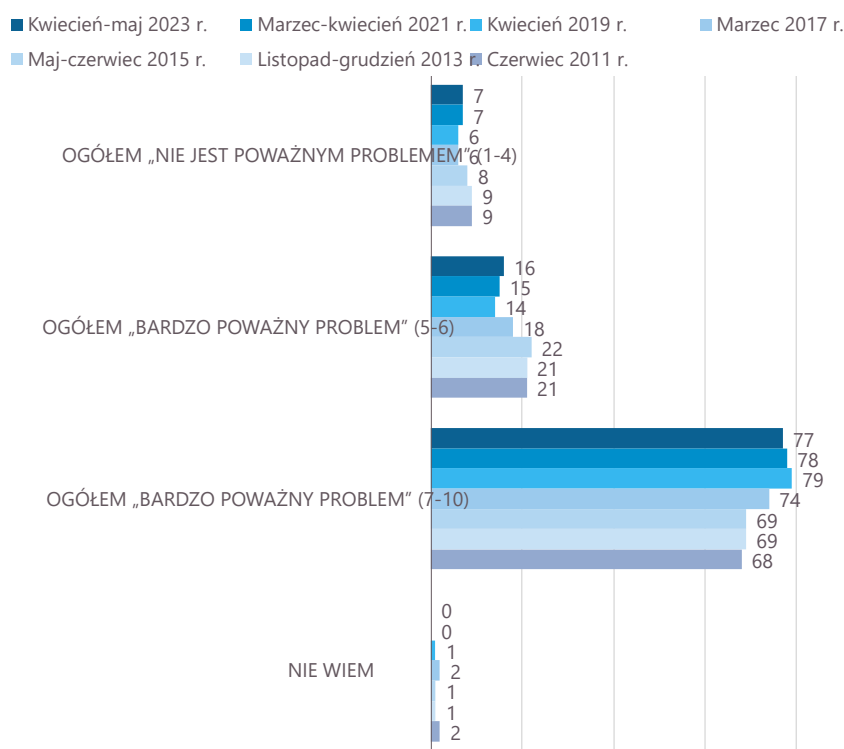
Prawie ośmiu na dziesięciu Europejczyków uważa, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, jak poważny jest ich zdaniem zmiana klimatu w tej chwili, przy użyciu skali od 1 do 10. „1” oznacza „nie jest poważnym problemem” i „10” oznacza, że jest to „bardzo poważny problem”¹⁷. Odpowiedzi podzielono na trzy grupy: respondenci, którzy uważają zmianę klimatu za „bardzo poważny problem” (odpowiedź 7 do 10), ci, którzy uważają, że jest to „bardzo poważny problem” (odpowiedź 5 i 6), a także ci, którzy uważają to za „nie poważny problem” (odpowiedzi od 1 do 4).

Ponad trzy czwarte respondentów (77 %, -1 punkt procentowy od marca do kwietnia 2021 r.) uważa, że zmiana klimatu jest obecnie bardzo poważnym problemem. W rzeczywistości, nawet biorąc pod uwagę tylko odpowiedzi od 8 do 10, ponad sześciu na dziesięciu respondentów uważa to za poważny problem. Co więcej,

31 % daje mu maksymalny wynik 10, co wskazuje, że jest to bardzo poważny problem.

Więcej niż jeden na dziesięciu (16 %, +1 p.p.) uważa, że zmiana klimatu jest dość poważnym problemem, a 7 % (bez zmian) uważa, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem. Odsetek respondentów, którzy uważają zmianę klimatu za bardzo poważny problem, pozostaje stosunkowo stabilny od kwietnia 2019 r.

QC2R I jak poważnym problemem jest obecnie zmiana klimatu? Proszę użyć skali od 1 do 10, przy czym „1” oznacza „nie jest poważnym problemem” i „10”, co oznacza, że jest to „bardzo poważny problem”. (% – UE-27)

¹⁷ QC2R. I jak poważnym problemem jest w tej chwili zmiana klimatu? Proszę użyć skali od 1 do 10, przy czym „1” oznacza „nie jest poważnym problemem” i „10”, co oznacza, że jest to „bardzo poważny problem”.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

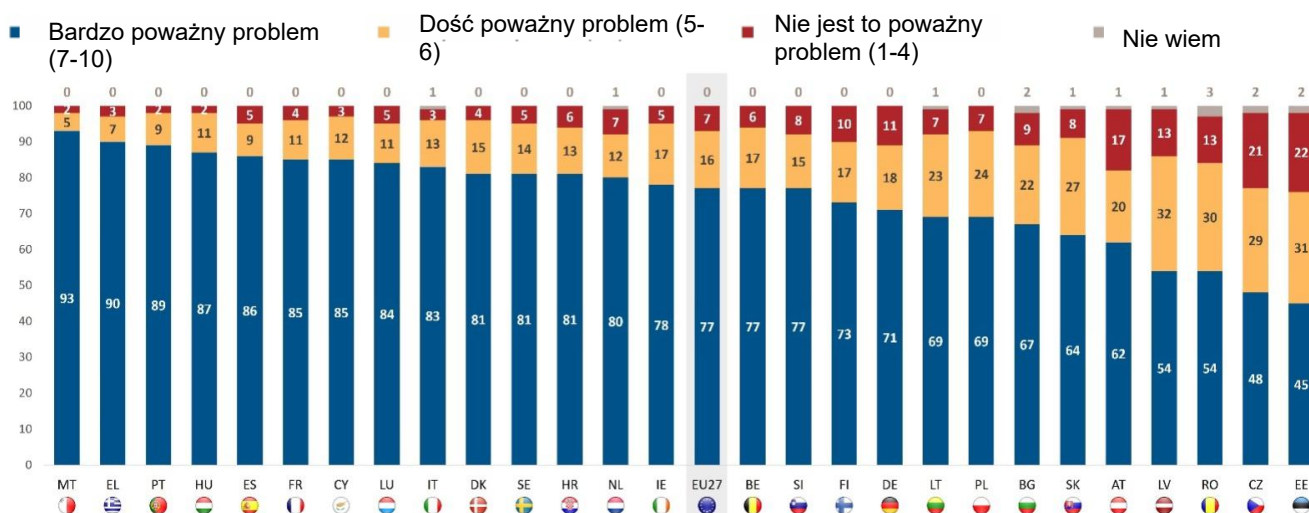
Zmiana klimatu

W każdym państwie członkowskim respondenci najprawdopodobniej uważają, że zmiana klimatu jest obecnie bardzo poważnym problemem. Proporcje wahają się od 93 % na Malcie, 90 % w Grecji i 89 % w Portugalii do 45 % w Estonii, 48 % w Czechach i 54 % w Rumunii i na Łotwie.

Odsetek osób, które uważają zmiany klimatyczne za dość poważny problem, waha się od 32 % na Łotwie, 31 % w Estonii i 30 % w Rumunii, do 5 % na Malcie, 7 % w Grecji i 9 % w Portugalii i Hiszpanii.

Ponadto istnieje siedem krajów, w których co najmniej jeden na dziesięciu respondentów uważa, że zmiana klimatu nie stanowi poważnego problemu: Estonia (22 %), Czechy (21 %), Austria (17 %), Łotwa, Rumunia (po 13 %), Niemcy (11 %) i Finlandia (10 %). Z kolei tylko 2 % na Malcie, Portugalii i na Węgrzech również daje taką odpowiedź.

QC2R I jak poważnym problemem jest obecnie zmiana klimatu? Proszę użyć skali od 1 do 10, przy czym „1” oznacza „nie jest poważnym problemem” i „10”, co oznacza, że jest to „bardzo poważny problem”. (%)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Zmiany od marca do kwietnia 2021 r.¹⁸ są mieszane. W dziesięciu państwach respondenci częściej uważają zmianę klimatu za bardzo poważny problem, przy czym największy wzrost odnotowano na Maltce (93 %, +7 punktów procentowych w porównaniu z 2021 r., +1 p.p. w porównaniu z 2019 r.) i Finlandii (73 %, +7 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.). Natomiast pogląd ten spadł w 14 krajach, a w czterech krajach spadek ten wyniósł co najmniej dziesięć punktów procentowych: Estonia (45 %, -18 p.p. od 2021 r., -14 p.p. od 2019 r.), Czechy (48 %, -16 p.p. od 2021 r., -23 p.p. od 2019 r.), Słowacja (64 %, -13 p.p.) i Rumunia (54 %, -12 p.p.). Nie odnotowano żadnych zmian w Holandii (80 %), Słowenii (77 %) i w Polsce (69 %).

QC2R I jak poważnym problemem jest obecnie zmiana klimatu? Proszę użyć skali od 1 do 10, przy czym „1” oznacza „nie jest poważnym problemem” i „10”, co oznacza, że jest to „bardzo poważny problem”. (%)

	UE-27	MT	FI	EL	LU	HU	DK	ES	FR	HR	SE	NL	PL	SI	IT	PT	IE	LT	CY	BAD Ż	LV	PRZ Y	BG	DE	RO	SK	CZ	EE
Maj/ czerwiec 2023 r.	7	2	10	3	5	2	4	5	4	6	5	7	7	8	3	2	5	7	3	6	13	17	9	11	13	8	21	22
Nie jest to poważny problem (1- 4) Δ marze c/kwie cień 2021 r.	=	▼3	▼8	▼2	=	▼3	▼5	▲1	▼1	▲1	▼3	▲1	=	=	▼1	=	▼3	▼2	▼1	=	▼4	▲5	▲5	▲3	▲2	▲4	▲6	▲6
Maj/ czerwiec 2023 r.	16	5	17	7	11	11	15	9	11	13	14	12	24	15	13	9	17	23	12	17	32	20	22	18	30	27	29	31
Dość poważny problem (5- 6) Δ marze c/kwie cień 2021 r.	▲1	▼3	▲1	▼4	▼6	▼3	=	▼5	▼2	▼3	▲1	▼2	=	=	▲1	▲2	▲6	▲4	▲5	▲5	▲8	▲1	▲2	▲5	▲9	▲9	▲8	▲10
Maj/ czerwiec 2023 r.	77	93	73	90	84	87	81	86	85	81	81	80	69	77	83	89	78	69	85	77	54	62	67	71	54	64	48	45
Bardzo poważny problem (7- 10) Δ marze c/kwie cień 2021 r.	▼1	▲7	▲7	▲6	▲6	▲6	▲5	▲5	▲4	▲2	▲2	=	=	=	▼1	▼2	▼3	▼3	▼4	▼5	▼5	▼7	▼8	▼8	▼12	▼13	▼16	▼18
Maj/ czerwiec 2023 r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	2	0	3	1	2	2
Nie wiem Δ marze c/kwie cień 2021 r.	=	▼1	=	=	=	=	=	▼1	▼1	=	=	▲1	=	=	▲1	=	=	▲1	=	=	▲1	▲1	▲1	=	▲1	=	▲2	▲2

18 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Analiza społeczno-demograficzna pokazuje, że w każdej grupie ponad siedmiu na dziesięciu respondentów uważa zmianę klimatu za bardzo poważny problem. Istnieją jednak pewne znaczące różnice:

- Im młodszy respondent, tym bardziej prawdopodobne jest, że pomyśli w ten sposób: 81 % osób w wieku 15-24 lat uważa, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem, w porównaniu z 75 % osób w wieku 55+.
- Im dłużej respondent pozostaje w edukacji, tym bardziej prawdopodobne jest, że będzie to bardzo poważny problem: Robi to 81 % osób, które ukończyły edukację w wieku 20+, w porównaniu z 74 % wśród osób, które ukończyły edukację w wieku 15 lat lub młodszych.
- Studenci (86 %) i menedżerowie (82 %) są najbardziej skłonni sądzić, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem, zwłaszcza w porównaniu z domownikami (73 %).
- Ci, którzy stawiają się w wyższej klasie średniej (83 %) są najbardziej skłonni sądzić, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem, zwłaszcza w porównaniu z tymi, którzy stawiają się w niższej klasie średniej (72 %).

Analiza pokazuje również – być może nie dziwi – że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (94 %) lub jednym z najpoważniejszych (89 %) problemów, przed którymi stoi świat, są znacznie bardziej skłonni powiedzieć, że jest to bardzo poważny problem niż ci, którzy uważają, że zmiana klimatu nie jest jednym z najpoważniejszych problemów na świecie (64 %).

Ponadto respondenci, którzy podjęli osobiste działania w celu walki ze zmianami klimatu, są bardziej skłonni sądzić, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem niż ci, którzy nie podjęli żadnych działań (84 % w porównaniu z 64 %).

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC2R I jak poważnym problemem jest obecnie zmiana klimatu? Proszę użyć skali od 1 do 10, przy czym „1” oznacza „nie jest poważnym problemem” i „10”, co oznacza, że jest to „bardzo poważny problem”. (% – UE)				
	Nie jest to poważny problem (1-4)	Dość poważny problem (5-6)	Bardzo poważny problem (7-10)	Nie wiem
UE-27	7	16	77	0
Płeć				
Człowiek	8	16	76	0
Kobieta	6	16	77	1
Wiek				
15-24	4	15	81	0
25-39	7	14	79	0
40-54	8	15	77	0
55+	7	17	75	1
Edukacja (koniec)				
—15	6	19	74	1
16-19	8	19	73	0
20+	7	12	81	0
Nadal studiuje	3	11	86	0
Kategoria społeczno-zawodowa				
Samozatrudniony	10	15	75	0
Zarządcy	6	12	82	0
Pozostałe białe kołnierze	6	17	77	0
Pracownicy ręczni	9	16	75	0
Osoby domowe	6	20	73	1
Bezrobotny	8	16	76	0
Emerytowany	7	18	74	1
Studenci	3	11	86	0
Trudności z płaceniem rachunków				
Przez większość czasu	8	16	75	1
Od czasu do czasu	8	18	74	0
Prawie nigdy/Nigdy	7	15	78	0
Załóżmy, że należymy do				
Klasa robotnicza	7	18	74	1
Niższa klasa średnia	9	18	72	1
Klasa średnia	6	15	79	0
Wyższa klasa średnia	5	12	83	0
Klasa wyższa	6	14	80	0
Zmiana klimatu				
Największy problem	1	5	94	0
Jednym z problemów	2	9	89	0
Nie ma problemu	12	23	64	1
Postrzeganie zmiany klimatu				
Nie jest to poważny problem	100	0	0	0
Dość poważny problem	0	100	0	0
Bardzo poważny problem	0	0	100	0
Podjął działania na rzecz walki z klimatem				
Tak	5	11	84	0
Nie	11	24	64	1

II. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA ZMIANIE KLIMATU

Niniejszy rozdział koncentruje się na działaniach mających na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu. Omówiono w nim podmioty, które Europejczycy uważają za odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu, a także dokonano przeglądu działań, jakie Europejczycy podejmują osobiście w celu walki ze zmianą klimatu.

1. Odpowiedzialność za przeciwdziałanie zmianie klimatu

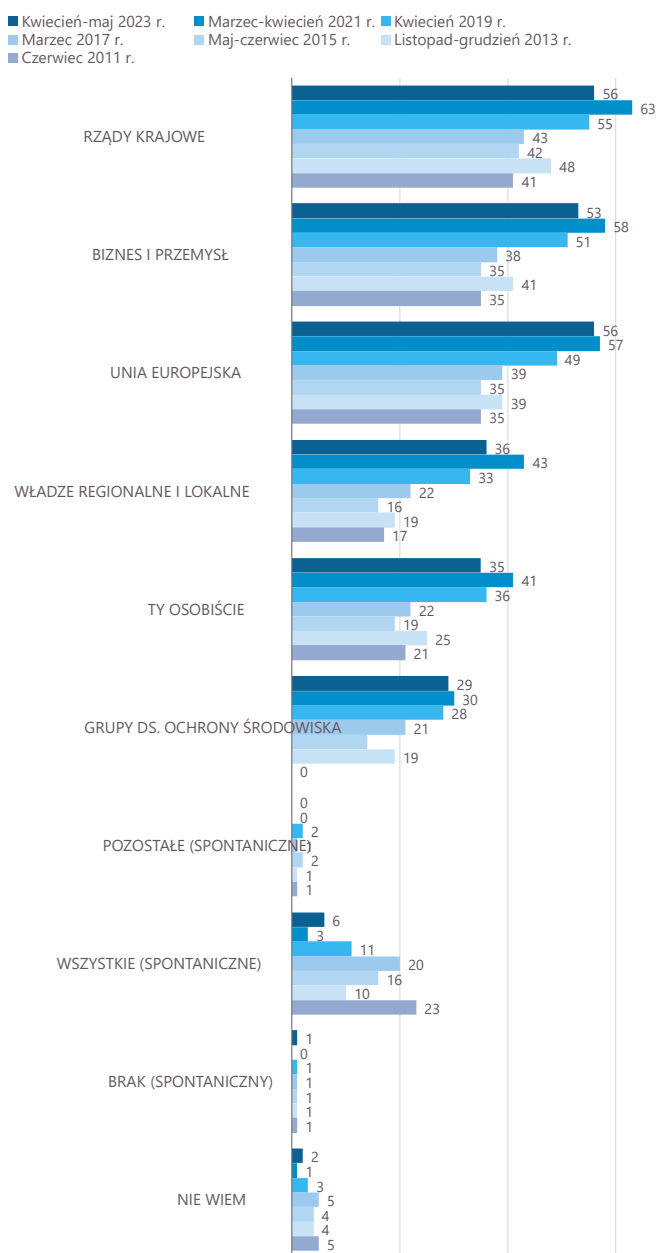
Większość Europejczyków uważa, że to Unia Europejska, rządy krajowe oraz przedsiębiorstwa i przemysł są odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu.

Respondenci zostali zapytani, które podmioty w UE (z listy sześciu) uważają za odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu. Wielokrotne odpowiedzi były możliwe.¹⁹ Najczęściej wymienia się Unię Europejską (56 %, -1 p.p. od marca do kwietnia 2021 r.) oraz rządy krajowe (56 %, -6 p.p.), a następnie przedsiębiorstwa i przemysł (53 %, -5 p.p.). Wszystkie z nich są mniej prawdopodobne niż w marcu-kwiecień 2021 r., ale pozostają jedynymi podmiotami wymienionymi przez co najmniej czterech na dziesięciu respondentów. Biorąc pod uwagę dłuższy czas, respondenci są obecnie znacznie bardziej skłonni do ponoszenia odpowiedzialności za przeciwdziałanie zmianie klimatu w każdym z nich niż w latach 2013–2017.

Ponad jedna trzecia respondentów twierdzi, że odpowiedzialne są władze regionalne i lokalne (36 %, -7 p.p.) lub oni sami (35 %, -6 p.p.), a 29 % (-1 p.p.) uważa, że odpowiedzialne są grupy ekologiczne.

Nieco ponad jeden na dwadzieścia (6 %, +3 p.p.) spontanicznie twierdzi, że wszystkie wymienione podmioty są odpowiedzialne w UE za przeciwdziałanie zmianie klimatu.

QC3 W Państwa opinii, kto w UE jest odpowiedzialny za przeciwdziałanie zmianie klimatu? (MOŻLIWOŚĆ KILKU ODPOWIEDZI)
(% – UE-27)

¹⁹ QC3. Kto Państwa zdaniem jest odpowiedzialny za przeciwdziałanie zmianie klimatu w UE?

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

W 14 państwach członkowskich respondenci najczęściej twierdzą, że rządy krajowe są odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu, przy czym najwyższy odsetek zaobserwowano wśród respondentów na Malcie (84 %), Szwecji (80 %) i Danii (77 %). Natomiast w Słowenii (35 %), Rumunii (40 %) i na Łotwie (43 %) mniej osób myśli w ten sposób. Rządy krajowe plasują się w pierwszej trójce we wszystkich 27 państwach członkowskich.

W Hiszpanii rządy krajowe i Unia Europejska zajmują pierwsze miejsce (zarówno 56 %), podczas gdy w Bułgarii (zarówno 48 %) jak i w Holandii (zarówno 68 %) rządy krajowe zajmują pierwsze miejsce w stosunku do biznesu i przemysłu.

W 27 państwach członkowskich Unia Europejska plasuje się wśród trzech najważniejszych podmiotów uznanych za odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu. Jest najczęściej wymienianym podmiotem w sześciu krajach, w tym w Luksemburgu (76 %), Francji i Belgii (65 %) i Hiszpanii (53 %). Unia Europejska jest również powszechnie wymieniana przez respondentów na Malcie (79 %) i Danii (75 %). Respondenci w Rumunii (37 %), Łotwie (38 %) i Bułgarii (39 %) są najmniej skłonni uznać UE za odpowiedzialną za przeciwdziałanie zmianie klimatu.

W czterech krajach respondenci najczęściej uważają, że za przeciwdziałanie zmianie klimatu odpowiadają przedsiębiorstwa i przemysł: Niemcy (66 %), Węgry (60 %), Austria (59 %) i Słowenia (58 %). W Bułgarii (zarówno 48 %) jak i w Holandii (zarówno 68 %) przedsiębiorstwa i przemysł zajmują pierwsze miejsce w porównaniu z rządami krajowymi. Przedsiębiorstwa i przemysł są również powszechnie wymieniane w Grecji (73 %) i na Malcie (68 %). Szwecja jest jedynym krajem, w

którym biznes i przemysł nie znajdują się w pierwszej trójce.

Władze regionalne i lokalne są trzecim najczęściej wymienianym podmiotem w Grecji (45 %), Austrii (43 %), Hiszpanii (38 %) i Bułgarii (33 %), ale najczęściej wymienia się je na Malcie (67 %), Luksemburgu (53 %) i Szwecji (46 %). Najmniej wymieniają o nich osoby w Czechach (19 %) oraz w Polsce, na Łotwie i we Włoszech (wszystkie 26 %).

Istnieje pięć krajów, w których co najmniej połowa respondentów uważa, że jest za to odpowiedzialna: Malta (63 %), Luksemburg (62 %), Szwecja (60 %), Dania (54 %) i Niderlandy (53 %). Natomiast 16 % w Czechach i 17 % w Bułgarii i Polsce myśli tak samo. Jest to trzecia najczęściej wymieniana pozycja w Szwecji i Holandii (53 %).

Grupa ekologiczna jest trzecim najczęściej wymienianym podmiotem w Austrii (wraz z władzami regionalnymi i lokalnymi, oba 43 %). Są one również powszechnie wymieniane przez osoby na Malcie (61 %), Luksemburgu (53 %) i na Litwie (43 %), ale rzadziej wspominają o nich respondenci w Bułgarii (16 %), Czechach (17 %) i we Włoszech (18 %).

Warto zauważyć, że istnieje pięć krajów, w których co najmniej jeden na dziesięć spontanicznie twierdzi, że wszystkie te podmioty są odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu: Portugalia (32 %), Hiszpania (13 %), Austria (11 %) oraz Litwa i Bułgaria (10 %).

QC3 W Państwa opinii, kto w UE jest odpowiedzialny za przeciwdziałanie zmianie klimatu? (MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI) (%)

	UE-27	BA DZ	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PR ZY	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Rządy krajowe	56	49	48	54	77	61	55	56	74	56	61	50	46	69	43	57	63	48	84	68	52	46	47	40	35	64	62	80
Unia Europejska	56	65	39	41	75	63	45	51	73	56	65	53	51	63	38	50	76	41	79	67	52	43	52	37	43	50	55	74
Biznes i przemysł	53	52	48	46	65	66	44	42	73	54	56	47	43	67	39	56	66	60	68	68	59	34	41	33	58	63	60	55
Władze regionalne i lokalne	36	35	33	19	44	44	30	34	45	38	40	41	26	38	26	37	53	29	67	35	43	26	35	31	28	34	29	46
Ty osobiście	35	40	17	16	54	48	22	39	32	36	46	26	20	41	24	37	62	18	63	53	40	17	28	18	22	26	42	60
Grupy ds. ochrony środowiska	29	29	16	17	33	31	23	30	32	29	42	42	18	39	26	43	53	24	61	19	43	22	31	21	23	28	24	28
Inne (spontaniczne)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0
Wszystkie (spontaniczne)	6	3	10	4	4	4	5	9	5	13	4	3	9	4	4	10	2	8	2	2	11	3	32	5	8	3	1	1
Brak (spontaniczny)	1	1	1	2	0	2	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	3	1	0	1	1	1	0	0
Nie wiem	2	1	6	4	0	1	3	1	0	2	3	0	3	0	3	2	1	1	2	0	2	2	2	4	1	1	2	0

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Na szczeblu krajowym od kwietnia do maja 2021 r. opinie na temat tego, kto jest odpowiedzialny za przeciwdziałanie zmianie klimatu, były zróżnicowane²⁰.

Na ogólnym szczeblu UE odnotowano siedmiopunktowy spadek odsetka osób, które uważają, że rządy krajowe są odpowiedzialne, a w 18 państwach członkowskich tendencja ta się powtarza. W 13 państwach spadek odnotowano o co najmniej dziesięć punktów procentowych, przy czym największy spadek odnotowano w Irlandii (56 %, -18 punktów procentowych w porównaniu z 2021 r., +8 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Słowenii (35 %, -17 p.p. od 2019 r., -2 p.p. od 2019 r.) i we Włoszech (46 %, -17 p.p. od 2019 r.). Wzmianki o rządzie krajowym wzrosły w sześciu państwach, w tym na Malcie (84 %, +9 p.p. od 2021 r., +18 p.p. od 2019 r.) i pozostały bez zmian w Grecji (74 %), na Słowacji (64 %) i we Francji (61 %).

Liczba wzmianek o Unii Europejskiej wzrosła w 15 państwach, w tym na Litwie (50 %, +17 p.p.), Danii (75 %, +15 p.p.) i na Malcie (79 %, +10 p.p. od 2021 r., +20 p.p. od 2019 r.). W pozostałych 12 państwach respondenci są obecnie mniej skłonni sądzić, że UE jest odpowiedzialna, przy czym największy spadek odnotowano w Rumunii (37 %, -15 p.p.), Irlandii (51 %, -14 p.p. od 2021 r., +6 p.p. od 2019 r.), Portugalii (52 %, -12 p.p. od 2021 r., -4 p.p. od 2019 r.) i Słowenii (43 %, -10 p.p. od 2021 r., +4 p.p. od 2019 r.).

W 13 krajach respondenci są obecnie mniej skłonni uważać władze regionalne i lokalne za odpowiedzialne, a w pięciu krajach spadek ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych: Polska (26 %, -20 p.p.), Włochy (26 %, -20 p.p.), Rumunia (31 %, -15 p.p.), Irlandia (34 %, -11 p.p. od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.) i Hiszpania (38 %, -10 p.p.). Natomiast w 11 krajach respondenci częściej wymieniają władze regionalne i lokalne, co jest szczególnie widoczne w Luksemburgu (53 %, +18 p.p. od 2021 r., +23 p.p. od 2019 r.), na Malcie (67 %, +14 p.p. od 2021 r., +26 p.p. od 2019 r.) i na Litwie (37 %, +10 p.p.). Nie odnotowano żadnych zmian w opinii we Francji (40 %) ani w Belgii lub Portugalii (zarówno 35 %).

Na szczeblu UE odnotowano pięciopunktowy spadek liczby wzmianek o przedsiębiorstwach i przemyśle, a tendencja ta znajduje odzwierciedlenie w 16 państwach członkowskich, w tym w Rumunii (33 %, -16 p.p.), Irlandii (42 %, -14 p.p. od 2021 r., +3 p.p. od 2019 r.), Bułgarii (48 %, -10 p.p.) i we Włoszech (43 %, -10 p.p.). W pozostałych 11 państwach odnotowano wzrost, w szczególności w Grecji (73 %, +11 p.p.), na Malcie (68 %, +11 p.p. od 2021 r., +25 p.p. od 2019 r.) i na Litwie (56 %, +10 p.p.).

W 18 państwach respondenci są obecnie mniej skłonni uważać, że osobiście odpowiadają za przeciwdziałanie

zmianie klimatu, przy czym największe spadki odnotowano w Portugalii (28 %, -15 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.), Irlandii (39 %, -13 p.p. od 2021 r., -4 p.p. od 2019 r.) i Polsce (17 %, -13 p.p.). Liczba wzmianek wzrosła w sześciu państwach, w tym w Danii (54 %, +13 p.p. od 2021 r., +2 p.p. od 2019 r.) i na Malcie (63 %, +11 p.p. od 2021 r., +23 p.p. od 2019 r.), ale pozostały bez zmian we Francji (46 %), Chorwacji i na Słowacji (oba 26 %).

Liczba wzmianek o grupach ekologicznych wzrosła w 15 krajach, a w pięciu krajach wzrost ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych: Luksemburg (53 %, +28 p.p. od 2021 r., +22 p.p. od 2019 r.), Litwa (43 %, +16 p.p. od 2021 r., +5 p.p. od 2019 r.), Dania (33 %, +15 p.p. od 2021 r., +10 p.p. od 2019 r.), Malta (61 %, +13 p.p.) i Łotwa (26 %, +10 p.p. od 2021 r., -7 p.p. od 2019 r.). Natomiast liczba wzmianek spadła w dziesięciu krajach, w tym we Włoszech (18 %, -14 p.p.), Rumunii (21 %, -13 p.p.) i na Cyprze (39 %, -10 p.p.).

²⁰ W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC3 W Państwa ODPOWIEDZI) (%)		opinii, kto w UE jest odpowiedzialny za przeciwdziałanie zmianie klimatu? (MOŻLIWOŚĆ WIELU																											
		UE-27	MT	DK	LT	SE	LU	FI	EL	FR	SK	DE	CY	HR	NL	PRZY	PT	BA DŻ	ES	RO	EE	HU	BG	LV	CZ	PL	IT	SI	IE
Rządy krajowe	Maj/czerwiec 2023 r.	56	84	77	57	80	63	62	74	61	64	61	69	50	68	52	47	49	56	40	55	48	48	43	54	46	46	35	56
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼7	▲9	▲5	▲5	▲4	▲3	▲1	=	=	=	▼1	▼1	▼2	▼5	▼8	▼10	▼11	▼11	▼11	▼12	▼12	▼13	▼13	▼16	▼16	▼17	▼17	▼18
Unia Europejska	Maj/czerwiec 2023 r.	56	79	75	50	74	76	55	73	65	50	63	63	53	67	52	52	65	56	37	45	41	39	38	41	43	51	43	51
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	▲10	▲15	▲17	▲5	▲10	▲2	▲8	▲3	▲3	▲1	▼6	▲2	▼3	▼5	▼12	▼4	▼2	▼15	▲6	▼2	▼7	▲3	▲4	▲2	▼5	▼10	▼14
Władze regionalne i lokalne	Maj/czerwiec 2023 r.	36	67	44	37	46	53	29	45	40	34	44	38	41	35	43	35	35	38	31	30	29	33	26	19	26	26	28	34
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼7	▲14	▲7	▲10	▲2	▲18	▲2	▲2	=	▲2	▼2	▼8	▲5	▼5	▼3	=	=	▼10	▼15	▼2	▼8	▼7	▲1	▲2	▼20	▼20	▼7	▼11
Biznes i przemysł	Maj/czerwiec 2023 r.	53	68	65	56	55	66	60	73	56	63	66	67	47	68	59	41	52	54	33	44	60	48	39	46	34	43	58	42
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼5	▲11	▲9	▲10	▲4	▲8	▼2	▲11	▲4	▲3	▼8	▲6	▼3	▼4	▼7	▼7	▼5	▼6	▼16	▼5	▼5	▼10	▲1	▲5	▼9	▼10	▼4	▼14
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	35	63	54	37	60	62	42	32	46	26	48	41	26	53	40	28	40	36	18	22	18	17	24	16	17	20	22	39
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼6	▲11	▲13	▲9	▲4	▲8	▼4	▼1	=	=	▼7	▼5	=	▼4	▼8	▼15	▼1	▼6	▼8	▼4	▼5	▼4	▲4	▼6	▼13	▼8	▼2	▼13
Ty osobiście	Maj/czerwiec 2023 r.	29	61	33	43	28	53	24	32	42	28	31	39	42	19	43	31	29	29	21	23	24	16	26	17	22	18	23	30
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	▲13	▲15	▲16	▲6	▲28	▲5	▲7	▲5	▲2	=	▼10	▲2	▼4	=	▲8	▲5	▼3	▼13	▲3	▼3	▼7	▲10	▲7	▼9	▼14	▼2	▼6
Grupy ds. ochrony środowiska	Maj/czerwiec 2023 r.	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	=	=	▲1	=	=	=	=	▲1	▲1	=	=	=	▲1	=	=	=	=	▲1	=	=	=	=	=	=	=	=	=
Inne (spontaniczne)	Maj/czerwiec 2023 r.	6	2	4	10	1	2	1	5	4	3	4	4	3	2	11	32	3	13	5	5	8	10	4	4	3	9	8	9
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲3	▼3	▲4	▲10	▲1	▲2	▲1	▲3	▲3	=	▲1	▲1	▲2	▲2	▲6	▲32	▲3	▲6	▲3	▲5	▲5	▲3	▲4	▲4	▲2	▲5	▲5	▲9
Wszystkie (spontaniczne)	Maj/czerwiec 2023 r.	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	2	0	0	1	3	0	1	1	1	1	0	1	1	2	1	1	1	0
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	=	=	▲1	=	▲1	▼1	=	=	▲1	▲1	▼1	=	▲1	▲3	=	▲1	▲1	=	▲1	=	=	▲1	▲2	▲1	▲1	▲1	=
Brak (spontaniczny)	Maj/czerwiec 2023 r.	2	2	0	2	0	1	2	0	3	1	1	0	0	0	2	2	1	2	4	3	1	6	3	4	2	3	1	1
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▲1	▼1	▲2	=	=	▲2	▼1	=	=	▲1	=	=	=	▲1	▲2	▲1	=	▲1	▲3	▼1	▲4	▲3	▲4	▲1	▲1	▲1	▲1

Analiza wyników społeczno-demograficznych podkreśla, co następuje:

- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym większe prawdopodobieństwo przypisania odpowiedzialności każdemu podmiotowi. Na przykład 60 % osób, które ukończyły edukację w wieku 20 lat lub starszych, uważa, że UE jest odpowiedzialna, w porównaniu z 52 % osób, które ukończyły studia w wieku 15 lat lub młodszych.
- Z wyjątkiem grup środowiskowych, menedżerowie są najbardziej skłonni powiedzieć, że każdy aktor jest odpowiedzialny. Studenci i menedżerowie są najbardziej skłonni przypisać odpowiedzialność UE (62 % każdy).
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, są najbardziej skłonni sądzić, że każdy aktor jest odpowiedzialny. Na przykład 59 % mówi to o rządach krajowych, w porównaniu z 52 % tych, którzy mają trudności z płaceniem rachunków przez większość czasu.
- Ci, którzy uważają się za część wyższej klasy średniej, są najbardziej skłonni powiedzieć, że każdy aktor jest odpowiedzialny, chociaż w przypadku grup środowiskowych równy odsetek tych, którzy uważają się za część klasy średniej również myśli w ten sposób (oba 30 %).

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym problemem lub jednym z najpoważniejszych problemów, są bardziej skłonni do brania pod uwagę każdego podmiotu odpowiedzialnego, w porównaniu z tymi, którzy uważają, że zmiana klimatu jest poważnym problemem. Na przykład 70 % tych, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym problemem, a 64 % tych, którzy uważają, że jest to jeden z najpoważniejszych problemów, również uważa UE za odpowiedzialną, w porównaniu z 48 % wśród tych, którzy nie uważają zmiany klimatu za poważny problem dla świata.

Im poważniejszy respondent postrzega zmianę klimatu, tym bardziej prawdopodobne jest, że każdy z uczestników uzna za odpowiedzialnego za przeciwdziałanie tej zmianie. Na przykład 58 % osób, które uważają, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem, myśli, że biznes i przemysł są odpowiedzialne, w porównaniu z 35 %, którzy uważają, że nie jest to poważny problem. Ten sam schemat ma zastosowanie, gdy dokonujesz porównania między tymi, którzy podjęli i nie podjęli osobistych działań w celu walki ze zmianami klimatu.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC3 W Państwa opinii, kto w UE jest odpowiedzialny za przeciwdziałanie zmianie klimatu? (MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI) (% – UE)								
	Rządy krajowe	Unia Europejska	Władze regionalne i lokalne	Biznes i przemysł	Ty osobiście	Grupy ds. ochrony środowiska	Inne (spontaniczne)	Wszystkie (spontaniczne)
UE-27	56	56	36	53	35	29	0	6
Płeć								
Człowiek	56	57	35	53	35	27	0	6
Kobieta	56	56	37	53	36	30	0	7
Wiek								
15-24	56	59	34	53	34	30	0	6
25-39	56	58	38	56	37	31	0	6
40-54	57	57	36	54	37	28	0	7
55+	55	54	35	52	33	27	0	7
Edukacja (koniec)								
—15	51	52	32	49	28	24	0	10
16-19	53	54	35	53	33	29	0	6
20+	61	60	39	56	41	31	0	5
Nadal studiuje	59	62	37	58	37	29	0	6
Kategoria społeczno-zawodowa								
Samozatrudniony	53	56	35	52	32	28	0	8
Zarządcy	63	62	42	59	44	31	0	5
Pozostałe białe kołnierze	56	58	34	53	34	28	0	6
Pracownicy ręczni	52	54	35	52	35	29	0	7
Osoby domowe	52	52	30	45	27	23	0	11
Bezrobotny	55	58	37	55	37	37	0	6
Emerytowany	55	53	35	52	33	28	0	6
Studenci	59	62	37	58	37	29	0	6
Trudności z płaceniem rachunków								
Przez większość czasu	52	55	35	50	27	27	0	9
Od czasu do czasu	49	51	34	48	28	27	0	7
Prawie nigdy/Nigdy	59	59	37	56	39	30	0	6
Zalóżmy, że należymy do								
Klasa robotnicza	55	54	37	53	32	28	0	9
Niższa klasa średnia	52	53	31	50	31	26	1	8
Klasa średnia	56	57	37	54	36	30	0	5
Wyższa klasa średnia	63	65	40	60	46	30	1	4
Klasa wyższa	57	62	35	46	35	24	0	6
Zmiana klimatu								
Największy problem	66	70	45	61	47	35	0	5
Jednym z problemów	62	64	42	60	44	34	0	6
Nie ma problemu	49	48	30	47	27	24	0	7
Postrzeżenie zmiany klimatu								
Nie jest to poważny problem	34	30	20	35	16	15	1	5
Dość poważny problem	44	44	27	41	23	23	0	6
Bardzo poważny problem	60	62	39	58	40	31	0	7
Podjął działania na rzecz walki z klimatem								
Tak	62	62	42	60	43	32	0	7
Nie	46	46	26	42	21	22	0	6

Specjalne badanie Eurobarometr 538
Zmiana klimatu

2. Osobiste działania na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu

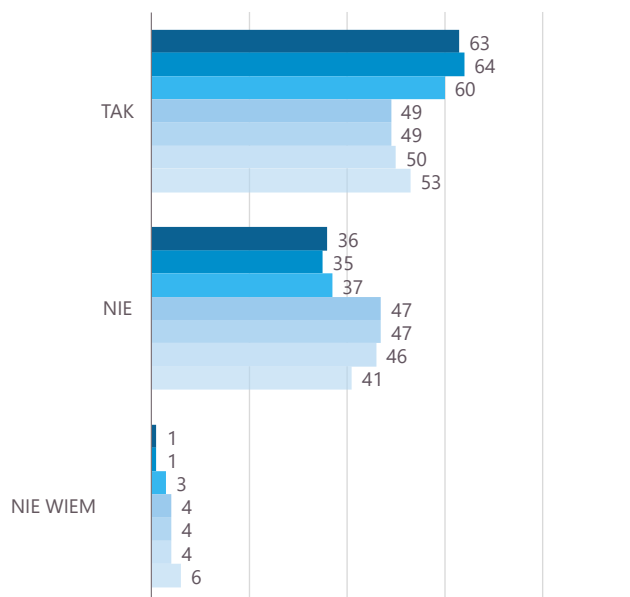
Ponad sześciu na dziesięciu Europejczyków osobiście podjęło działania na rzecz walki ze zmianami klimatu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy

Od marca do kwietnia 2021 r. nastąpiła niewielka zmiana odsetka respondentów, którzy twierdzą, że podjęli osobiste działania w celu walki ze zmianą klimatu w ciągu ostatnich 6 miesięcy (63 %, -1 punktu procentowego)²¹. Ponad jedna trzecia (36 %, +1 p.p.) twierdzi, że nie podjęła żadnych działań, podczas gdy 1 % (bez zmian) twierdzi, że nie wie.

W dłuższej perspektywie odsetek podejmowanych działań pozostał stosunkowo stabilny od kwietnia 2019 r., ale znacznie wyższy niż w latach 2011–2017.

QC5 Czy osobiście podjąłeś jakieś działania mające na celu walkę ze zmianami klimatu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy? (% – UE-27)

■ Kwiecień-maj 2023 r. ■ Marzec-kwiecień 2021 r. ■ Kwiecień 2019 r.
 ■ Marzec 2017 r. ■ Maj-czerwiec 2015 r. ■ Listopad-grudzień 2013 r.
 ■ Czerwiec 2011 r.

²¹ QC5. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy osobiście podjąłeś jakieś działania na rzecz walki ze zmianami klimatu?

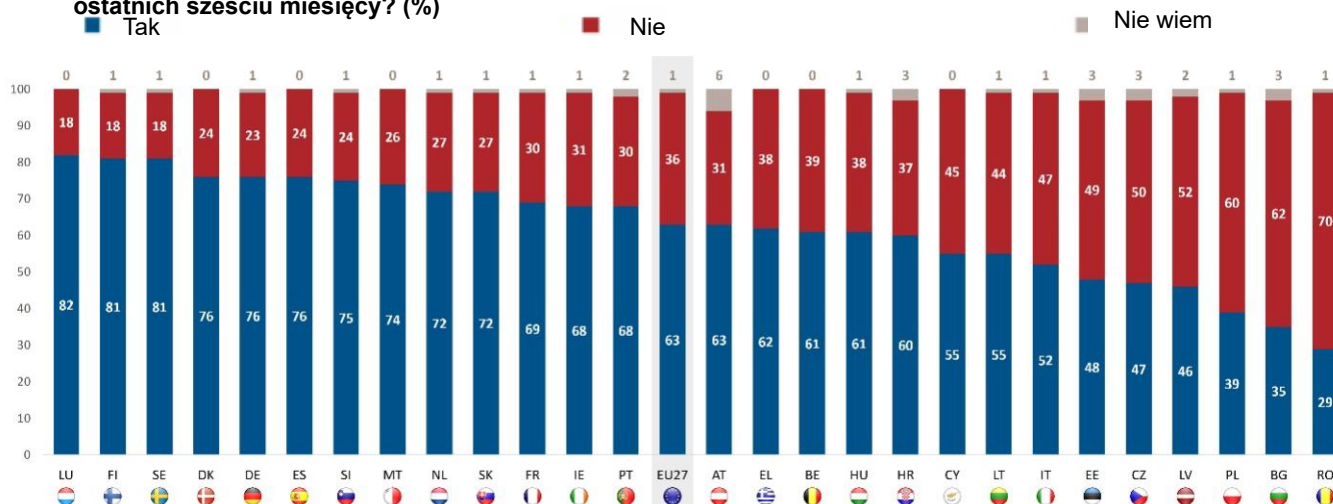
Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Na szczeblu krajowym większość respondentów w 21 państwach członkowskich twierdzi, że w ciągu ostatnich sześciu miesięcy osobiście podjęła działania mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu, a w siedmiu krajach co najmniej trzy czwarte zrobiło to: Luksemburg (82 %), Finlandia i Szwecja (81 % każda), Dania, Niemcy i Hiszpania (76 % każdy) i Słowenia (75 %).

ciągu ostatnich sześciu miesięcy, przy czym największy wzrost odnotowano wśród respondentów w Danii (76 %, +14 punktów procentowych w porównaniu z 2021 r., +1 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Niderlandach (72 %, +11 p.p.) i Luksemburgu (82 %, +9 p.p. od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.).

QC5 Czy osobiście podjąłeś jakieś działania mające na celu walkę ze zmianami klimatu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy? (%)

Na drugim końcu skali tylko 29 % osób w Rumunii, 35 % w Bułgarii i 39 % w Polsce deklaruje, że podjęło w tym czasie osobiste działania.

Natomiast respondenci w jedenastu krajach, w tym w Portugalii (68 %, -15 p.p. od 2021 r., -6 p.p. od 2019 r.), Polsce (39 %, -13 p.p.) i na Cyprze (55 %, -10 p.p.) rzadziej deklarują, że podjęli działania.

Tendencje od kwietnia do maja 2021 r.²² są mieszane. W dziesięciu państwach członkowskich respondenci są obecnie bardziej skłonni do walki ze zmianą klimatu w

W pozostałych sześciu krajach nie nastąpiła żadna zmiana.

QC5 Czy osobiście podjąłeś jakieś działania mające na celu walkę ze zmianami klimatu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy? (%)

	UE-27	DK	NL	LU	FI	LT	SE	EL	IT	LV	EE	ES	FR	HR	MT	SI	SK	BA	DE	RO	BG	CZ	IE	HU	P	RZ	CY	PL	PT
Tak																													
Maj/czerwiec 2023 r.	63	76	72	82	81	55	81	62	52	46	48	76	69	60	74	75	72	61	76	29	35	47	68	61	63	55	39	68	
Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	▲14	▲11	▲9	▲8	▲7	▲7	▲4	▲4	▲4	▲1	=	=	=	=	=	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼6	▼8	▼10	▼13	▼15	
Nie																													
Maj/czerwiec 2023 r.	36	24	27	18	18	44	18	38	47	52	49	24	30	37	26	24	27	39	23	70	62	50	31	38	31	45	60	30	
Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▼14	▼12	▼9	▼9	▼8	▼8	▼4	▼4	▼6	▼4	▲1	=	▼2	▲2	▼1	▼1	▲1	▲2	▲1	▲3	=	▲3	▲6	▲4	▲10	▲13	▲13	
Nie wiem																													
Maj/czerwiec 2023 r.	1	0	1	0	1	1	1	0	1	2	3	0	1	3	0	1	1	0	1	1	3	3	1	1	6	0	1	2	
Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	=	▲1	=	▲1	▲1	▲1	=	=	▲2	▲3	▼1	=	▲2	▼2	▲1	▲1	=	=	▲1	=	▲3	▲1	=	▲4	=	=	▲2	

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Ponad połowa wszystkich respondentów z każdej grupy społeczno-demograficznej twierdzi, że osobiście podjęła działania w celu walki ze zmianami klimatu, ale istnieją pewne znaczące różnice:

- Respondenci w grupie wiekowej 25-54 lat (66 %) częściej twierdzą, że podjęli działania w porównaniu z młodszymi (61 %) lub starszymi (60 %).
- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym bardziej prawdopodobne jest, że podejmą działania: 71 % osób, które ukończyły edukację w wieku 20 lat lub starszych, zrobiło to, w porównaniu do 55 % osób, które zakończyły naukę w wieku 15 lat lub młodszych.
- Menedżerowie (74 %) częściej niż w innych grupach społeczno-zawodowych twierdzą, że podjęli działania, zwłaszcza w porównaniu z osobami bezrobotnymi (57 %).
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków (67 %) częściej twierdzą, że podjęli działania niż ci, którzy doświadczają większych trudności.
- Ci, którzy uważają się za część wyższej klasy średniej (75 %) częściej twierdzą, że podjęli działania niż ci, którzy uważają się za część innych kategorii drabiny społecznej, w szczególności w klasie robotniczej (59 %).

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (76 %) lub jednym z najpoważniejszych (71 %) problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni do podjęcia działań w porównaniu z tymi, którzy nie zaliczają zmiany klimatycznej do najpoważniejszych problemów (55 %).

QC5 Czy osobiście podjąłeś jakieś działania mające na celu walkę ze zmianami klimatu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy? (% – UE)

	Tak	Nie	Nie wiem
UE-27	63	36	1
Płeć			
Człowiek	61	38	1
Kobieta	65	34	1
Wiek			
15-24	61	38	1
25-39	66	33	1
40-54	66	33	1
55+	60	38	2
Edukacja (koniec)			
—15	55	44	1
16-19	60	39	1
20+	71	28	1
Nadal studiuje	67	32	1
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	65	34	1
Zarządcy	74	25	1
Pozostałe białe kołnierze	63	35	2
Pracownicy ręczni	63	36	1
Osoby domowe	58	41	1
Bezrobotny	57	42	1
Emerytowany	59	40	1
Studenci	67	32	1
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	58	41	1
Od czasu do czasu	55	44	1
Prawie nigdy/Nigdy	67	32	1
Założmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	59	40	1
Niższa klasa średnia	60	39	1
Klasa średnia	64	35	1
Wyższa klasa średnia	75	25	0
Klasa wyższa	65	35	0
Zmiana klimatu			
Największy problem	76	23	1
Jednym z problemów	71	28	1
Nie ma problemu	55	44	1
Postrzeżenie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	41	57	2
Dość poważny problem	44	54	2
Bardzo poważny problem	69	30	1

3. Rodzaje działań indywidualnych

Ponad dziewięciu na dziesięciu Europejczyków podjęło co najmniej jedno działanie, aby pomóc w walce ze zmianami klimatu.

Respondenci otrzymali listę 15 działań i zapytali, które z nich osobiście podjęli w celu walki ze zmianami klimatu²³. Ponad dziewięciu na dziesięciu (93 %, -3 punkty procentowe od marca do kwietnia 2021 r.) podjęło co najmniej jedno działanie.

Zdecydowanie najczęściej wymienianym działaniem jest próba ograniczenia ilości odpadów i regularnego ich oddzielania do recyklingu (70 %, -5 punktów procentowych). To i próba ograniczenia konsumpcji przedmiotów jednorazowego użytku (53 %, -6 p.p.) to jedyne działania, o których wspomina co najmniej połowa wszystkich respondentów. W obu przypadkach respondenci mają jednak mniejsze prawdopodobieństwo, że podejmą każde działanie niż w 2021 r.

Prawie czterech na dziesięciu (37 %) twierdzi, że przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego niższe zużycie energii jest ważnym czynnikiem w ich wyborze: spadek o pięć punktów procentowych od 2021 r. i drugi kolejny spadek od 2019 r.

Nieco ponad trzy na dziesięć (31 %, bez zmian) kupuje i spożywa mniej mięsa.

Ponad jedna czwarta respondentów twierdzi, że regularnie stosuje przyjazne dla środowiska alternatywy dla swojego prywatnego samochodu, takie jak spacer, jazda na rowerze, transport publiczny lub współdzielenie samochodu (28 %, -2 p.p.) lub że kupują i jedzą więcej żywności ekologicznej (28 %, -4 p.p.).

Inne działania zostały podjęte przez mniej niż jedną piątą respondentów, a od 2021 r. nastąpiła niewielka zmiana.

Ponad jedna dziesiąta twierdzi, że lepiej izolowała swój dom, aby zmniejszyć zużycie energii (17 %, -1 p.p.), bierze pod uwagę ślad węglowy swoich zakupów żywności i czasami odpowiednio dostosowuje zakupy (15 %, -1 p.p.),

Okolo jedna dziesiąta zainstalowała w swoim domu sprzęt do kontrolowania i zmniejszania zużycia energii (11 %, +1 p.p.), biorąc pod uwagę ślad węglowy ich transportu podczas planowania wakacji i innych dłuższych podróży na odległość, a czasami odpowiednio dostosować swoje plany (11 %, brak zmian) lub przestawić się na dostawcę energii, który oferuje większy udział energii ze źródeł odnawialnych niż poprzedni (10 %, bez zmian).

Mniej niż jeden na dziesięciu zainstalował panele słoneczne w swoim domu (9 %, +1 p.p.), kupił nowy

samochód, a jego niskie zużycie paliwa było ważnym czynnikiem w ich wyborze (7 %, -1 p.p.), kupił dom niskoenergetyczny (4 %, bez zmian) lub kupił samochód elektryczny (3 %, +1 p.p.).

Patrząc na długoterminowe trendy, liczba osób próbujących zmniejszyć ilość odpadów lub ograniczyć zużycie jednorazowych przedmiotów jest na najniższym poziomie od 2013 r.

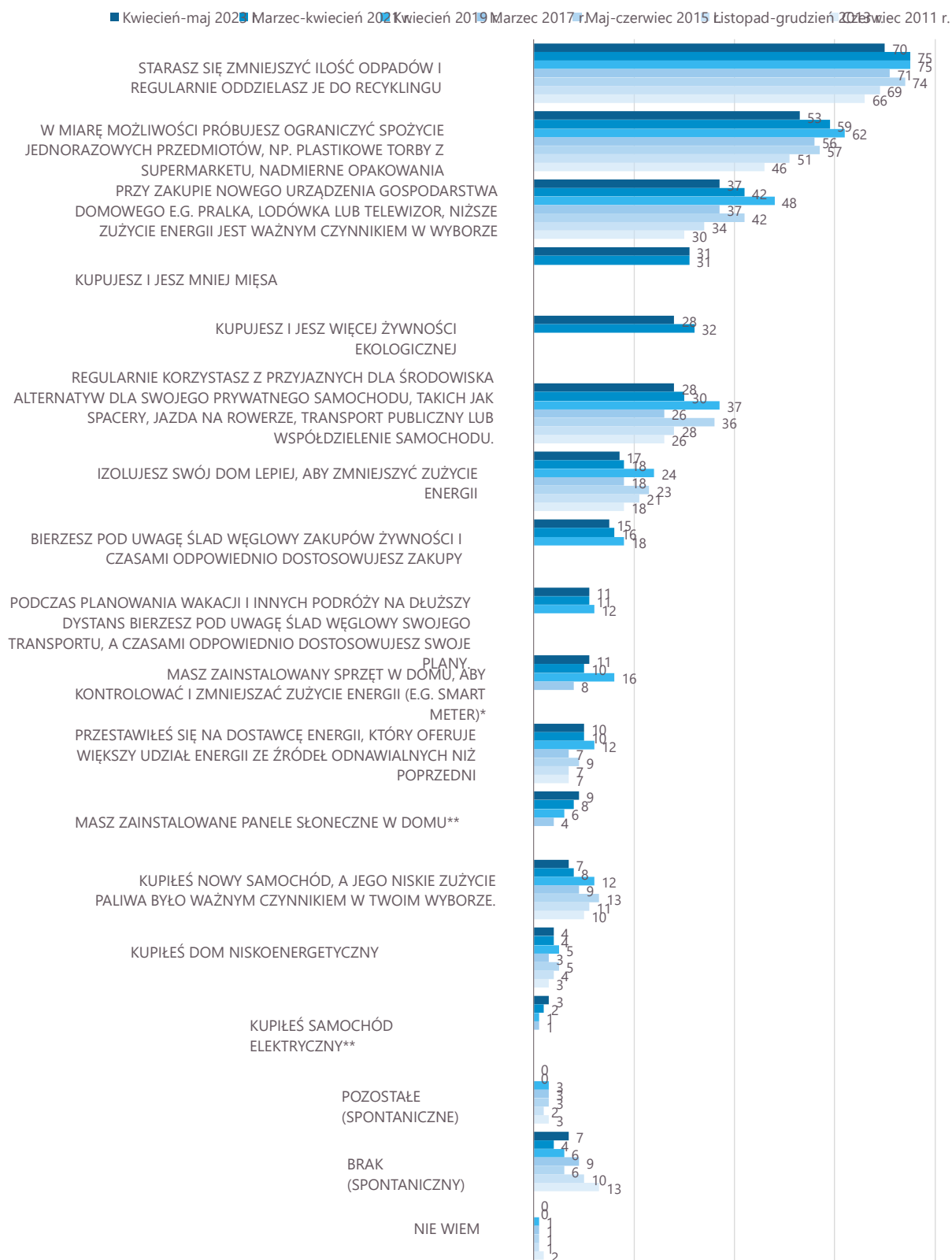
Odsetek respondentów, którzy twierdzą, że niższe zużycie energii jest ważnym czynnikiem przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego, spadł do tego samego poziomu co w 2017 r., podczas gdy odsetek respondentów, którzy lepiej izolowali swój dom lub kupił nowe samochody o niskim zużyciu paliwa, jest obecnie na najniższym poziomie w historii.

23 QC6. Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, mają zastosowanie do Ciebie? (MOŻLIWOŚĆ KILKU ODPOWIEDZI)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC6 Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, mają zastosowanie do Ciebie? (MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI) (% – UE-27)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Na szczeblu krajowym co najmniej ośmiu na dziesięciu respondentów w każdym państwie członkowskim twierdzi, że w ciągu ostatnich sześciu miesięcy podjęło co najmniej jedno działanie na rzecz walki ze zmianami klimatu. Wszyscy respondenci na Malcie (100 %) twierdzą to, podobnie jak 99 % w Szwecji i 98 % w Luksemburgu, Słowenii i Holandii. Wynosi to 80 % w Bułgarii, 83 % na Cyprze i 85 % w Rumunii.

W porównaniu z marcem-kwiecieniem 2021 r.²⁴ respondenci w 21 państwach są obecnie mniej skłonni powiedzieć, że podjęli co najmniej jedno działanie, przy czym największe spadki odnotowano w Portugalii (87 %, -13 punktów procentowych w porównaniu z 2021 r., -2 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Polsce (87 %, -10 p.p.), Czechach (91 %, -8 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.) i Łotwie (89 %, -8 p.p.). Malta (100 %, +3 p.p.) i Rumunia (85 %, +2 p.p.) są jedynymi krajami, w których respondenci są obecnie bardziej skłonni do podjęcia co najmniej jednego działania, podczas gdy w Szwecji (99 %), Luksemburgu (98 %), Francji (96 %) i Finlandii (95 %).

WE wszystkich, z wyjątkiem jednego kraju respondenci najczęściej twierdzą, że starają się zmniejszyć ilość odpadów i regularnie je oddzielać do recyklingu, chociaż odsetek ten waha się od 91 % respondentów na Malcie i Szwecji, 82 % we Francji i Luksemburgu do 36 % w Rumunii i 49 % w Polsce. Działanie to znajduje się jednak w pierwszej trójce we wszystkich państwach członkowskich, ponieważ jest trzecim najczęściej wymienianym w Bułgarii (26 %).

„Przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego niższe zużycie energii jest ważnym czynnikiem w wyborze” jest jedyną inną opcją, która zajmuje pierwsze miejsce na szczeblu krajowym, będąc najczęściej wymienianym działaniem w Bułgarii (39 %). O tym działaniu wspomina również co najmniej połowa wszystkich respondentów na Malcie (67 %), Holandii (54 %), Szwecji (52 %) i Słowenii (51 %). Jest to trzecia najczęściej wymieniana akcja w 16 krajach.

W 26 państwach członkowskich, które w miarę możliwości starają się ograniczyć konsumpcję artykułów jednorazowego użytku, jest drugim najczęściej wymienianym działaniem, przy czym odsetek ten wynosi od 81 % respondentów w Szwecji, 78 % na Malcie i 71 % w Niderlandach do 31 % w Rumunii, 32 % w Bułgarii i 36 % w Polsce. Działanie to plasuje się w pierwszej trójce w każdym państwie członkowskim, a w Bułgarii zajmuje drugie miejsce, zapewniając lepszą izolację domu w celu zmniejszenia zużycia energii.

Kupowanie i spożywanie mniejszej ilości mięsa jest trzecim najczęściej wymienianym działaniem w Holandii (58 %), Niemczech (47 %) i Francji (41 %), a co najmniej połowa wszystkich respondentów w Szwecji i Luksemburgu (po 53 %). Natomiast tylko 11 % w Polsce i

13 % w Portugalii i na Litwie deklaruje, że podejmuje te działania.

Regularne stosowanie przyjaznych dla środowiska alternatyw dla prywatnego samochodu jest trzecim najczęściej wymienianym działaniem w Szwecji (63 %), Finlandii (45 %) i Irlandii (29 %), a także w Niderlandach (56 %) i Luksemburgu (47 %). Najmniej wspominają o tym respondenci w Polsce (12 %), Włoszech i Chorwacji (oba 14 %).

W czterech krajach kupowanie i spożywanie większej ilości żywności ekologicznej jest trzecim najczęściej wymienianym działaniem: Luksemburg (60 %), Słowenia (56 %), Dania (47 %) i Austria (41 %). W Szwecji jest to również co najmniej połowa (52 %). Natomiast 11 % na Węgrzech, 12 % w Polsce i 14 % w Bułgarii deklaruje, że podejmuje te działania.

W Bułgarii lepsza izolacja domu w celu zmniejszenia zużycia energii zajmuje drugie miejsce wraz z próbą zmniejszenia zużycia jednorazowych przedmiotów (oba 32 %). O lepszej izolacji domu wspomina 43 % respondentów w Holandii i 32 % w Słowenii.

Żadne inne działania nie pojawiają się w pierwszej trójce w żadnym kraju. Godne uwagi wyniki pozostałych działań obejmują:

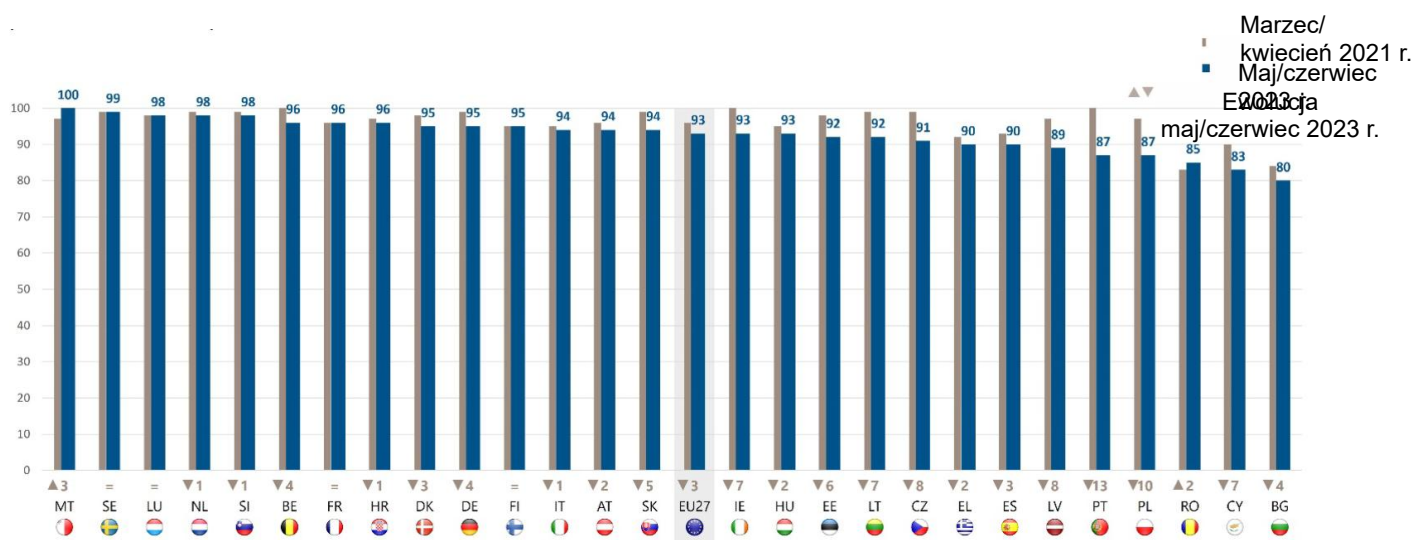
- Respondenci w Szwecji (46 %) i Holandii (41 %) częściej niż w innych krajach twierdzą, że rozważają ślad węglowy swoich zakupów żywności i czasami dostosowują swoje zakupy.
- Respondenci w Holandii (44 %) częściej niż w innych krajach twierdzą, że zainstalowali urządzenia w swoim domu, aby kontrolować i zmniejszać zużycie energii. Malta (33 %) i Luksemburg (20 %) są jedynymi krajami, w których co najmniej jeden na pięć twierdzi, że to zrobił.
- Respondenci w Szwecji (43 %) częściej niż w innych krajach twierdzą, że podczas planowania wakacji lub dłuższych podróży biorą pod uwagę ślad węglowy swojego transportu.
- Szwecja (25 %) jest również jedynym krajem, w którym co najmniej jeden na pięciu twierdzi, że przeszedł na dostawcę energii, który oferuje większy udział energii ze źródeł odnawialnych.
- Holandia (43 %), Cypr (25 %) i Malta (21 %) są jedynymi krajami, w których co najmniej co piąty zainstalował panele słoneczne w swoim domu.
- Prawie co piąta ankieta w Luksemburgu (19 %) twierdzi, że kupiła dom niskoenergetyczny, z czego co najmniej jeden na dziesięciu w Holandii (12 %) i na Cyprze (10 %) również powiedział, że to zrobił.

²⁴ W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

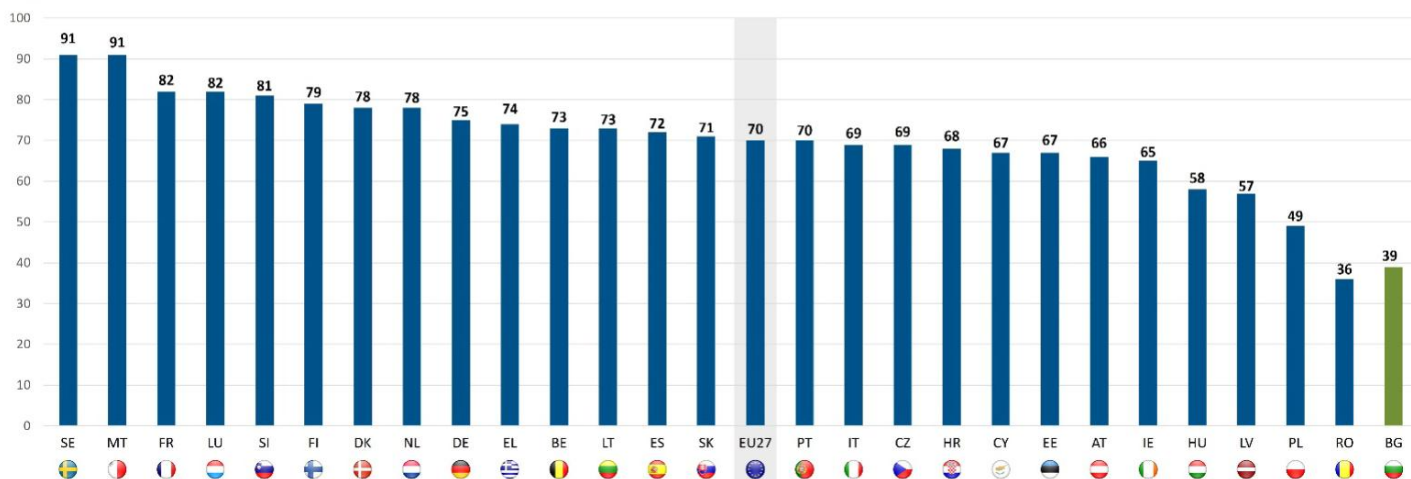
Zmiana klimatu

QC6 Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, mają zastosowanie do Ciebie? (Wielokrotne ANSWERS POSSIBLE) (% Ogółem „Co najmniej jedno działanie”)

QC6. Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, mają zastosowanie do Ciebie? (Możliwość wielu odpowiedzi) (% – Najbardziej wymieniona odpowiedź według kraju)

- Starasz się zmniejszyć ilość odpadów i regularnie oddzielasz je do recyklingu
- Przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego (np. pralki, lodówki lub telewizora) mniejsze zużycie energii jest ważnym czynnikiem w wyborze

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC6 Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, mają zastosowanie do Ciebie? (MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI) (%)

	UE-27	BA DZ	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PR ZY	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
Starasz się zmniejszyć ilość odpadów i regularnie oddzielasz je do recyklingu	70	73	26	69	78	75	67	65	74	72	82	68	69	67	57	73	82	58	91	78	66	49	70	36	81	71	79	91	
W miarę możliwości starasz się ograniczyć spożycie jednorazowych przedmiotów (np. plastikowe torby z supermarketu, nadmiar opakowań)	53	59	32	49	63	65	61	52	64	49	57	49	40	54	48	48	66	55	78	71	57	36	49	31	65	57	69	81	
Przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego (np. pralki, lodówki lub telewizora) mniejsze zużycie energii jest ważnym czynnikiem w wyborze	37	43	39	46	46	41	40	28	40	34	38	34	31	46	41	37	48	37	67	54	38	24	31	27	51	40	42	52	
Kupujesz i jesz mniej mięsa	31	39	19	18	46	47	24	26	14	15	41	22	26	21	17	13	53	18	22	58	39	11	13	14	27	19	41	53	
Regularnie korzystasz z przyjaznych dla środowiska alternatyw dla swojego prywatnego samochodu, takich jak spacer, jazda na rowerze, transport publiczny lub współdzielenie samochodu.	28	42	17	24	43	43	32	29	28	23	27	14	14	17	26	22	47	19	42	56	33	12	16	16	37	31	45	63	
Kupujesz i jesz więcej żywności ekologicznej	28	28	14	15	47	39	21	21	16	21	28	32	29	16	24	24	60	11	26	38	41	12	17	17	56	25	22	52	
Izolujesz swój dom lepiej, aby zmniejszyć zużycie energii	17	28	32	20	22	10	26	22	19	11	21	20	13	27	16	17	28	19	13	43	11	12	11	20	32	24	19	17	
Bierzesz pod uwagę ślad węglowy zakupów żywności i czasami odpowiednio dostosowujesz zakupy	15	22	3	10	27	21	9	22	3	9	24	7	3	8	10	7	30	13	10	41	20	6	8	4	22	12	32	46	
Masz zainstalowany sprzęt w domu, aby kontrolować i zmniejszać zużycie energii (np. inteligentny licznik)	11	17	2	7	18	9	12	15	2	8	18	6	4	7	12	13	20	9	33	44	19	8	7	8	18	7	17	17	
Podczas planowania wakacji i innych podróży na dłuższy dystans bierzesz pod uwagę ślad węglowy swojego transportu, a czasami odpowiednio dostosowujesz swoje plany.	11	15	3	6	21	16	4	12	2	4	16	3	4	7	5	3	25	8	10	32	19	3	5	6	10	6	30	43	
Przestawiłeś się na dostawcę energii, który oferuje większy udział energii ze źródeł odnawialnych niż poprzedni	10	14	1	4	15	15	8	13	6	5	9	5	9	3	6	8	16	4	1	19	11	4	7	6	16	4	17	25	
Zainstalowałeś panele słoneczne w swoim domu	9	19	3	8	7	9	4	6	17	6	5	5	6	25	3	3	13	4	21	43	14	5	5	4	12	6	6	9	
Kupiłeś nowy samochód, a jego niskie zużycie paliwa było ważnym czynnikiem w Twoim wyborze.	7	10	7	11	15	6	11	9	2	5	11	4	6	12	8	8	16	4	14	12	9	4	4	4	4	16	6	13	17
Kupiłeś dom niskoenergetyczny	4	6	3	2	8	2	5	6	1	3	6	1	3	10	2	2	19	6	9	12	4	3	2	4	6	2	4	4	
Kupiłeś samochód elektryczny	3	3	1	2	9	3	2	5	1	2	2	3	5	1	2	1	8	2	6	9	7	1	2	2	3	1	7	9	
Inne (spontaniczne)	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	
Brak (spontaniczny)	7	4	18	9	5	5	8	5	9	10	4	3	6	16	9	8	2	7	0	2	6	12	12	15	2	6	4	1	
Nie wiem	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	
Ogółem „Co najmniej jedno działanie”	93	96	80	91	95	95	92	93	90	90	96	96	94	83	89	92	98	93	100	98	94	87	87	85	98	94	95	99	

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Ogólnie rzecz biorąc, od kwietnia do maja 2021 r. nastąpiły jedynie niewielkie zmiany²⁵. Maskują one jednak większe zmiany na poziomie krajowym wynoszące co najmniej dziesięć punktów procentowych w odniesieniu do 13 z 15 zapytanych działań.

W 20 krajach respondenci rządzię deklarują, że próbują zmniejszyć ilość odpadów i segregować je do recyklingu, a w pięciu krajach spadek ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych: Irlandia (65 %, -24 p.p. w porównaniu z 2021 r., -5 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Czechy (69 %, -19 p.p. od 2021 r., -7 p.p. od 2019 r.), Belgia (73 %, -13 p.p. od 2021 r., -5 p.p. od 2019 r.), Portugalia (70 %, -12 p.p. od 2021 r., -6 p.p. od 2019 r.) i Polska (49 %, -11 p.p.). W sześciu krajach, w tym na Malcie (91 %, +9 p.p.) respondenci są obecnie bardziej skłonni do podjęcia tego działania, podczas gdy w Słowenii (81 %).

W 21 krajach odsetek respondentów, którzy twierdzą, że próbują ograniczyć spożycie jednorazowych przedmiotów, w miarę możliwości zmniejszył się, a w trzech krajach o ponad 20 punktów procentowych: Portugalia (49 %, -26 p.p. od 2021 r., -4 p.p. od 2019 r.), Irlandia (52 %, -25 p.p. od 2021 r., -8 p.p. od 2019 r.) i Czechy (49 %, -22 p.p. od 2021 r., -5 p.p. od 2019 r.). Odnotowano również znaczne spadki wśród respondentów w Estonii (61 %, -15 p.p. od 2021 r., -7 p.p. od 2019 r.), we Włoszech (40 %, -11 p.p.), Łotwie (48 %, -10 p.p.) i w Polsce (36 %, -10 p.p.). Natomiast wzmianki o tym działaniu wzrosły w pięciu państwach, w tym na Malcie (78 %, +7 p.p. od 2021 r., +17 p.p. od 2019 r.), natomiast na Węgrzech nie odnotowano żadnych zmian (55 %).

Odnotowano jeszcze większe zmiany krajowe w stosunku do odsetka respondentów, którzy twierdzą, że przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego zużycie energii jest ważnym czynnikiem ich wyboru, przy czym znaczny spadek odnotowano w Portugalii (31 %, -42 p.p. od 2021 r., -11 p.p. od 2019 r.), Irlandii (28 %, -28 p.p. od 2021 r., -10 p.p. od 2019 r.), Czechach (46 %, -22 p.p. od 2021 r., -5 p.p. od 2019 r.) i Estonii (40 %, -22 p.p. od 2021 r., -18 p.p. od 2019 r.). Spadek liczby wzmianek odnotowano ogółem w 19 krajach. Istnieje pięć państw, w tym Szwecja (52 %, +11 p.p. od 2021 r., -9 p.p. od 2019 r.) i Finlandia (42 %, +12 p.p. od 2021 r., -9 p.p. od 2019 r.), w których respondenci są obecnie bardziej prawdopodobnie, że podejmowali te działania. Nie zaobserwowano żadnych zmian w Luksemburgu (48 %) ani w Austrii (38 %).

Ewolucje kupowania i spożywania mniejszej ilości mięsa są mieszane. Respondenci w 15 krajach są obecnie bardziej skłonni powiedzieć, że robią to, przy czym największy wzrost odnotowano w Luksemburgu (53 %, +7 p.p.) i Szwecji (53 %, +7 p.p.). Natomiast liczba wzmianek spadła w dziewięciu krajach, zwłaszcza w Portugalii (13 %, -26 p.p.) i Irlandii (26 %, -12 p.p.). Nie odnotowano

żadnych zmian we Francji (41 %), na Łotwie (17 %) i w Hiszpanii (15 %).

W porównaniu z 2021 r. respondenci w 19 państwach rządzię twierdzą, że kupują i jedzą więcej żywności ekologicznej, a szczególnie w Portugalii (17 %, -18 p.p.), Francji (28 %, -13 p.p.) i Irlandii (21 %, -12 p.p.). W pozostałych ośmiu państwach członkowskich respondenci są obecnie bardziej skłonni do podjęcia tego działania, przy czym największy wzrost odnotowano w Luksemburgu (60 %, +12 p.p.). WE Włoszech nie odnotowano żadnych zmian (29 %).

Wzmianki o regularnym stosowaniu przyjaznych dla środowiska alternatyw dla prywatnego samochodu zmniejszyły się w 15 państwach, w tym w Portugalii (16 %, -22 p.p. od 2021 r., +2 p.p. od 2019 r.), Irlandii (29 %, -11 p.p. od 2021 r., -7 p.p. od 2019 r.) i Czechach (24 %, -11 p.p. od 2021 r., -5 p.p. od 2019 r.) i w Finlandii (63 %, +21 p.p. od 2021 r., -2 p.p. od 2019 r.), na Malcie (42 %, +16 p.p. od 2021 r., +11 p.p. od 2019 r.) i Finlandii (45 %, +14 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.). Na Łotwie nie odnotowano żadnych zmian (26 %).

Odsetek respondentów lepiej izolujących swój dom w celu zmniejszenia zużycia energii spadł w 13 państwach, w tym w Irlandii (22 %, -15 p.p. od 2021 r., -10 p.p. od 2019 r.) i Portugalii (11 %, -18 p.p. od 2021 r., -7 p.p. od 2019 r.). Natomiast liczba wzmianek wzrosła w 12 państwach, w szczególności w Luksemburgu (28 %, +13 p.p. od 2021 r., -2 p.p. od 2019 r.) i Finlandii (19 %, +11 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.). Nie odnotowano żadnych zmian w Słowenii (32 %) i na Łotwie (16 %).

W 16 państwach odnotowano spadek odsetka respondentów, którzy twierdzą, że uważają ślad węglowy swoich zakupów żywności i czasami odpowiednio dostosowują zakupy, przy czym największy odsetek odnotowano w Portugalii (8 %, -21 p.p. od 2021 r., +3 p.p. od 2019 r.), Irlandii (22 %, -18 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.), Czechach (10 %, -14 p.p. od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.) i Belgii (22 %, -11 p.p. od 2021 r., -7 p.p. od 2019 r.). Zachowanie to wzrosło w dziewięciu państwach, w tym w Szwecji (46 %, +12 p.p. od 2021 r., -1 p.p. od 2019 r.) i pozostaje bez zmian w czterech.

Odsetek respondentów, którzy zainstalowali urządzenia w swoim domu, aby kontrolować i zmniejszać zużycie energii, wzrósł w 18 państwach, w tym w Finlandii (17 %, +10 p.p. od 2021 r., -4 p.p. od 2019 r.). Spadł w sześciu państwach, w tym w Portugalii (7 %, -9 p.p. od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.), a w Austrii (20 %), Chorwacji (7 %) i Bułgarii (3 %).

Respondenci w Szwecji (43 %, +16 p.p. od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.) są obecnie znacznie bardziej skłonni do uwzględniania śladu węglowego ich transportu podczas planowania wakacji i innych podróży na dłuższy dystans, a czasami odpowiednio dostosowują swoje plany. Ogólnie rzecz biorąc, odsetek respondentów podejmujących te działania wzrósł w 14 krajach, spadł w 12 krajach i pozostał niezmienny w Słowenii (10 %).

²⁵ W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

W porównaniu z 2021 r. respondenci w dziesięciu państwach, w tym w Belgii (14 %, -11 p.p.) i Irlandii (13 %, -10 p.p. od 2021 r., -1 p.p. od 2019 r.) są obecnie mniej skłonni do przejścia na dostawcę energii, który oferuje większy udział energii ze źródeł odnawialnych. W 13 krajach respondenci są obecnie bardziej skłonni do podjęcia tych działań, podczas gdy w pozostałych czterech krajach nie nastąpiła żadna zmiana.

Instalacja paneli słonecznych w domu spadła w siedmiu krajach, w tym w Portugalii (5 %, -12 p.p. od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.), wzrosła w 16 państwach, w tym w Holandii (43 %, +7 p.p. od 2021 r., +20 p.p. od 2019 r.) i pozostała niezmienną w czterech państwach.

Wreszcie respondenci w Luksemburgu (19 %, +10 p.p.) częściej twierdzą, że kupili dom niskoenergetyczny. Cypr (10 %, +6 p.p.) jest jedynym innym krajem, w którym ewolucja jest większa niż cztery punkty procentowe w obu kierunkach.

QC6 Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, mają zastosowanie do Ciebie? (MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI) (%)

		UE-27	BADŻ	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PRZ Y	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Starasz się zmniejszyć ilość odpadów i regularnie oddzielasz je do recyklingu	Maj/ czerwiec 2023 r.	70	73	26	69	78	75	67	65	74	72	82	68	69	67	57	73	82	58	91	78	66	49	70	36	81	71	79	91
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼5	▼13	▼5	▼19	▼2	▼6	▼6	▼24	▲5	▼6	▼1	▲1	▼5	▼8	▼2	▲4	▼1	▼5	▲9	▼9	▼1	▼11	▼12	▼2	=	▼5	▲4	▲5
W miarę możliwości starasz się ograniczyć spożycie jednorazowych przedmiotów (np. plastikowe torby z supermarketu, nadmiar opakowań)	Maj/ czerwiec 2023 r.	53	59	32	49	63	65	61	52	64	49	57	49	40	54	48	48	66	55	78	71	57	36	49	31	65	57	69	81
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼6	▼5	▼7	▼22	▼6	▼9	▼15	▼25	▼2	▼4	▲3	▼1	▼11	▲1	▼10	▼9	▼4	=	▲7	▼2	▼3	▼10	▼26	▼3	▼1	▼9	▲1	▲1
Przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego (np. pralki, lodówki lub telewizora) mniejsze zużycie energii jest ważnym czynnikiem w wyborze	Maj/ czerwiec 2023 r.	37	43	39	46	46	41	40	28	40	34	38	34	31	46	41	37	48	37	67	54	38	24	31	27	51	40	42	52
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼5	▼14	▼2	▼22	▼3	▼8	▼22	▼28	▼11	▲5	▼3	▲1	▼5	▲1	▼13	▼14	=	▼4	▲9	▼11	=	▼4	▼42	▼3	▼6	▼4	▲12	▲11
Kupujesz i jesz mniej mięsa	Maj/ czerwiec 2023 r.	31	39	19	18	46	47	24	26	14	15	41	22	26	21	17	13	53	18	22	58	39	11	13	14	27	19	41	53
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▼5	▲4	▼8	▲2	▼2	▲2	▼12	▼7	=	=	▲4	▲3	▲3	=	▼6	▲7	▲4	▲5	▲3	▲6	▼3	▼26	▲2	▲1	▼5	▲5	▲7
Kupujesz i jesz więcej żywności ekologicznej	Maj/ czerwiec 2023 r.	28	28	14	15	47	39	21	21	16	21	28	32	29	16	24	24	60	11	26	38	41	12	17	17	56	25	22	52
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼4	▼6	▲2	▼5	▼4	▼6	▼5	▼12	▼6	▲3	▼13	▲4	=	▼6	▼1	▼5	▲12	▼1	▲9	▼2	▼7	▼7	▼18	▼7	▲7	▼1	▲2	▲8
Regularnie korzystasz z przyjaznych dla środowiska alternatyw dla swojego prywatnego samochodu, takich jak spacer, jazda na rowerze, transport publiczny lub współdzielenie samochodu.	Maj/ czerwiec 2023 r.	28	42	17	24	43	43	32	29	28	23	27	14	14	17	26	22	47	19	42	56	33	12	16	16	37	31	45	63
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼2	▲3	▼3	▼11	▲7	▼7	▼3	▼11	▼9	▼3	▲4	▼3	▼3	▲1	=	▼6	▲8	▲3	▲16	=	▼1	▼2	▼22	▼1	▲2	▼5	▲14	▲21
Izolujesz swój dom lepiej, aby zmniejszyć zużycie energii	Maj/ czerwiec 2023 r.	17	28	32	20	22	10	26	22	19	11	21	20	13	27	16	17	28	19	13	43	11	12	11	20	32	24	19	17
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	▼3	▲1	▼9	▲5	▼6	▼9	▼15	▼5	▲2	▼1	▼2	▲3	▲4	=	▼5	▲13	▲4	▲2	▲6	▼1	▼1	▼18	▼3	=	▲5	▲11	▲7
Bierzesz pod uwagę ślad węglowy zakupów żywności i czasami odpowiednio dostosowujesz zakupy	Maj/ czerwiec 2023 r.	15	22	3	10	27	21	9	22	3	9	24	7	3	8	10	7	30	13	10	41	20	6	8	4	22	12	32	46
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	▼11	=	▼14	▲2	▼1	▼4	▼18	▼3	▲2	▲2	=	▼1	▲3	▲3	▼3	▼2	▼3	=	▲6	=	▼2	▼21	▼1	▼3	▼1	▼1	▲12
Masz zainstalowany sprzęt w domu, aby kontrolować i zmniejszać zużycie energii (np. inteligentny licznik)	Maj/ czerwiec 2023 r.	11	17	2	7	18	9	12	15	2	8	18	6	4	7	12	13	20	9	33	44	19	8	7	8	18	7	17	17
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▲5	=	▼2	▲8	=	▲4	▼6	▼2	▲2	▲4	▲1	▼2	▲3	=	▲3	▲8	▲1	▲4	▲1	▲5	▲1	▼9	▲3	▲4	▼3	▲10	▲8
Podczas planowania wakacji i innych podróży na dłuższy dystans bierzesz pod uwagę ślad węglowy swojego transportu, a czasami odpowiednio dostosowujesz swoje plany.	Maj/ czerwiec 2023 r.	11	15	3	6	21	16	4	12	2	4	16	3	4	7	5	3	25	8	10	32	19	3	5	6	10	6	30	43
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▼2	▲1	▼6	▲4	▼4	▼2	▼3	▼2	▲1	▲4	▼1	▲2	▲4	▲3	▼3	▲9	▼1	▲6	▲6	▲3	▼1	▼3	▲1	=	▼3	▲8	▲16
Przestawiłeś się na dostawę energii, który oferuje większy udział energii ze źródeł odnawialnych niż poprzedni	Maj/ czerwiec 2023 r.	10	14	1	4	15	15	8	13	6	5	9	5	9	3	6	8	16	4	1	19	11	4	7	6	16	4	17	25
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▼11	=	▼1	▲2	▼2	▲4	▼10	▼3	▲3	▼1	▲2	▲1	▲1	▲2	=	▲9	▲1	=	▼2	▼2	▼1	▼4	▲2	=	▲1	▲6	▲8
Zainstalowałeś panele słoneczne w swoim domu	Maj/ czerwiec 2023 r.	9	19	3	8	7	9	4	6	17	6	5	5	6	25	3	3	13	4	21	43	14	5	5	4	12	6	6	9
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▼7	=	▲2	▼1	▲1	=	▼5	▼3	▲3	▲2	▲2	▲1	▲6	▲2	▼1	=	=	▲2	▲7	▲5	▼2	▼12	▲2	▲4	▲3	▲3	▲4
Kupiłeś nowy samochód, a jego niskie zużycie paliwa było ważnym czynnikiem w Twoim wyborze.	Maj/ czerwiec 2023 r.	7	10	7	11	15	6	11	9	2	5	11	4	6	12	8	8	16	4	14	12	9	4	4	4	16	6	13	17
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	=	▲2	▼1	▲4	▼6	▼6	▼4	▼5	▲3	▲2	▼2	▼1	▼1	▼1	▼1	▲6	▼1	▲3	▲1	▼1	▼2	▼6	=	▲2	▼1	▲3	▲4
Kupiłeś dom niskoenergetyczny	Maj/ czerwiec 2023 r.	4	6	3	2	8	2	5	6	1	3	6	1	3	10	2	2	19	6	9	12	4	3	2	4	6	2	4	4
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▼2	▼1	▼2	▲4	▼1	▼2	▲1	▼3	▲2	▲2	▼1	=	▲6	=	=	▲10	▲1	▲2	▲2	▲1	▼3	▼4	▲2	▲1	▲1	▲3	▲2
Kupiłeś samochód elektryczny	Maj/ czerwiec 2023 r.	3	3	1	2	9	3	2	5	1	2	2	3	5	1	2	1	8	2	6	9	7	1	2	2	3	1	7	9
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	=	▲1	▲1	▲6	=	▲1	▲1	=	▲1	▲1	▲2	▲1	▲1	▲2	=	▲2	▲1	▲5	▲4	▲4	▼1	▼2	=	▲1	▼1	▲4	▲5
Inne (spontaniczne)	Maj/ czerwiec 2023 r.	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	=	=	=	▲2	▲1	▲1	=	=	▲1	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	▲1	=	=	▲1	=	=	▼1	=
Brak (spontaniczny)	Maj/ czerwiec 2023 r.	7	4	18	9	5	5	8	5	9	10	4	3	6	16	9	8	2	7	0	2	6	12	12	15	2	6	4	1
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲3	▲4	▲2	▲8	▲3	▲4	▲6	▲5	▲1	▲3	▲1	=	▲2	▲6	▲6	▲7	=	▲2	▼1	▲1	▲3	▲9	▲12	▼1	▲1	▲5	▼1	=
Nie wiem	Maj/ czerwiec 2023 r.	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	=	▲1	▲1	=	=	=	▲1	=	=	▼1	=	▼1	=	▲1	▲1	▼1	▼1	▼1	=	▼1	=	▲1	▼1	=	▲1	▲1	=
Ogółem „Co najmniej jedno działanie”	Maj/ czerwiec 2023 r.	93	96	80	91	95	95	92	93	90	90	96	96	94	83	89	92	98	93	100	98	94	87	87	85	98	94	95	99
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼3	▼4	▼4	▼8	▼3	▼4	▼6	▼7	▼2	▼3	=	▼1	▼1	▼7	▼8	▼7	=	▼2	▲3	▼1	▼2	▼10	▼13	▲2	▼1	▼5	=	=

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Najważniejsze informacje z analizy społeczno-demograficznej obejmują:

- Kobiety częściej niż mężczyźni twierdzą, że próbują ograniczyć spożycie jednorazowych przedmiotów (56 % vs 50 %), że kupują i jedzą mniej mięsa (35 % vs 26 %) lub że kupują i jedzą więcej żywności ekologicznej (31 % vs 24 %).
- Im młodszy respondent, tym bardziej prawdopodobne jest, że będzie regularnie stosować przyjazne dla środowiska alternatywy dla swojego prywatnego samochodu: 33 % osób w wieku 15-24 lat twierdzi to w porównaniu z 26 % osób w wieku 55 lat lub starszych.
- Respondenci, którzy ukończyli edukację w wieku powyżej 20 lat, są bardziej skłonni do podjęcia każdego z tych działań niż ci, którzy ukończyli edukację w młodszym wieku. Na przykład 34 % kupuje i spożywa więcej żywności ekologicznej w porównaniu z 20 %, którzy ukończyli edukację w wieku 15 lat lub młodszych.
- Menedżerowie są konsekwentnie wśród grup społeczno-zawodowych, które najprawdopodobniej podjęły każde z działań. Na przykład 61 % twierdzi, że próbuje ograniczyć korzystanie z jednorazowych przedmiotów, w porównaniu z 50 % pracowników fizycznych.
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, są bardziej skłonni do podjęcia każdego działania niż ci, którzy doświadczają większych trudności. Na przykład 73 % próbuje zmniejszyć ilość odpadów i recykling, w porównaniu z 65 %, którzy mają trudności z płaceniem rachunków przez większość czasu.
- W przypadku każdego z 15 działań respondenci, którzy uważają się za część wyższej klasy średniej lub wyższej, są bardziej skłonni do podjęcia takich działań niż respondenci, którzy uważają się za część innych kategorii drabiny społecznej.

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym lub jednym z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni do podjęcia każdego z tych działań niż ci, którzy uważają, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem. Ponadto respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem, są bardziej skłonni do podjęcia każdego z tych działań niż ci, którzy uważają, że są one mniej poważne.

Na koniec warto zauważyć, że część respondentów, którzy twierdzą, że nie podjęła działań w celu przeciwdziałania zmianie klimatu, w rzeczywistości zgłasza każde z tych działań. Na przykład 50 % osób,

które twierdzą, że nie działało, również twierdzi, że stara się zmniejszyć ilość odpadów i segregować je do recyklingu.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC6 Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, mają zastosowanie do Ciebie? (MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI) (% – UE)

	Kupiłeś nowy samochód, a jego niskie zużycie paliwa było ważnym czynnikiem w Twoim wyborze	Kupiłeś samochód elektryczny	Regularnie korzystasz z przyjaznych dla środowiska alternatyw dla swojego prywatnego samochodu, takich jak spacer, jazda na rowerze, transport publiczny lub współdzielenie samochodu.	Izolujesz swój dom lepiej, aby zmniejszyć zużycie energii	Kupiłeś dom niskoenergetyczny	Przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego (np. pralki, lodówki lub telewizora) mniejsze zużycie energii jest ważnym czynnikiem w wyborze	Przestawiłeś się na dostawcę energii, który oferuje większy udział energii ze źródeł odnawialnych niż poprzedni	Masz zainstalowany sprzęt w domu, aby kontrolować i zmniejszać zużycie energii (np. inteligentny licznik)	Zainstalowałeś panele słoneczne w swoim domu	Bierzesz pod uwagę ślad węglowy zakupów i czasami odpowiednio dostosowujesz z zakupy	Podczas planowania wakacji i innych podróży na dłuższy dystans bierzesz pod uwagę ślad węglowy swojego transportu, a czasami odpowiednio dostosowujesz swoje plany.	Kupujesz i jesz więcej mięsa	Starasz się zmniejszyć ilość odpadów w regularnie oddziela sz je do recyklingu	W miarę możliwości starasz się ograniczyć spożycie jednorazowych przedmiotów (np. plastikowe torby z supermarketu, nadmiar opakowań)	Inne (spontaniczne)	Brak (spontaniczny)	Niewiem	Ogółem „Co najmniej jedno działanie”	
UE-27	7	3	28	17	4	37	10	11	9	15	11	31	28	70	53	0	7	0	93
Płeć																			
Człowiek	8	4	28	18	4	37	10	12	9	14	11	26	24	68	50	0	8	0	92
Kobieta	6	3	29	16	3	37	10	10	8	17	12	35	31	72	56	0	6	0	94
Wiek																			
15-24	4	3	33	9	2	24	8	8	6	17	14	32	28	68	50	0	7	0	92
25-39	7	4	31	17	5	41	12	11	7	17	12	32	31	68	55	0	5	0	94
40-54	9	5	27	20	5	41	11	13	10	16	13	29	28	70	53	0	6	0	94
55+	7	2	26	17	3	36	8	11	9	13	10	31	25	71	53	0	8	1	91
Edukacja (koniec)																			
—15	3	1	20	10	2	30	6	5	4	6	3	24	20	70	47	0	11	0	88
16-19	6	3	23	16	4	37	8	10	7	12	8	26	24	67	50	0	7	0	93
20+	11	5	35	23	5	44	14	17	13	22	18	38	34	74	60	0	4	0	96
Nadal studiuje	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Kategoria społeczno-zawodowa																			
Samozatrudniony	9	7	27	24	5	46	16	15	16	14	12	30	32	71	55	1	4	0	95
Zarządcy	12	7	35	22	6	46	15	17	13	23	19	39	37	72	61	0	3	0	97
Pozostałe białe kolnierze	7	4	28	19	6	40	12	13	8	16	12	30	28	68	51	0	7	0	93
Pracownicy ręczni	8	3	26	16	4	36	8	10	7	13	10	25	24	67	50	0	7	0	93
Osoby domowe	4	3	20	13	4	33	7	9	7	9	5	24	23	64	51	1	9	0	91
Bezrobotny	3	1	22	9	1	31	8	6	5	13	9	27	18	69	51	0	11	1	89
Emerytowany	7	2	26	17	3	35	7	11	8	13	9	31	24	72	53	0	9	1	91
Studenci	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Trudności z płaceniem rachunków																			
Przez większość czasu	4	3	23	10	2	30	6	8	5	11	8	27	20	65	48	0	11	1	89
Od czasu do czasu	5	2	23	14	3	33	9	8	6	12	8	25	23	62	46	1	9	0	90
Prawie nigdy/Nigdy	8	4	31	19	4	39	10	13	10	17	13	34	31	73	57	0	5	0	94
Zalóżmy, że należymy do																			
Klasa robotnicza	5	1	23	12	2	30	5	8	4	11	6	22	18	69	50	0	9	1	90
Niższa klasa średnia	6	1	24	14	3	36	9	9	6	13	9	29	22	68	53	1	9	0	91
Klasa średnia	8	4	30	18	4	39	11	12	9	16	12	33	31	70	54	0	6	0	94
Wyższa klasa średnia	12	9	42	27	7	42	16	22	19	27	24	45	44	74	60	0	3	0	97
Klasa wyższa	11	11	35	25	13	49	15	23	21	25	19	35	34	72	63	0	2	2	96
Zmiana klimatu																			
Największy problem	9	5	43	19	4	43	13	14	11	26	23	46	39	77	63	0	4	0	96
Jednym z problemów	8	4	32	19	4	41	11	13	9	19	13	36	32	78	61	0	3	0	96
Nie ma problemu	6	3	22	15	4	33	8	10	7	10	7	23	22	63	46	1	10	1	90
Postrzeżenie zmiany klimatu																			
Nie jest to poważny problem	7	3	18	14	4	29	5	10	7	7	5	15	16	55	38	1	14	0	85
Dość poważny problem	7	3	21	13	4	29	7	10	8	10	6	22	19	54	41	1	12	1	87
Bardzo poważny problem	7	4	31	18	4	39	11	12	9	17	13	34	31	74	57	0	5	0	95
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu																			
Tak	9	4	36	20	4	44	12	15	11	21	15	39	35	81	64	0	0	0	99
Nie	5	2	14	11	3	24	6	6	5	6	5	17	15	50	33	0	18	1	81

III. POSTAWY WOBEC WALKI ZE ZMIANĄ KLIMATU I PRZEJŚCIA NA CZYSTĄ ENERGIĘ

W niniejszym rozdziale omówiono podejście Europejczyków do walki ze zmianą klimatu, a także do przejścia na czystą energię. Obejmuje to potencjalne pozytywne skutki ograniczenia importu paliw kopalnych, przystosowania się do zmiany klimatu, zwiększenia publicznego wsparcia finansowego na rzecz przejścia na czystą energię oraz wpływu zmiany klimatu na zdrowie.

Ponad ośmiu na dziesięciu Europejczyków uważa, że walka ze zmianami klimatycznymi i kwestiami środowiskowymi powinna być priorytetem dla poprawy zdrowia publicznego.

Respondenci zostali zapytani, w jakim stopniu zgodzili się lub nie zgodzili się z sześcioma oświadczeniami dotyczącymi walki ze zmianą klimatu i przejściem na czystą energię²⁶. Co najmniej 6 na 10 zgadza się z każdym oświadczeniem.

Ponad ośmiu na dziesięciu respondentów (84 %, -3 punkty procentowe od marca do kwietnia 2021 r.) zgadza się, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego, a 41 % stwierdziło, że „całkowicie się zgadzają”.

Prawie ośmiu na dziesięciu (78 %, -3 p.p.) zgadza się, że należy przyznać większe publiczne wsparcie finansowe na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne, przy czym 36 % całkowicie zgadza się z tym stwierdzeniem.

Trzy czwarte (75 %, -3 p.p.) zgadza się, że podjęcie działań w sprawie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne, w tym 29 %, które „całkowicie się zgadzają”. Prawie tyle samo (73 %, -1 p.p.) zgadza się, że koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej, w tym 33 %, które „całkowicie się zgadzają”.

Siedmiu na dziesięciu respondentów (70 %, brak zmian) zgadza się, że ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE, przy czym 27 % zgadza się całkowicie. Ponadto 63 % respondentów (-1 p.p.) zgadza się, że dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE, w tym 23 %, którzy „całkowicie się zgadzają”.

dla obywateli UE, w tym 23 %, którzy „całkowicie się zgadzają”. (*uwaga*: błąd w kopiowaniu/wklejaniu?)

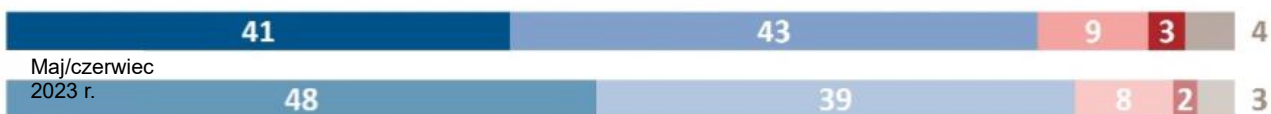
26 QC4. W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?
 QC4.1 Zwalczanie zmian klimatu i kwestii środowiskowych powinno być priorytetem w celu poprawy zdrowia publicznego; QC4.2 Koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej; QC4.3 Ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE; QC 4.4 Podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne; QC4.5 Należy udzielić większego wsparcia finansowego ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne; QC4.6 Dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

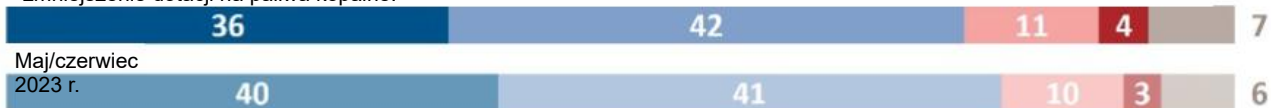
Zmiana klimatu

QC4. W jakim stopniu zgadzają się Państwo z każdym z poniższych stwierdzeń? (% – UE-27)

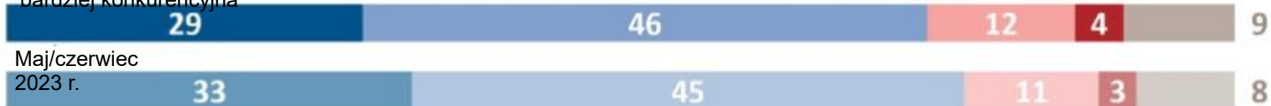
Walka ze zmianą klimatu i kwestiami środowiskowymi powinna być priorytetem w celu poprawy zdrowia publicznego

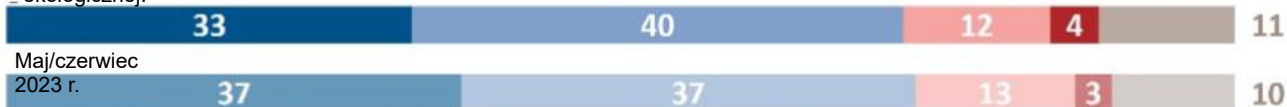
Należy przyznać większe wsparcie finansowe ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne.

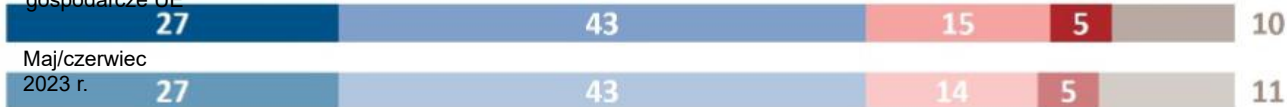
Podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że UE stanie się bardziej konkurencyjna

Koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej.

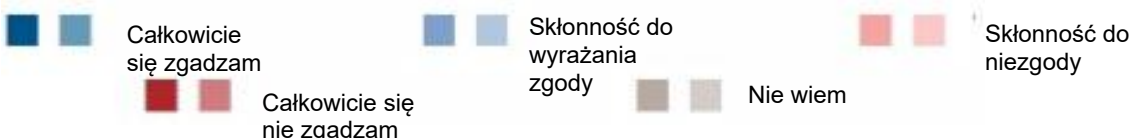
Ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE

Ustosunkowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE

Marzec/kwiecień 2021 r.

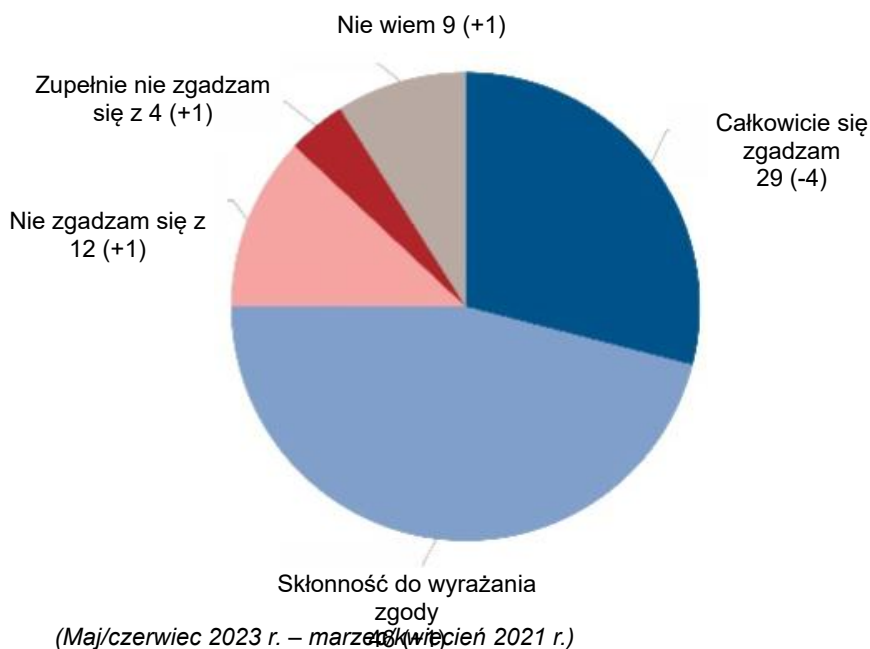
1. Postawy wobec działań w zakresie zmian klimatu

Trzy czwarte Europejczyków zgadza się, że podjęcie działań w sprawie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne.

Trzy czwarte respondentów (75 %, -3 p.p.) zgadza się, że podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne, w tym 29 % (-4 p.p.), które „całkowicie się zgadzają”. Nieco ponad jeden na dziesięć (16 %, -2 p.p.) nie zgadza się, podczas gdy 9 % (+1 p.p.)

QC4.4 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? Podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że UE stanie się bardziej konkurencyjna (% – UE-27)

twierdzi, że nie wie.

W każdym państwie członkowskim ponad połowa wszystkich respondentów zgadza się, że podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne: od 89 % na Malcie, 88 % na Cyprze i 87 % w Grecji i we Włoszech do 51 % w Estonii, 53 % w Czechach i 56 % na Łotwie.

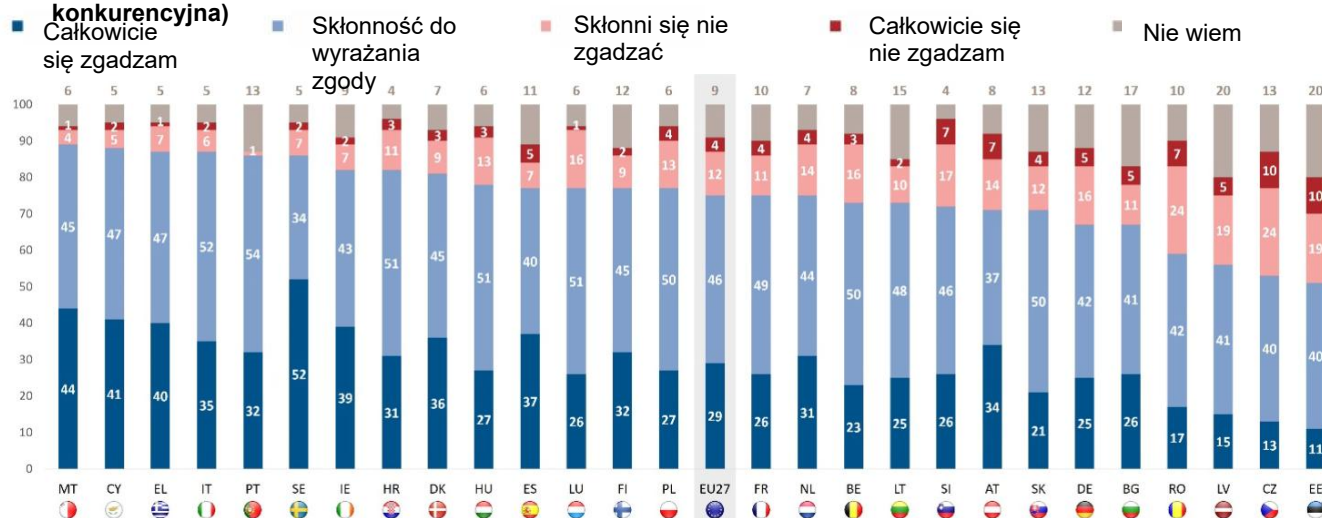
W 23 krajach co najmniej jeden na pięć „całkowicie zgadza się” z tym stwierdzeniem, przy czym najwyższy odsetek odnotowano w Szwecji (52 %), na Malcie (44 %) i na Cyprze (41 %). Natomiast 11 % w Estonii, 13 % w Czechach i 15 % na Łotwie również „całkowicie się zgadza”.

Odsetek respondentów, którzy twierdzą, że nie wiedzą, jest szczególnie wysoki na Łotwie i w Estonii (20 % każdy).

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC4.4 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? (% – podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że UE stanie się bardziej konkurencyjna)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

W porównaniu z marzec-kwiecień 2021²⁷r. respondenci z 21 państw są obecnie mniej skłonni zgodzić się, że podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne. Spadek w Estonii (51 %, -26 p.p.) jest znacznie większy niż w jakimkolwiek innym kraju (jednak w porównaniu z wynikami z 2019 r. spadek wynosi -5 p.p.), chociaż istnieje pięć innych krajów, w których spadek ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych: Łotwa (56 %, -13 p.p.), Czechy (53 %, -13 p.p.), Belgia (73 %, -13 p.p. od 2021 r., -9 p.p. od 2019 r.), Słowacja (71 %, -12 p.p.) i Luksemburg (77 %, -10 p.p. od 2021 r., +4 p.p. od 2019 r.). Natomiast porozumienie wzrosło w pięciu krajach, w tym we Włoszech (87 %, +5 p.p.), a na Węgrzech nie nastąpiła żadna zmiana (78 %).

Warto wspomnieć, że poziomy „nie wiem” wzrosł o ponad dziesięć punktów procentowych w sześciu państwach, przy czym największy wzrost odnotowano w Estonii (20 %, +20 p.p. od 2021 r., -9 p.p. od 2019 r.), Łotwie (20 %, +20 p.p. od 2021 r., +2 p.p. od 2019 r.).

QC4.4 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne (%)

		UE-27	IT	MT	CY	EL	PL	HU	FR	BG	HR	SE	DE	PRZ Y	IE	FI	DK	ES	NL	LT	PT	RO	SI	LU	SK	BĄDŹ	CZ	LV	EE
Ogółem „Zgadzam się”	Maj/czerwiec 2023 r.	75	87	89	88	87	77	78	75	67	82	86	67	71	82	77	81	77	75	73	86	59	72	77	71	73	53	56	51
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼3	▲5	▲3	▲2	▲1	▲1	=	▼1	▼2	▼2	▼2	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼6	▼8	▼8	▼8	▼8	▼10	▼12	▼13	▼13	▼13	▼26
Ogółem „Disagree”	Maj/czerwiec 2023 r.	16	8	5	7	8	17	16	15	16	14	9	21	21	9	11	12	12	18	12	1	31	24	17	16	19	34	24	29
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲2	▼4	=	▲1	=	▲4	▲4	▲1	▲7	▲2	▼3	▲2	▲4	▼4	▼7	=	▲6	▲4	▼7	▼4	▲10	▲6	▲4	▲7	▲6	▲1	▼7	▲6
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	9	5	6	5	5	6	6	10	17	4	5	12	8	9	12	7	11	7	15	13	10	4	6	13	8	13	20	20
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▼1	▼3	▼3	▼1	▼5	▼4	=	▼5	=	▲5	▲2	=	▲9	▲12	▲6	=	▲2	▲15	▲12	▼2	▲2	▲6	▲5	▲7	▲12	▲20	▲20

27 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że ponad dwie trzecie respondentów w każdej grupie zgadza się, że podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne. Przedstawiono w nim również następujące elementy:

- Im młodszy respondent, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzi: Robi to 83 % osób w wieku 15-24 lat, w porównaniu z 71 % osób w wieku 55 lat lub starszych.
- Respondenci, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub więcej (79 %) są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy ukończyli naukę w młodszym wieku.
- Studenci (84 %) są bardziej skłonni do zgody niż inne grupy społeczno-zawodowe, a zwłaszcza osoby na emeryturze (69 %).
- Respondenci, którzy uważają się za część górnej połowy (82 %) lub wyższej klasy (81 %), są bardziej skłonni do zgody niż ci, którzy uważają się za część niższych kategorii drabiny społecznej.

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (86 %) lub jednym z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni zgodzić się niż ci, którzy uważają, że zmiana klimatu nie jest jednym z najpoważniejszych problemów (69 %). Ponadto respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem (81 %) są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy uważają, że są one mniej poważne. Ponadto respondenci, którzy podjęli działania mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu, są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy tego nie zrobili (80 % w porównaniu z 68 %).

QC4_4 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne

(% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Disagree”	Nie wiem
UE-27	75	16	9
Płeć			
Człowiek	76	17	7
Kobieta	73	16	11
Wiek			
15-24	83	11	6
25-39	77	16	7
40-54	75	18	7
55+	71	16	13
Edukacja (koniec)			
—15	70	12	18
16-19	72	19	9
20+	79	15	6
Nadal studiuje	84	10	6
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	76	18	6
Zarządcy	79	16	5
Pozostałe białe kołnierze	78	16	6
Pracownicy ręczni	74	18	8
Osoby domowe	72	15	13
Bezrobotny	72	17	11
Emerytowany	69	16	15
Studenci	84	10	6
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	72	17	11
Od czasu do czasu	71	19	10
Prawie nigdy/Nigdy	76	15	9
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	70	15	15
Niższa klasa średnia	72	18	10
Klasa średnia	77	16	7
Wyższa klasa średnia	82	15	3
Klasa wyższa	81	17	2
Zmiana klimatu			
Największy problem	86	10	4
Jednym z problemów	81	11	8
Nie ma problemu	69	20	11
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	42	47	11
Dość poważny problem	63	26	11
Bardzo poważny problem	81	11	8
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	80	13	7
Nie	68	21	11

2. Podejście do ograniczenia importu paliw kopalnych

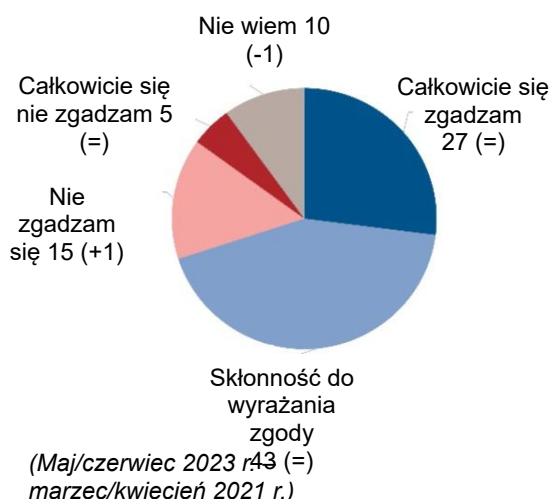
Zdecydowana większość Europejczyków zgadza się, że ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE

Siedmiu na dziesięciu respondentów (70 %, brak zmian od marca-kwiecień 2021 r.) zgadza się, że ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE, przy czym 27 % (bez zmian) całkowicie

się zgadza. W porównaniu 20 % (+1 p.p.) twierdzi, że się nie zgadza, a 10 % (-1 p.p.) twierdzi, że nie wie.

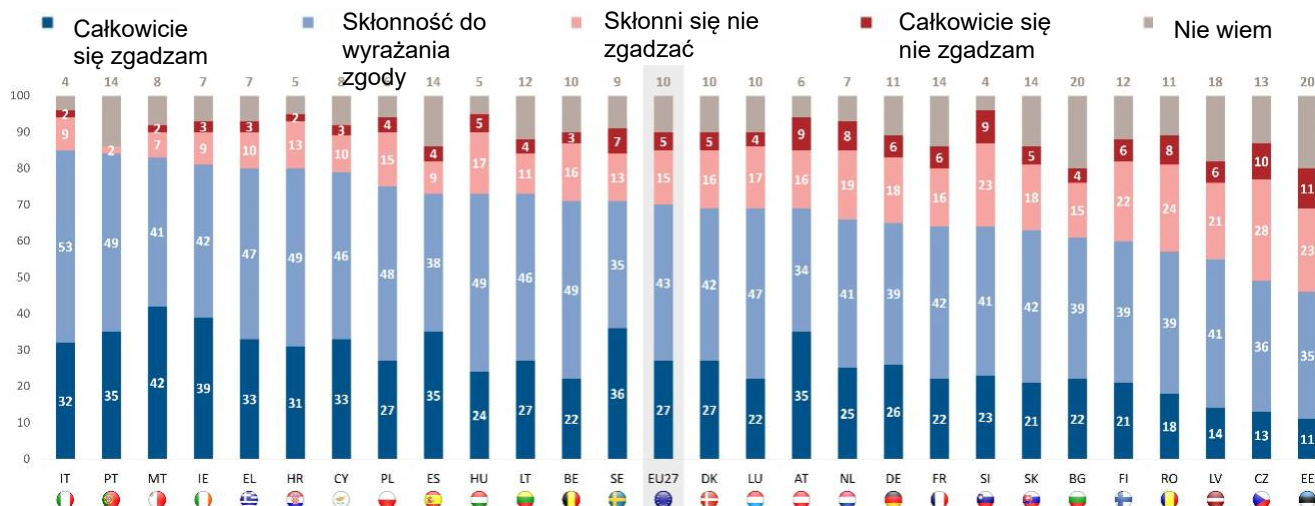
W każdym państwie członkowskim respondenci najprawdopodobniej zgadzają się co do tego, że ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE. Najwyższy poziom porozumienia odnotowano we Włoszech (85 %), Portugalii (84 %) i na Malcie (83 %), a najniższy w Estonii (46 % zgadza się, a 34 % się nie zgadza), Czechach (49 % wobec 38 %) i na Łotwie (55 %).

QC4.3 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? Ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE (% – UE-27)

W dziesięciu krajach co najmniej trzy na dziesięć „całkowicie zgadzają się” z tym stwierdzeniem, przy czym najwyższy poziom odnotowano na Malcie (42 %), Irlandii (39 %) i Szwecji (36 %). Natomiast 11 % respondentów w Estonii, 13 % w Czechach i 14 % na Łotwie twierdzi, że „całkowicie się zgadza”. Odsetek respondentów, którzy twierdzą, że nie wiedzą, jest szczególnie wysoki w Bułgarii, Estonii (po 20 %) i na Łotwie (18 %).

QC4.3 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? (% – ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

W 17 państwach członkowskich respondenci są obecnie mniej skłonni niż w marcu i kwietniu 2021 r.²⁸ zgodzić się na ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE, przy czym największe spadki zaobserwowano w Estonii (46 %, -28 p.p. w porównaniu z 2021 r., -2 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Słowacji (63 %, -15 p.p. od 2021 r., -11 p.p. od 2019 r.), Czechach (49 %, -15 p.p. od 2021 r., -8 p.p. od 2019 r.) i Danii (69 %, -10 p.p. od 2021 r., -2 p.p. od 2019 r.).

W pozostałych dziesięciu państwach poziom porozumienia wzrósł, przy czym największy wzrost odnotowano na Cyprze (79 %, +9 p.p.), we Włoszech (85 %, +7 p.p.) i na Malcie (83 %, +6 p.p. od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.) i Grecji (80 %, +6 p.p. od 2021 r., bez zmian w porównaniu z 2019 r.).

Poziomy „nie wiem” wzrosł lub spadł o co najmniej dziesięć punktów procentowych w dziewięciu państwach, zwłaszcza w Estonii (20 %, +20 p.p. od 2021 r., -13 p.p. od 2019 r.), Łotwie (18 %, +18 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.) i Portugalii (14 %, +13 p.p. od 2021 r., +2 p.p. od 2019 r.).

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że ponad sześć na dziesięciu respondentów w każdej grupie zgadza się, że ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE. Podkreślono w nim również następujące różnice:

- Im młodszy respondent, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzi: Robi to 76 % osób w wieku 15-24 lat, w porównaniu z 67 % osób w wieku 55 lat lub starszych.
- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym bardziej prawdopodobne jest, że zgodzi się: 72 %, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub więcej, zgadza się, w porównaniu z 64 %, którzy ukończyli 15 lat lub mniej.
- Studenci (76 %), menedżerowie (75 %) i inni pracownicy umysłowi (74 %) są najbardziej skłonni zgodzić się, zwłaszcza w porównaniu z emerytami (65 %).
- Im wyższa drabina społeczna, którą respondent uważa za siebie, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzi.

QC4.3 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE (%)

	UE-27	CY	IT	EL	MT	FR	PL	BG	HR	HU	NL	BAD Z	DE	LT	PR ZY	PT	RO	IE	ES	SI	FI	LV	LU	SE	DK	CZ	SK	EE
Maj/ czer wiec 2023 r.	70	79	85	80	83	64	75	61	80	73	66	71	65	73	69	84	57	81	73	64	60	55	69	71	69	49	63	46
Nie wiem Δ marz ec/ wieci eń 2021 r.	=	▲ 9	▲ 7	▲ 6	▲ 6	▲ 5	▲ 4	▲ 3	▲ 3	▲ 1	▲ 1	▼ 1	▼ 1	▼ 1	▼ 3	▼ 3	▼ 4	▼ 6	▼ 6	▼ 7	▼ 7	▼ 8	▼ 9	▼ 9	▼ 10	▼ 15	▼ 15	▼ 28
Maj/ czer wiec 2023 r.	20	13	11	13	9	22	19	19	15	22	27	19	24	15	25	2	32	12	13	32	28	27	21	20	21	38	23	34
Ogółem „Zgadzam się” Δ marz ec/ wieci eń 2021 r.	▲ 1	▼ 2	▼ 3	▼ 3	=	▲ 2	▲ 3	▲ 7	=	▲ 5	=	▼ 9	▲ 2	▼ 11	▲ 5	▼ 10	▲ 9	▼ 1	▲ 6	▲ 6	▼ 5	▼ 10	▼ 1	=	▲ 1	▲ 3	▲ 10	▲ 8
Maj/ czer wiec 2023 r.	10	8	4	7	8	14	6	20	5	5	7	10	11	12	6	14	11	7	14	4	12	18	10	9	10	13	14	20
Ogółem „Disagree” Δ marz ec/ wieci eń 2021 r.	▼ 1	▼ 7	▼ 4	▼ 3	▼ 6	▼ 7	▼ 7	▼ 10	▼ 3	▼ 6	▼ 1	▲ 10	▼ 1	▲ 12	▼ 2	▲ 13	▼ 5	▲ 7	=	▲ 1	▲ 12	▲ 18	▲ 10	▲ 9	▲ 9	▲ 12	▲ 5	▲ 20

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (78 %) lub jednym z najpoważniejszych problemów (76 %) na świecie, są bardziej skłonni zgodzić się niż ci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych problemów (64 %). W podobny sposób respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem (76 %) są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy uważają, że są one mniej poważne. Ponadto respondenci, którzy podjęli działania mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu, są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy tego nie zrobili (74 % w porównaniu z 65 %).

QC4_3 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarce UE (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Disagree”	Nie wiem
UE-27	70	20	10
Płeć			
Człowiek	71	22	7
Kobieta	69	18	13
Wiek			
15-24	76	15	9
25-39	71	21	8
40-54	72	20	8
55+	67	20	13
Edukacja (koniec)			
—15	64	17	19
16-19	69	21	10
20+	72	21	7
Nadal studiuje	76	15	9
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	72	21	7
Zarządcy	75	19	6
Pozostałe białe kołnierze	74	19	7
Pracownicy ręczni	69	22	9
Osoby domowe	67	18	15
Bezrobotny	72	16	12
Emerytowany	65	20	15
Studenci	76	15	9
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	67	20	13
Od czasu do czasu	69	20	11
Prawie nigdy/Nigdy	71	19	10
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	65	19	16
Niższa klasa średnia	69	21	10
Klasa średnia	72	20	8
Wyższa klasa średnia	76	20	4
Klasa wyższa	79	16	5
Zmiana klimatu			
Największy problem	78	15	7
Jednym z problemów	76	15	9
Nie ma problemu	64	24	12
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	40	49	11
Dość poważny problem	60	28	12
Bardzo poważny problem	76	15	9
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	74	17	9
Nie	65	23	12

3. Stosunek do publicznego wsparcia finansowego na rzecz czystej energii w przeciwieństwie do dotacji na paliwa kopalne

Ponad trzy czwarte Europejczyków zgadza się, że należy udzielić większego wsparcia finansowego ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dopłat do paliw kopalnych.

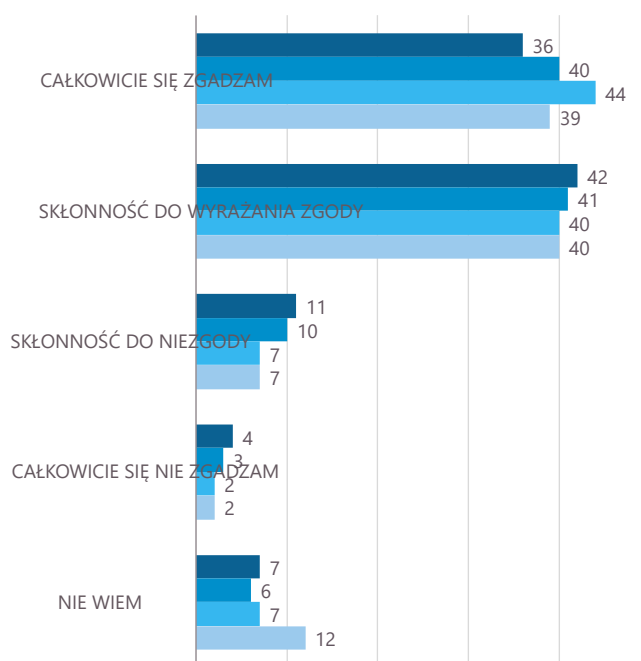
Prawie ośmiu na dziesięciu respondentów (78 %, -3 p.p.) zgadza się, że należy udzielić większego wsparcia finansowego ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne, a 36 % (-4 p.p.) stwierdziło, że „całkowicie zgadzają się” z tym stwierdzeniem. Więcej niż jeden na dziesięć (15 %, +2 p.p.) nie zgadza się, podczas gdy 7 % (+1 p.p.) twierdzi, że nie wie.

Długoterminowa tendencja pokazuje, że jest to najniższy poziom ogólnej zgody od czasu zadawania tego pytania po raz pierwszy w 2017 r., a odsetek respondentów, którzy całkowicie się zgadzają, jest również na najniższym w historii poziomie.

QC4.5 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Należy przyznać większe wsparcie finansowe ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne (% – UE-27).

■ Kwiecień – maj 2023 r. ■ Marzec-kwiecień 2021 r. ■ Kwiecień 2019 r. ■ Marzec 2017 r.

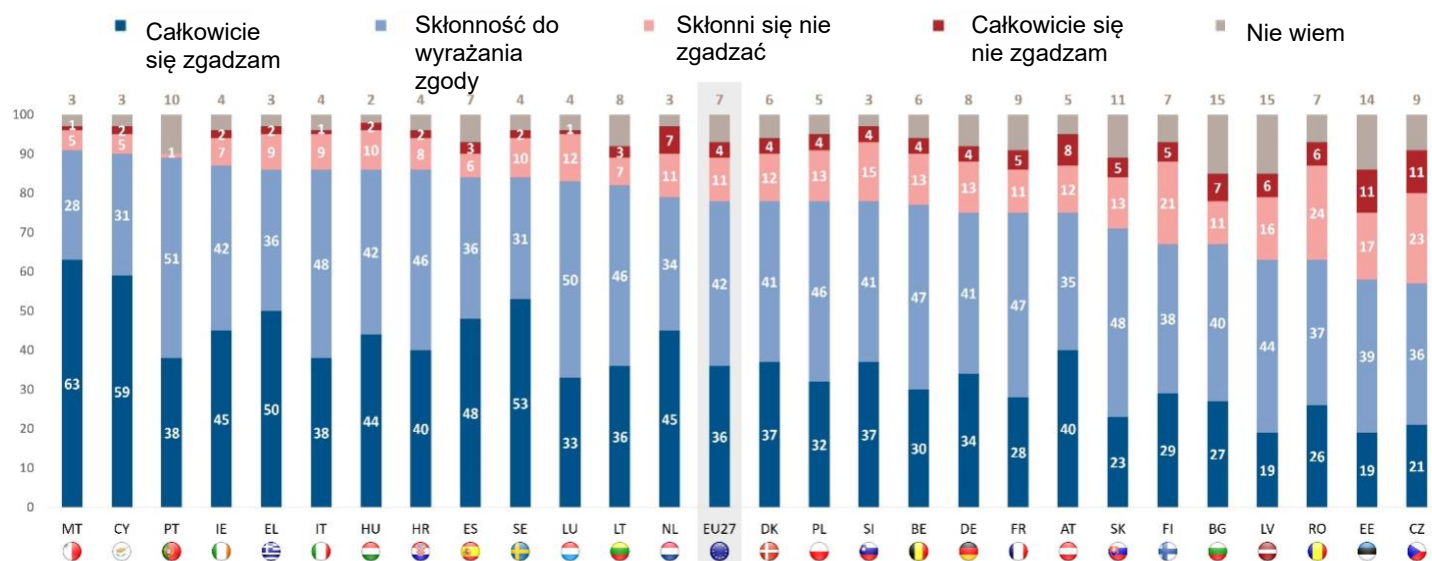
Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Na szczeblu krajowym ponad połowa respondentów w każdym kraju zgadza się, że należy udzielić większego wsparcia finansowego ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne. Wsparcie jest najwyższe na Malcie (91%), na Cyprze (90%) i w Portugalii (89%), ale zgadza się również 57% w Czechach, 58% w Estonii i 63% na Łotwie i Rumunii.

Istnieją cztery kraje, w których większość całkowicie zgadza się z tym stwierdzeniem: Malta (63%), Cypr (59%), Szwecja (53%) i Grecja (50%). Na drugim końcu skali tylko 19% na Łotwie i w Estonii całkowicie się zgadza.

QC4.5 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?
 (% – należy przyznać większe publiczne wsparcie finansowe na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Porozumienie z oświadczeniem zmniejszyło się w 21 państwach od marca do kwietnia 2021 r., przy czym największe spadki odnotowano w Estonii (58 %, -23 p.p. w porównaniu²⁹ z 2021 r., -16 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Czechach (57 %, -18 p.p.), Słowacji (71 %, -13 p.p.) i Belgii (77 %, -13 p.p. od 2021 r., -8 p.p. od 2019 r.). W trzech krajach odnotowano niewielki wzrost (1-2 p.p.), a w trzech krajach opinia pozostaje niezmienną.

Poziom „nie wiem” wzrósł o co najmniej dziesięć punktów procentowych w trzech krajach: Łotwa (15 %, +15 p.p. od 2021 r., brak zmian w porównaniu z 2019 r.), Estonia (14 %, +14 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.) i Portugalia (10 %, +10 p.p. od 2021 r., brak zmian w porównaniu z 2019 r.).

QC4.5 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Należy przyznać większe wsparcie finansowe ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne (%)

		UE-27	IT	CY	MT	BG	PL	SE	DE	HU	ES	EL	HR	LU	PRZ Y	IE	LT	RO	FR	FI	DK	PT	SI	NL	LV	BADŻ	SK	CZ	EE
Ogółem „Zgadza m się”	Maj/ czerwiec 2023 r.	78	86	90	91	67	78	84	75	86	84	86	86	83	75	87	82	63	75	67	78	89	78	79	63	77	71	57	58
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	▼3	▲2	▲1	▲1	=	=	=	▼1	▼1	▼2	▼3	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼8	▼9	▼13	▼13	▼18	▼23
Ogółem „Disagre e”	Maj/ czerwiec 2023 r.	15	10	7	6	18	17	12	17	12	9	11	10	13	20	9	10	30	16	26	16	1	19	18	22	17	18	34	28
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	▲2	=	▲3	▲2	▲8	▲3	▼4	▲1	▲3	▲2	▲4	▲2	▼1	▲4	=	▼4	▲8	▲5	▼2	▲1	▼4	▲5	▲6	▼6	▲7	▲9	▲9	▲9
Nie wiem	Maj/ czerwiec 2023 r.	7	4	3	3	15	5	4	8	2	7	3	4	4	5	4	8	7	9	7	6	10	3	3	15	6	11	9	14
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	▲1	▼2	▼4	▼3	▼8	▼3	▲4	=	▼2	=	▼1	▲1	▲4	▼1	▲4	▲8	▼4	=	▲7	▲5	▲10	▲2	▲2	▲15	▲6	▲4	▲9	▲14

CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że ponad siedmiu na dziesięciu respondentów w każdej grupie zgadza się, że należy udzielić większego wsparcia finansowego ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne. Podkreśla również, co następuje:

- Im młodszy respondent, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzi: Robi to 84 % osób w wieku 15-24 lat, w porównaniu z 75 % osób w wieku 55 lat lub starszych.
- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym bardziej prawdopodobne jest, że zgodzi się: 81 %, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub więcej, zgadza się, w porównaniu z 73 %, którzy ukończyli 15 lat lub mniej.
- Studenci (87 %) są bardziej skłonni do zgody niż inne grupy społeczno-zawodowe, a zwłaszcza osoby gospodyni i emerytów (zarówno 74 %).
- Im mniej trudności respondent doświadcza płacenia rachunków, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzi: 80 % osób, które nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności, zgadza się z tym, w porównaniu z 72 % osób, które doświadczają trudności przez większość czasu.

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym problemem (90 %) stojącym przed światem, są bardziej skłonni zgodzić się niż ci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych problemów (84 %) lub nie jest poważnym problemem (71 %). Ponadto respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem (84 %) są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy uważają, że są one mniej poważne. Ponadto respondenci, którzy podjęli działania mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu, są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy tego nie zrobili (83 % w porównaniu z 70 %).

QC4_5 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Należy przyznać większe wsparcie finansowe ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Disagree”	Nie wiem
UE-27	78	15	7
Płeć			
Człowiek	79	16	5
Kobieta	78	14	8
Wiek			
15-24	84	12	4
25-39	80	16	4
40-54	79	16	5
55+	75	16	9
Edukacja (koniec)			
—15	73	13	14
16-19	76	17	7
20+	81	15	4
Nadal studiuje	87	9	4
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	80	16	4
Zarządcy	83	14	3
Pozostałe białe kołnierze	79	16	5
Pracownicy ręczni	76	18	6
Osoby domowe	74	17	9
Bezrobotny	75	16	9
Emerytowany	74	15	11
Studenci	87	9	4
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	72	18	10
Od czasu do czasu	76	17	7
Prawie nigdy/Nigdy	80	14	6
Założmy, że należy do			
Klasa robotnicza	75	14	11
Niższa klasa średnia	76	17	7
Klasa średnia	79	16	5
Wyższa klasa średnia	84	14	2
Klasa wyższa	83	17	0
Zmiana klimatu			
Największy problem	90	7	3
Jednym z problemów	84	10	6
Nie ma problemu	71	21	8
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	44	49	7
Dość poważny problem	62	28	10
Bardzo poważny problem	84	10	6
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	83	12	5
Nie	70	21	9

4. Podejście do przystosowania się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu

Ponad sześciu na dziesięciu Europejczyków zgadza się, że przystosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść obywatelom UE pozytywne skutki.

Prawie dwie trzecie respondentów (63 %, +1 p.p.) zgadza się, że dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE, w tym 23 % (bez zmian), którzy „całkowicie się zgadzają”. I odwrotnie, ponad jedna czwarta (26 %, -2 p.p.) nie zgadza się, podczas gdy 11 % (+1 p.p.) twierdzi, że nie wie.

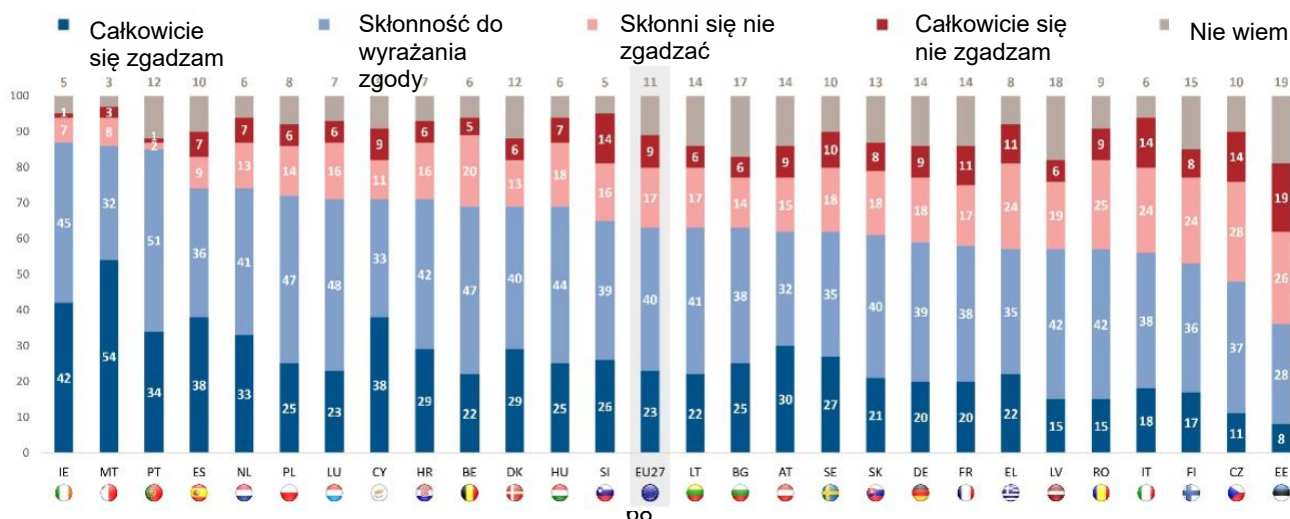
WE wszystkich państwach członkowskich z wyjątkiem jednego respondenci z dużym prawdopodobieństwem zgadzają się co do tego, że dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE, chociaż ich proporcje znacznie się różnią: z 87 % w Irlandii, 86 % na Malcie i 85 % w Portugalii do 48 % w Czechach (vs 42 % nie zgadza się) i 53 % w Finlandii.

Z drugiej strony respondenci w Estonii częściej się nie zgadzają niż zgadzają się (45 % w porównaniu z 36 %).

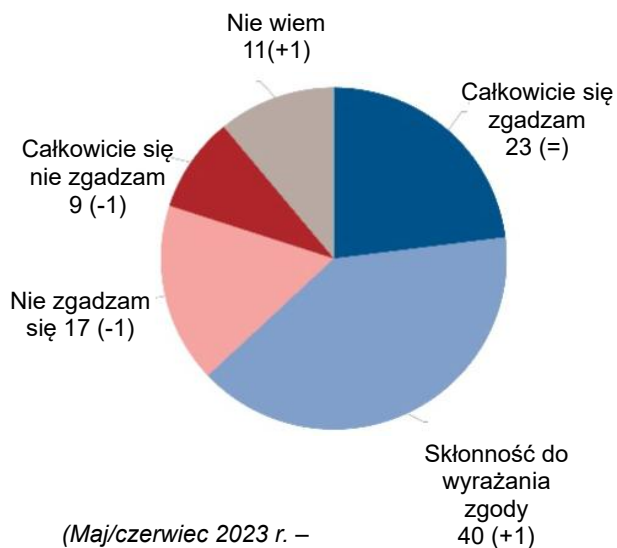
Istnieje siedem krajów, w których co najmniej trzech na dziesięciu respondentów całkowicie się zgadza, przy czym największy odsetek odnotowano na Malcie (54 %) i w Irlandii (43 %). Natomiast 8 % w Estonii zgadza się całkowicie.

Warto również zauważyć, że istnieje 14 krajów, w których co najmniej jeden na dziesięciu respondentów twierdzi, że nie wie, z najwyższym poziomem odnotowanym w Estonii (19 %).

QC4.6 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? (% – dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE)

QC4.6 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? Dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE (% – UE-27)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Jeśli chodzi o porozumienie z oświadczeniem „Dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom w UE”, tendencje od marca do kwietnia 2021 r.³⁰ są mieszane.

Umowa wzrosła w 13 państwach, w tym w Portugalii (85 %, +15 p.p. w porównaniu z 2021 r., -2 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Bułgarii (63 %, +9 p.p.) i w Polsce (72 %, +6 p.p.). Natomiast porozumienie spadło w 13 państwach, w szczególności w Danii (69 %, -13 p.p.), Estonii (36 %, -12 p.p. od 2021 r., -3 p.p. od 2019 r.) i na Słowacji (61 %, -9 p.p. od 2021 r., -14 p.p. od 2019 r.). WE Francji nie nastąpiła zmiana opinii (58 %).

Poziomy „nie wiem” wzrosły o co najmniej dziesięć punktów procentowych w ośmiu państwach, najbardziej dramatycznie w Estonii (19 %, +19 p.p. od 2021 r., -4 p.p. od 2019 r.), Łotwie (18 %, +18 od 2021 r., +1 p.p. od 2019 r.) i Finlandii (15 %, +14 p.p. od 2021 r., +4 p.p. od 2019 r.) i Litwie (14 %, +14 p.p. od 2021 r., -5 p.p. od 2019 r.).

QC4.6 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE (%)

		UE-27	PT	BG	PL	IT	LU	MT	DE	IE	BA DZ	HU	PR ZY	RO	SI	FR	CY	HR	FI	EL	LV	LT	CZ	ES	NL	SE	SK	EE	DK
Ogółem „Zgadzam się”	Maj/czerwiec 2023 r.	63	85	63	72	56	71	86	59	87	69	69	62	57	65	58	71	71	53	57	57	63	48	74	74	62	61	36	69
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▲15	▲9	▲6	▲5	▲5	▲5	▲2	▲2	▲1	▲1	▲1	▲1	▲1	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼5	▼5	▼5	▼8	▼9	▼12	▼13
Ogółem „Disagree”	Maj/czerwiec 2023 r.	26	3	20	20	38	22	11	27	8	25	25	24	34	30	28	20	22	32	35	25	23	42	16	20	28	26	45	19
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼2	▼26	=	=	▼5	▼12	=	▼1	▼7	▼6	▲3	▼3	▲5	▼4	▲3	▲4	▲1	▼12	▲4	▼15	▼11	▼5	▲5	▲3	▼2	▲5	▼7	▲2
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	11	12	17	8	6	7	3	14	5	6	6	14	9	5	14	9	7	15	8	18	14	10	10	6	10	13	19	12
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▲11	▼9	▼6	=	▲7	▼5	▼1	▲5	▲5	▼4	▲2	▼6	▲3	▼3	▼3	▲1	▲14	▼1	▲18	▲14	▲10	=	▲2	▲10	▲4	▲19	▲11

30 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna pokazuje, że ponad dwie trzecie respondentów w każdej grupie zgadza się, że dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE. Pokazuje również:

- Respondenci w wieku 55 lat lub starsi (58 %) są mniej skłonni do zgody niż młodszy respondenci, a zwłaszcza osoby w wieku 25-39 lat (69 %).
- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym bardziej prawdopodobne jest, że zgodzi się: 66 %, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub więcej, robi to, w porównaniu z 57 %, którzy ukończyli 15 lat lub mniej.
- Emeryci (56 %) są mniej skłonni do zgody niż w innych grupach społeczno-zawodowych.
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków (65 %) są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy doświadczają większych trudności.
- Respondenci, którzy uważają się za klasę wyższą (77 %) są bardziej skłonni do zgody niż ci, którzy uważają się za część niższych kategorii drabiny społecznej, a zwłaszcza w klasie robotniczej (61 %).

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (70 %) lub jednym z najpoważniejszych problemów (66 %) na świecie, są bardziej skłonni zgodzić się z tymi, którzy uważają, że zmiana klimatu nie jest jednym z najpoważniejszych problemów (59 %).

Ponadto im poważniej respondenci oceniają zmianę klimatu jako problem, tym bardziej prawdopodobne jest, że się zgodzą: 67 %, którzy uważają, że zmiana klimatu jest bardzo poważnym problemem, zgadza się, w porównaniu z 42 % tych, którzy uważają, że nie jest to poważny problem. Ponadto respondenci, którzy podjęli działania mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu, są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy tego nie zrobili (66 % w porównaniu z 58 %).

QC4_6 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Disagree”	Nie wiem
UE-27	63	26	11
Płeć			
Człowiek	64	27	9
Kobieta	62	26	12
Wiek			
15-24	66	27	7
25-39	69	23	8
40-54	65	27	8
55+	58	28	14
Edukacja (koniec)			
—15	57	25	18
16-19	62	28	10
20+	66	26	8
Nadal studiuje	67	26	7
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	66	28	6
Zarządcy	68	25	7
Pozostałe białe kołnierze	66	27	7
Pracownicy ręczni	64	27	9
Osoby domowe	61	23	16
Bezrobotny	64	23	13
Emerytowany	56	28	16
Studenci	67	26	7
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	57	31	12
Od czasu do czasu	59	30	11
Prawie nigdy/Nigdy	65	25	10
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	61	24	15
Niższa klasa średnia	60	28	12
Klasa średnia	65	27	8
Wyższa klasa średnia	68	26	6
Klasa wyższa	77	18	5
Zmiana klimatu			
Największy problem	70	23	7
Jednym z problemów	66	25	9
Nie ma problemu	59	29	12
Postrzeżenie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	42	43	15
Dość poważny problem	54	33	13
Bardzo poważny problem	67	24	9
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	66	25	9
Nie	58	30	12

5. Podejście do przeciwdziałania zmianie klimatu i kwestii środowiskowych jako priorytet dla poprawy zdrowia publicznego

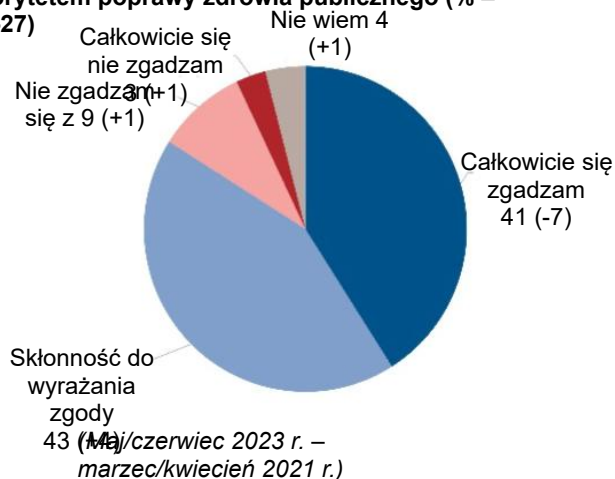
Co najmniej sześć na dziesięć w każdym państwie członkowskim zgadza się, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem w celu poprawy zdrowia publicznego.

Nieco ponad ośmiu na dziesięciu respondentów w UE zgadza się, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego (84 %, -3 punkty procentowe od marca do kwietnia 2021 r.), a 41 % (-7 p.p.) stwierdziło, że „całkowicie się zgadzają”. Nieco ponad jeden na dziesięciu respondentów (12 %, +2 p.p.) nie zgadza się, a 4 % (+1 p.p.) twierdzi, że nie wie.

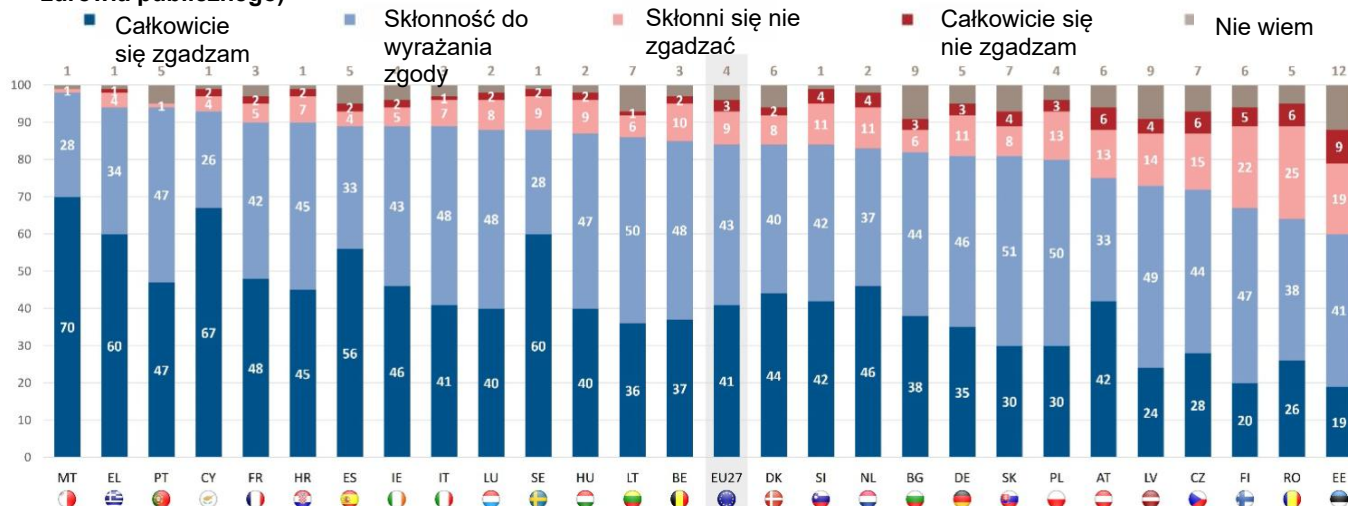
Co najmniej sześciu na dziesięciu respondentów w każdym państwie członkowskim zgadza się, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego, przy czym odsetek ten waha się od 98 % na Malcie i 94 % w Grecji i Portugalii do 60 % w Estonii, 64 % w Rumunii i 67 % w Finlandii.

Istnieje pięć krajów, w których co najmniej połowa „całkowicie się zgadza”: Malta (70 %), Cypr (67 %), Grecja i Szwecja (60 %) i Hiszpania (56 %). Natomiast 19 % w Estonii i 20 % w Finlandii twierdzi, że „całkowicie się zgadza”.

QC4.1 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? Przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego (% – UE-27)

QC4.1 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? (% Przeciwdziałania zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem w celu poprawy zdrowia publicznego)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Odsetek respondentów, którzy zgadzają się, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego, spadł w 20 krajach od marca do kwietnia 2021 r.,³¹ przy czym największy spadek odnotowano w Estonii (60 %, -16 punktów procentowych), Czechach (72 %, -14 p.p.) i na Słowacji (81 %, -8 p.p.). Poziom porozumienia wzrósł w pięciu krajach, w tym w Malcie (98 %, +5 p.p.), ale pozostaje bez zmian w Grecji (94 %) i we Francji (90 %).

QC4.1 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Walka ze zmianą klimatu i kwestiami środowiskowymi powinna być priorytetem w celu poprawy zdrowia publicznego (%)

	UE-27	MT	IT	HU	CY	SE	EL	FR	HR	FI	DK	IE	ES	LT	LU	SI	PL	PT	BA DZ	BG	NL	LV	PR ZY	DE	RO	SK	CZ	EE
Maj/ czer wiec 2023 r.	84	98	89	87	93	88	94	90	90	67	84	89	89	86	88	84	80	94	85	82	83	73	75	81	64	81	72	60
Ogółem „Zgadzam się” Δ marz ec/kw iecie ń 2021 r.	▼3	▲5	▲4	▲2	▲1	▲1	=	=	▼1	▼1	▼2	▼2	▼2	▼2	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼7	▼8	▼14	▼16
Maj/ czer wiec 2023 r.	12	1	8	11	6	11	5	7	9	27	10	7	6	7	10	15	16	1	12	9	15	18	19	14	31	12	21	28
Ogółem "Disagree" Δ marz ec/kw iecie ń 2021 r.	▲2	▼2	▼3	=	▲2	▼2	=	▲1	▲1	▼5	▼3	▼2	▲1	▼5	▲1	▲2	▲5	▼1	▲1	▲5	▲3	▼4	▲2	▲5	▲11	▲6	▲7	▲4
Maj/ czer wiec 2023 r.	4	1	3	2	1	1	1	3	1	6	6	4	5	7	2	1	4	5	3	9	2	9	6	5	5	7	7	12
Nie wiem Δ marz ec/kw iecie ń 2021 r.	▲1	▼3	▼1	▼2	▼3	▲1	=	▼1	=	▲6	▲5	▲4	▲1	▲7	▲1	=	▼2	▲4	▲3	▼1	▲1	▲9	▲3	▲1	▼4	▲2	▲7	▲12

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że co najmniej ośmiu na dziesięciu respondentów w każdej grupie zgadza się na rozwiązanie problemu zmiany klimatu, a kwestie środowiskowe powinny być priorytetem poprawy zdrowia publicznego. Biorąc pod uwagę wysoki poziom porozumienia, istnieje stosunkowo niewiele znaczących różnic:

- Im młodszy respondent, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzi: Robi to 88 % osób w wieku 15-24 lat, w porównaniu z 82 % osób w wieku 55 lat lub starszych.
- Im dłużej respondenci pozostają w kształceniu, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzą: 86 %, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub więcej, robi to, w porównaniu z 80 %, którzy ukończyli 15 lat lub mniej.

Opinie na temat zmian klimatu są jednak wpływowe. Respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (93 %) lub jednym z najpoważniejszych problemów (90 %) na świecie, są bardziej skłonni zgodzić się z tymi, którzy uważają, że zmiana klimatu nie jest jednym z najpoważniejszych problemów (78 %).

Ponadto respondenci, którzy uważają zmianę klimatu za bardzo poważny problem (91 %) są bardziej zgodni niż ci, którzy uważają ją za dość poważną (70 %) lub nie poważną (45 %). Ponadto respondenci, którzy podjęli działania w celu walki ze zmianami klimatu, są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy tego nie zrobili (89 % vs 75 %).

QC4_1 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Disagree”	Nie wiem
UE-27	84	12	4
Płeć			
Człowiek	84	13	3
Kobieta	84	11	5
Wiek			
15-24	88	10	2
25-39	85	12	3
40-54	84	13	3
55+	82	12	6
Edukacja (koniec)			
—15	80	10	10
16-19	84	13	3
20+	86	12	2
Nadal studiuje	90	8	2
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	85	13	2
Zarządcy	87	12	1
Pozostałe białe kołnierze	85	12	3
Pracownicy ręczni	83	14	3
Osoby domowe	82	12	6
Bezrobotny	82	13	5
Emerytowany	82	11	7
Studenci	90	8	2
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	82	13	5
Od czasu do czasu	81	14	5
Prawie nigdy/Nigdy	86	10	4
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	82	11	7
Niższa klasa średnia	82	14	4
Klasa średnia	86	11	3
Wyższa klasa średnia	86	13	1
Klasa wyższa	86	13	1
Zmiana klimatu			
Największy problem	93	5	2
Jednym z problemów	90	7	3
Nie ma problemu	78	16	6
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	45	49	6
Dość poważny problem	70	23	7
Bardzo poważny problem	91	6	3
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	89	8	3
Nie	75	19	6

6. Stosunek do kompromisu między kosztami spowodowanymi zmianą klimatu a kosztami zielonej transformacji

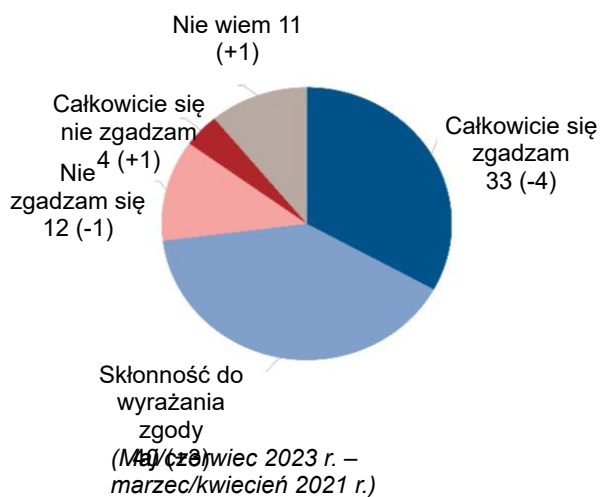
Prawie trzy czwarte Europejczyków zgadza się, że koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do zielonej transformacji.

Ponad siedmiu na dziesięciu respondentów (73 %, -1 punkt procentowy od marca do kwietnia 2021 r.) zgadza się, że koszt szkód spowodowanych zmianą klimatu jest znacznie wyższy niż koszt inwestycji potrzebnych do transformacji ekologicznej, w tym 33 % (-4 p.p.), które „całkowicie się zgadzają”. Natomiast 16 % (bez zmian) nie zgadza się z tym stwierdzeniem, podczas gdy 11 % (+1 p.p.) twierdzi, że „nie wie”.

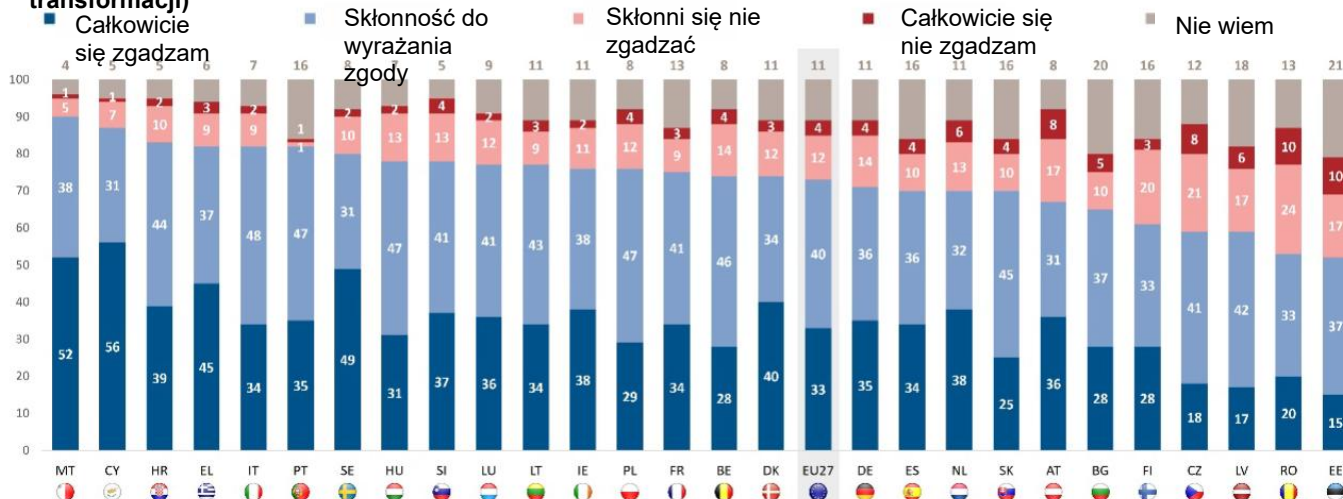
Większość respondentów w każdym państwie członkowskim zgadza się, że koszt szkód spowodowanych zmianą klimatu jest znacznie wyższy niż koszt inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej. Najwyższy poziom porozumienia odnotowano wśród respondentów na Malcie (90 %), na Cyprze (87 %) i w Chorwacji (83 %), natomiast ponad połowa w Estonii (52 %), Rumunii (53 %), Łotwie i Czechach (59 %) również zgadza się.

Cypr (56 %) i Malta (52 %) są jedynymi krajami, w których co najmniej połowa twierdzi, że „całkowicie zgadza się” z tym stwierdzeniem, chociaż 49 % w Szwecji również reaguje w ten sposób. Na drugim końcu skali 15 % w Estonii, 17 % na Łotwie i 18 % w Czechach „całkowicie się zgadza”.

QC4.2 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? Koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej (% – UE-27)

QC4.2 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń? (% Kosztów szkód spowodowanych zmianą klimatu jest znacznie wyższych niż koszty inwestycji niezbędnych do zielonej transformacji)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Od marca do kwietnia 2021³²r. poziom deklaracji spadł w 18 państwach członkowskich, w tym w Estonii (52 %, -23 p.p.), Słowacji (70 %, -12 p.p.), Czechach (59 %, -12 p.p.), Łotwie (59 %, -10 p.p.) i Irlandii (76 %, -10 p.p.). Z drugiej strony, umowa wzrosła w ośmiu krajach, w tym na Malcie (90 %, +9 p.p.), we Francji (75 %, +6 p.p.) i na Węgrzech (78 %, +6 p.p.). W Holandii nie odnotowano żadnych zmian w opinii (70 %).

Poziomy „nie wiem” wzrosły o co najmniej dziesięć punktów procentowych w ośmiu krajach, zwłaszcza w Estonii (21 %, +21 p.p.), Łotwie (18 %, +18 p.p.) i Finlandii (16 %, +16 p.p.).

QC4.2 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do zielonej transformacji (%)

		UE-27	MT	FR	HU	IT	BG	PL	ES	CY	NL	DE	SE	DK	EL	HR	LT	PR ZY	LU	SI	RO	BA DZ	PT	FI	IE	LV	CZ	SK	EE
Ogółem „Zgadzam się”	Maj/ czerwiec 2023 r.	73	90	75	78	82	65	76	70	87	70	71	80	74	82	83	77	67	77	78	53	74	82	61	76	59	59	70	52
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	▼1	▲9	▲6	▲6	▲4	▲3	▲3	▲1	▲1	=	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼6	▼6	▼8	▼9	▼9	▼9	▼10	▼10	▼12	▼12	▼23
Ogółem „Disagree”	Maj/ czerwiec 2023 r.	16	6	12	15	11	15	16	14	8	19	18	12	15	12	12	12	25	14	17	34	18	2	23	13	23	29	14	27
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	=	▼1	▼1	▼1	▼4	▲6	=	=	▲1	▼1	▲2	▼6	▼7	▲1	▲2	▼7	▲5	▼3	▲2	▲11	▲1	▼6	▼7	▼1	▼8	▲1	▲6	▲2
Nie wiem	Maj/ czerwiec 2023 r.	11	4	13	7	7	20	8	16	5	11	11	8	11	6	5	11	8	9	5	13	8	16	16	11	18	12	16	21
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	▲1	▼8	▼5	▼5	=	▼9	▼3	▼1	▼2	▲1	=	▲8	▲10	▲2	▲1	▲11	▼1	▲9	▲4	▼3	▲8	▲15	▲16	▲11	▲18	▲11	▲6	▲21

32 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Była to nowa pozycja w 2021 r., w związku z czym nie ma porównania z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że co najmniej dwie trzecie respondentów w każdej grupie zgadza się, że koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej. Podkreśla również, co następuje:

- Im młodszy respondent, tym większe prawdopodobieństwo, że się zgodzi: Robi to 80 % osób w wieku 15-24 lat, w porównaniu z 68 % osób w wieku 55 lat lub starszych.
- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym bardziej prawdopodobne jest, że zgodzi się: 77 %, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub więcej, zgadza się, w porównaniu z 66 %, którzy ukończyli 15 lat lub mniej.
- Studenci (80 %) są bardziej skłonni do zgody niż inne grupy społeczno-zawodowe, a w szczególności osoby emerytowane i gospodynie domowe (zarówno 67 %).
- Respondenci, którzy uważają się za wyższą klasę średnią (80 %) są najbardziej skłonni się zgodzić, zwłaszcza w porównaniu z tymi, którzy uważają się za część klasy robotniczej (67 %).

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (85 %) lub jednym z najpoważniejszych problemów (79 %) na świecie, są bardziej skłonni zgodzić się z tymi, którzy nie uważają, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych problemów (67 %). Pokazuje również, że respondenci, którzy uważają zmianę klimatu za bardzo poważny problem (80 %) są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy uważają, że są one dość poważne (60 %) lub nie poważne (36 %). Ponadto respondenci, którzy podjęli działania mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu, są bardziej skłonni zgodzić się z tym niż ci, którzy tego nie zrobili (78 % w porównaniu z 66 %).

QC4_2 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

Koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Disagree”	Nie wiem
UE-27	73	16	11
Płeć			
Człowiek	74	17	9
Kobieta	72	15	13
Wiek			
15-24	80	12	8
25-39	76	16	8
40-54	76	16	8
55+	68	16	16
Edukacja (koniec)			
—15	66	12	22
16-19	72	18	10
20+	77	15	8
Nadal studiuje	80	12	8
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	75	17	8
Zarządcy	79	15	6
Pozostałe białe kołnierze	78	15	7
Pracownicy ręczni	72	18	10
Osoby domowe	67	17	16
Bezrobotny	70	17	13
Emerytowany	67	15	18
Studenci	80	12	8
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	71	16	13
Od czasu do czasu	72	17	11
Prawie nigdy/Nigdy	75	14	11
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	67	15	18
Niższa klasa średnia	73	16	11
Klasa średnia	76	16	8
Wyższa klasa średnia	80	15	5
Klasa wyższa	75	17	8
Zmiana klimatu			
Największy problem	85	9	6
Jednym z problemów	79	11	10
Nie ma problemu	67	20	13
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	36	52	12
Dość poważny problem	60	26	14
Bardzo poważny problem	80	10	10
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	78	13	9
Nie	66	20	14

IV. PATRZĄC W PRZYSZŁOŚĆ

1. Obecne działania rządów krajowych na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu

Prawie siedmiu na dziesięciu Europejczyków uważa, że ich rząd nie robi wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu

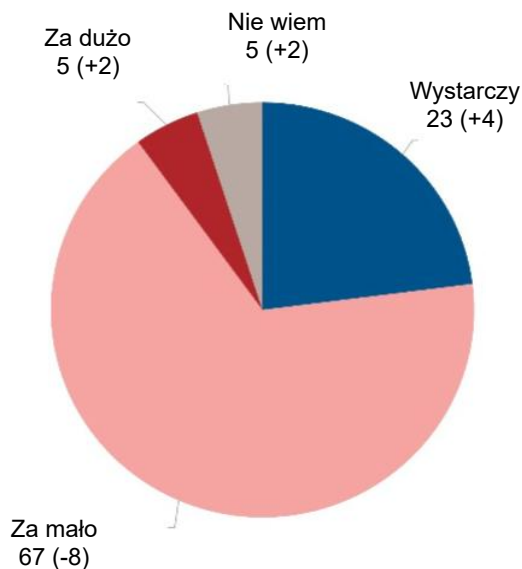
Na pytanie 67 % respondentów uważa, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu. Oznacza to spadek o osiem punktów procentowych od marca do kwietnia 2021 r.³³ Prawie jedna czwarta (23 %, +4 p.p.) uważa, że ich rząd krajowy robi wystarczająco dużo, podczas gdy 5 % (+2 p.p.) mówi zbyt wiele. Jeden na dwadzieścia (5 %, +2 p.p.) twierdzi, że nie wie.

WE wszystkich państwach członkowskich z wyjątkiem jednego respondenci z dużym prawdopodobieństwem twierdzą, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu. Co najmniej ośmiu na dziesięciu w Chorwacji (85 %), Cyprze (83 %) i Hiszpanii i Szwecji (80 % każdy) tak myśli, podobnie jak 37 % w Estonii (vs 34 %, którzy mówią „wystarczająco”), 50 % w Danii i 51 % w Austrii.

Wyjątkiem jest Finlandia, gdzie 40 % twierdzi, że ich rząd robi wystarczająco dużo, a 38 % twierdzi, że nie robi wystarczająco dużo. Co najmniej trzech na dziesięciu respondentów w Danii (39 %), Luksemburgu (38 %), Niemczech, Estonii (34 %) i Polsce (31 %) również uważa, że ich rząd robi wystarczająco dużo.

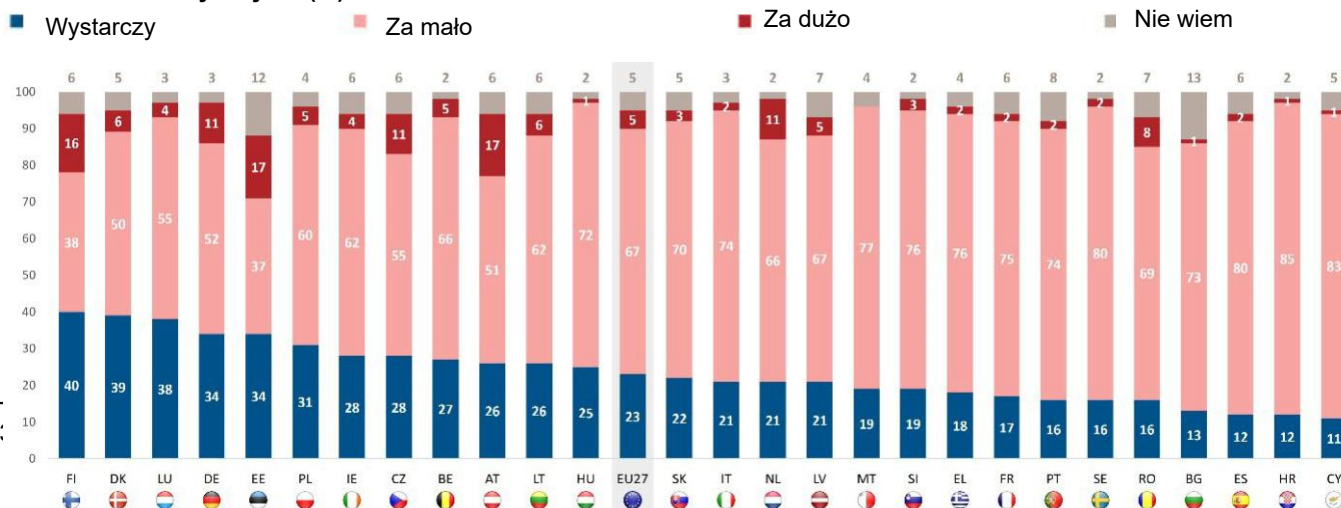
W sześciu krajach co najmniej jeden na dziesięciu respondentów uważa, że ich rząd robi zbyt wiele, aby przeciwdziałać zmianie klimatu: Austria i Estonia (17 % każda), Finlandia (16 %) oraz Niderlandy, Czechy i Niemcy (po 11 %).

QC7. Czy uważa Pan, że rząd (narodowość) robi wystarczająco dużo, za mało lub za dużo, aby przeciwdziałać zmianom klimatycznym? (% EI27)

(Maj/czerwiec 2023 r. – marzec/kwiecień 2021 r.)

QC7. Czy uważa Pan, że rząd (narodowość) robi wystarczająco dużo, za mało lub za dużo, aby przeciwdziałać zmianom klimatycznym? (%)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Zmiany na poziomie krajowym od marca do kwietnia 2021 r.³⁴ zasadniczo odpowiadają ogólnej tendencji UE: respondenci są teraz bardziej skłonni sądzić, że rząd krajowy robi wystarczająco dużo i mniej prawdopodobne jest, że zrobi to za mało.

Odsetek respondentów, którzy uważają, że ich rząd krajowy robi wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu, wzrósł w 19 krajach, w tym w Belgii (27 %, +13 p.p.) i Irlandii (28 %, +10 p.p.). Zmniejszyła się w czterech krajach, w tym w Austrii (26 %, -7 p.p.) i pozostała stabilna w czterech krajach.

W 23 państwach członkowskich respondenci są obecnie mniej skłonni do stwierdzenia, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo. W rzeczywistości w dziesięciu krajach spadek ten wynosi co najmniej dziesięć punktów procentowych, przy czym największy spadek odnotowano w Estonii (37 %, -29 p.p.), Czechach (55 %, -22 p.p.) i na Litwie (62 %, -18 p.p.). W pozostałych czterech krajach tendencja ta jest odwrócona, przy czym największy wzrost odnotowano w Szwecji (80 %, +11 p.p.).

Estonia (17 %, +11 punktów procentowych) jest jedynym krajem, w którym nastąpiła zmiana o co najmniej dziesięć punktów w odsetkach respondentów, którzy uważają, że ich rząd krajowy robi zbyt wiele.

QC7 Czy uważasz, że rząd (narodowość) robi wystarczająco dużo, za mało lub zbyt wiele, aby przeciwdziałać zmianom klimatu?		UE-27	BADŹ	IE	IT	LT	SK	CZ	DE	LU	RO	EE	FR	BG	EL	PL	SI	DK	HR	MT	PT	ES	LV	HU	FI	NL	SE	CY	PRZY
Wystarczy	Maj/czerwiec 2023 r.	23	27	28	21	26	22	28	34	38	16	34	17	13	18	31	19	39	12	19	16	12	21	25	40	21	16	11	26
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲4	▲13	▲10	▲9	▲9	▲9	▲8	▲8	▲8	▲7	▲6	▲5	▲3	▲3	▲3	▲3	▲2	▲2	▲2	▲2	=	=	=	=	▼2	▼5	▼6	▼7
Za mało	Maj/czerwiec 2023 r.	67	66	62	74	62	70	55	52	55	69	37	75	73	76	60	76	50	85	77	74	80	67	72	38	66	80	83	51
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼8	▼16	▼15	▼10	▼18	▼12	▼22	▼15	▼8	▼10	▼29	▼6	▼5	▼2	▼7	▼6	▼6	▼4	▼2	▼11	▼2	▼4	▲1	▲4	▼5	▲11	▲7	▼3
Za dużo	Maj/czerwiec 2023 r.	5	5	4	2	6	3	11	11	4	8	17	2	1	2	5	3	6	1	0	2	2	5	1	16	11	2	1	17
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲2	▲2	▼1	▲1	▲3	▲2	▲8	▲7	▼2	▲1	▲11	=	=	=	▲2	▲2	▼1	▲1	▼1	▲1	▲1	▼3	=	▼9	▲6	▼8	▼2	▲9
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	5	2	6	3	6	5	6	3	3	7	12	6	13	4	4	2	5	2	4	8	6	7	2	6	2	2	5	6
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲2	▲1	▲6	=	▲6	▲1	▲6	=	▲2	▲2	▲12	▲1	▲2	▼1	▲2	▲1	▲5	▲1	▲1	▲8	▲1	▲7	▼1	▲5	▲1	▲2	▲1	▲1

34 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Było to nowe pytanie w 2021 r., w związku z czym nie ma porównania z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna koncentruje się na respondentach, którzy uważają, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu. Podkreśla, że co najmniej sześć na dziesięć w każdej grupie posiada tę opinię, a także ilustruje, że:

- Im młodszy respondent, tym bardziej prawdopodobne jest, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo: Mówi to 75 % osób w wieku 15-24 lat, w porównaniu do 63 % osób w wieku 55 lat lub starszych.
- Im dłużej respondent pozostaje w edukacji, tym bardziej prawdopodobne jest, że ich rząd nie robi wystarczająco dużo: 69 % osób, które ukończyły 20 lat lub więcej, w porównaniu do 61 % osób w wieku 15 lat lub młodszych.
- Studenci (76 %) są znacznie bardziej skłonni niż inne grupy społeczno-zawodowe, aby powiedzieć, że rząd nie robi wystarczająco dużo.
- Im wyższa drabina społeczna, którą respondent uważa za siebie, tym bardziej prawdopodobne jest, że rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo.

Analiza podkreśla również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym problemem dla świata (80 %) są bardziej skłonni myśleć w ten sposób niż ci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest jednym z najpoważniejszych (72 %) lub nie jest jednym z najpoważniejszych problemów (60 %). Pokazuje również, że respondenci, którzy uważają zmianę klimatu za bardzo poważny problem (74 %) są znacznie bardziej skłonni sądzić, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo w porównaniu z tymi, którzy uważają, że są one mniej poważne. Ponadto respondenci, którzy podjęli działania w celu walki ze zmianami klimatu, są bardziej skłonni sądzić, że rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo niż ci, którzy nie podjęli działań (70 % w porównaniu z 61 %).

QC7 Czy uważasz, że rząd (narodowość) robi wystarczająco dużo, za mało lub zbyt wiele, aby przeciwdziałać zmianom klimatu?

(% – UE)

	Wystarczy	Za mało	Za dużo	Nie wiem
UE-27	23	67	5	5
Płeć				
Człowiek	23	66	7	4
Kobieta	23	68	4	5
Wiek				
15-24	18	75	2	5
25-39	21	70	6	3
40-54	25	66	6	3
55+	25	63	6	6
Edukacja (koniec)				
—15	26	61	4	9
16-19	25	65	6	4
20+	22	69	5	4
Nadal studiuje	18	76	2	4
Kategoria społeczno-zawodowa				
Samozatrudniony	22	69	7	2
Zarządcy	23	69	6	2
Pozostałe białe kołnierze	24	67	6	3
Pracownicy ręczni	24	65	7	4
Osoby domowe	24	65	4	7
Bezrobotny	21	68	6	5
Emerytowany	24	63	5	8
Studenci	18	76	2	4
Trudności z płaceniem rachunków				
Przez większość czasu	19	70	6	5
Od czasu do czasu	23	67	5	5
Prawie nigdy/Nigdy	24	66	6	4
Zalóżmy, że należymy do				
Klasa robotnicza	23	65	4	8
Niższa klasa średnia	23	67	6	4
Klasa średnia	24	68	5	3
Wyższa klasa średnia	22	71	5	2
Klasa wyższa	20	75	5	0
Zmiana klimatu				
Największy problem	16	80	1	3
Jednym z problemów	22	72	2	4
Nie ma problemu	26	60	8	6
Postrzeganie zmiany klimatu				
Nie jest to poważny problem	32	31	32	5
Dość poważny problem	35	49	9	7
Bardzo poważny problem	20	74	2	4
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu				
Tak	23	70	4	3
Nie	25	61	8	6

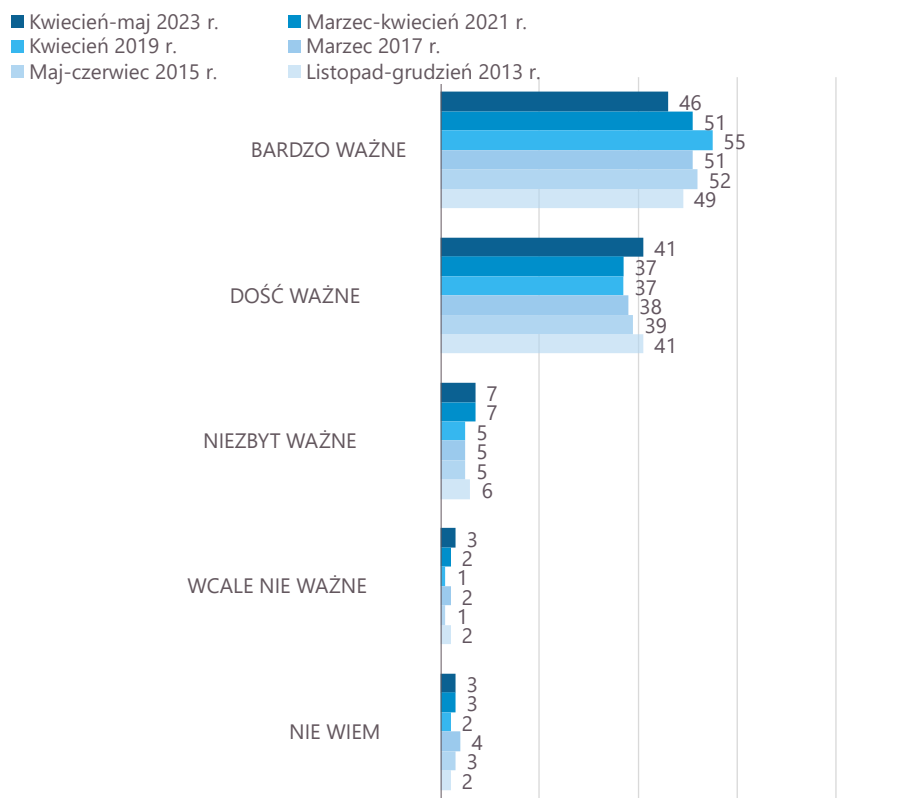
2. Cele w zakresie energii odnawialnej

Prawie dziewięciu na dziesięciu Europejczyków uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy i Unia Europejska wyznaczyły ambitne cele w zakresie zwiększenia ilości energii odnawialnej zużywanej do 2030 r.

Respondenci zostali zapytani, jak ważne jest, aby ich rząd krajowy i Unia Europejska wyznaczyły ambitne cele w zakresie zwiększenia do 2030 r. ilości zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna.³⁵

Prawie dziewięciu na dziesięciu (87 %, -1 punkt procentowy od marca do kwietnia 2021 r.) uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy wyznaczył ambitne cele w tej dziedzinie, a 46 % (-5 p.p.) uważa, że jest to „bardzo ważne”. Natomiast 10 % (+1 p.p.) uważa, że nie jest to ważne, podczas gdy 3 % (bez zmian) twierdzi, że nie wie.

QC8.1 Jak ważne jest, aby następujące władze wyznaczyły ambitne cele w zakresie zwiększenia do 2030 r. ilości energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna? Rząd (narodowość) (% – UE-27)

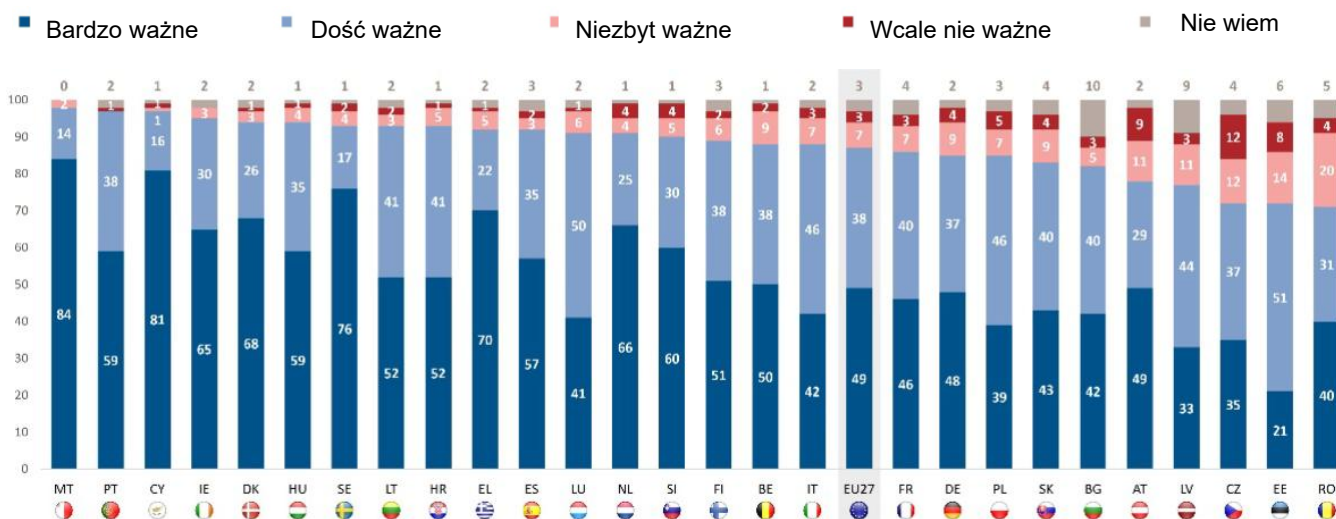

³⁵ QC8. Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły do 2030 r. ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna? QC8.1 Rząd (narodowość); QC8.2 Unia Europejska.

Na szczeblu krajowym ponad dwie trzecie respondentów w każdym kraju uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy wyznaczył ambitne cele w zakresie zwiększenia zużycia energii ze źródeł odnawialnych do 2030 r. Pogląd ten jest niemal powszechny na Malcie i Portugalii (po 98 %) i na Cyprze (97 %), przy czym zgadza się również 69 % w Estonii, 71 % w Czechach i 75 % na Łotwie.

W 12 państwach członkowskich co najmniej połowa wszystkich respondentów uważa, że jest to „bardzo ważne” ich rząd krajowy wyznacza te cele, a na Malcie (83 %), Cyprze (79 %) i Szwecji (70 %) co najmniej siedem na dziesięć uważa w ten sposób. Natomiast 19 % w Estonii, 30 % na Łotwie i 31 % w Polsce również uważa to za „bardzo ważne”.

QC8.2 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły do 2030 r. ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna? (% – Unia Europejska)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Tendencje na szczeblu krajowym od marca do kwietnia 2021 r.³⁶ są mieszane. Odsetek respondentów, którzy uważają, że jest to ważne, aby rząd krajowy zwiększył ilość energii odnawialnej zużywanej do 2030 r., wzrósł w 12 państwach, w tym w Finlandii (86 %, +11 p.p. w porównaniu z 2021 r., -3 p.p. w porównaniu z 2019 r.), ale spadł w 14 państwach, w tym w Estonii (69 %, -14 p.p. od 2021 r., -19 p.p. od 2019 r.) i Czechach (71 %, -10 p.p.). W Luksemburgu nie odnotowano żadnych zmian w opinii (92 %).

QC8.1 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna, do 2030 r.?

Rząd (narodowość) (%)

		UE-27	FI	MT	LT	PL	IT	SE	DK	IE	FR	EL	CY	PT	LU	HU	NL	HR	BA DZ	DE	ES	SI	PR ZY	LV	RO	BG	SK	CZ	EE
Ogółem „Ważne”	Maj/czerwiec 2023 r.	87	86	98	92	85	89	92	93	96	87	92	97	98	92	94	91	91	89	85	91	89	81	75	76	82	82	71	69
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼1	▲11	▲5	▲4	▲4	▲3	▲3	▲2	▲2	▲2	▲1	▲1	▲1	=	▼1	▼1	▼2	▼3	▼3	▼3	▼3	▼4	▼6	▼7	▼8	▼8	▼10	▼14
	Maj/czerwiec 2023 r.	10	12	1	6	12	9	7	5	3	9	6	3	1	6	5	7	8	10	13	6	10	16	16	21	9	14	25	25
Ogółem „Nieistotne”	Maj/czerwiec 2023 r.	▲1	▼13	▼1	▼6	▼2	▼2	▼4	▼4	▼3	▼1	▼1	▲1	▼2	▼2	▲1	▼1	▲1	▲2	▲3	▲2	▲3	▲3	▼3	▲9	▲5	▲8	▲6	▲8
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▼13	▼1	▼6	▼2	▼2	▼4	▼4	▼3	▼1	▼1	▲1	▼2	▼2	▲1	▼1	▲1	▲2	▲3	▲2	▲3	▲3	▼3	▲9	▲5	▲8	▲6	▲8
	Maj/czerwiec 2023 r.	3	2	1	2	3	2	1	2	1	4	2	0	1	2	1	2	1	1	2	3	1	3	9	3	9	4	4	6
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	=	▲2	▼4	▲2	▼2	▼1	▲1	▲2	▲1	▼1	=	▼2	▲1	▲2	=	▲2	▲1	▲1	=	▲1	=	▲1	▲9	▼2	▲3	=	▲4	▲6
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▲2	▼4	▲2	▼2	▼1	▲1	▲2	▲1	▼1	=	▼2	▲1	▲2	=	▲2	▲1	▲1	=	▲1	=	▲1	▲9	▼2	▲3	=	▲4	▲6
	Maj/czerwiec 2023 r.	3	2	1	2	3	2	1	2	1	4	2	0	1	2	1	2	1	1	2	3	1	3	9	3	9	4	4	6

36 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna podkreśla, że ponad ośmiu na dziesięciu w każdej grupie uważa, że ważne jest, aby rząd krajowy zwiększył ilość energii odnawialnej zużywanej do 2030 r. Biorąc pod uwagę wysoki poziom ogólnej zgody, istnieje niewiele znaczących różnic:

- Osoby w wieku od 15 do 24 lat najczęściej twierdzą, że jest to ważne, zwłaszcza w porównaniu z osobami w wieku 55 lat i starszych (91 % w porównaniu z 85 %).
- Ci, którzy rzadko lub nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków (89 %) są bardziej skłonni sądzić, że jest to ważne niż ci, którzy doświadczają większych trudności.

Analiza pokazuje jednak, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (95 %) lub jednym z najpoważniejszych (93 %) problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni sądzić, że takie działania ze strony rządu krajowego jest ważne niż ci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest poważnym problemem (81 %). Pokazuje również, że im poważniej respondenci postrzegają zmianę klimatu, tym bardziej prawdopodobne jest, że rządy krajowe powinny podjąć działania na rzecz zwiększenia zużycia energii ze źródeł odnawialnych: 93 %, którzy uważają, że jest to bardzo poważny problem, uważa, że jest to ważne, w porównaniu z 50 %, którzy twierdzą, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem.

QC8_1

Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły do 2030 r. ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna?

Rząd (NATIONALITY) (% – UE)

	Ogółem „Ważne”	Ogółem „Nieistotne”	Nie wiem
UE-27	87	10	3
Płeć			
Człowiek	86	12	2
Kobieta	88	9	3
Wiek			
15-24	91	7	2
25-39	87	11	2
40-54	87	11	2
55+	85	11	4
Edukacja (koniec)			
—15	85	9	6
16-19	86	12	2
20+	89	9	2
Nadal studiuje	93	5	2
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	89	9	2
Zarządcy	90	9	1
Pozostałe białe kołnierze	88	10	2
Pracownicy ręczni	84	14	2
Osoby domowe	87	10	3
Bezrobotny	87	9	4
Emerytowany	85	11	4
Studenci	93	5	2
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	84	12	4
Od czasu do czasu	83	14	3
Prawie nigdy/Nigdy	89	9	2
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	86	10	4
Niższa klasa średnia	86	12	2
Klasa średnia	88	10	2
Wyższa klasa średnia	91	8	1
Klasa wyższa	93	7	0
Zmiana klimatu			
Największy problem	95	4	1
Jednym z problemów	93	5	2
Nie ma problemu	81	15	4
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	50	46	4
Dość poważny problem	74	21	5
Bardzo poważny problem	93	5	2
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	92	6	2
Nie	79	17	4

Specjalne badanie Eurobarometr 538

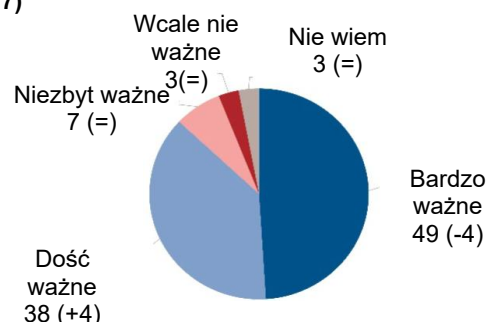
Zmiana klimatu

Prawie dziewięciu na dziesięciu respondentów (87 %, brak zmian od marca-kwiecień 2021 r.) zgadza się, że ważne jest, aby Unia Europejska wyznaczyła ambitne cele w zakresie zwiększenia ilości energii odnawialnej zużywanej do 2030 r., a 49 % (-4 p.p.) uważa, że jest to „bardzo ważne”. Natomiast 10 % (bez zmian) twierdzi, że nie jest to ważne, podczas gdy 3 % (bez zmian) twierdzi, że „nie wie”.

Ponad siedmiu na dziesięciu respondentów w każdym kraju twierdzi, że ważne jest, aby Unia Europejska wyznaczyła ambitne cele w tym obszarze, przy czym odsetek ten wahał się od 98 % na Malcie i 97 % na Cyprze i w Portugalii do 71 % w Rumunii i 72 % w Czechach i Estonii.

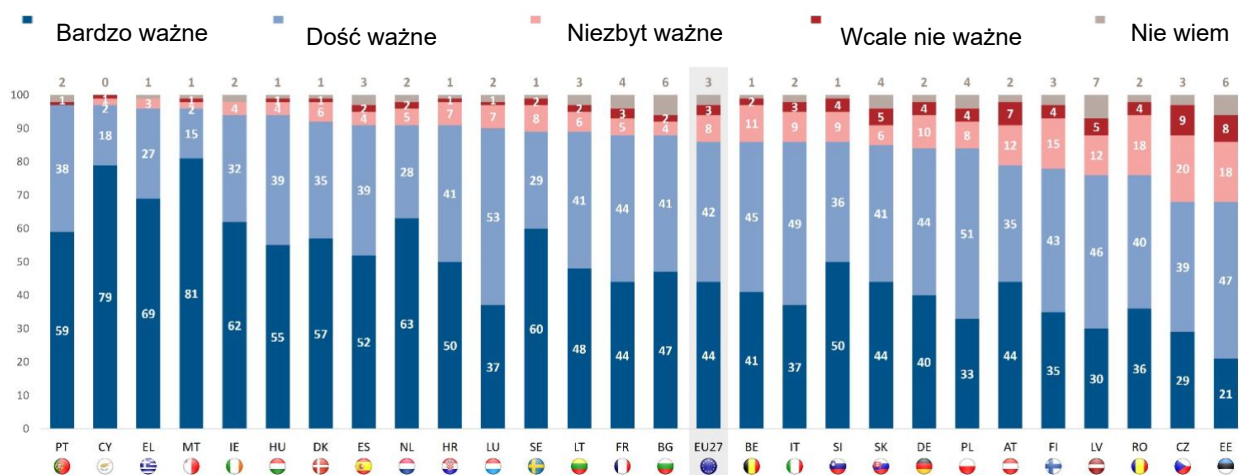
Co najmniej trzy czwarte respondentów na Malcie (84 %), na Cyprze (81 %) i w Szwecji (76 %) uważa, że wyznaczenie przez UE ambitnych celów w tym obszarze jest bardzo ważne, w porównaniu z 21 % w Estonii, 33 % na Łotwie i 35 % w Czechach, którzy myślą w ten sam

QC8.2 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły do 2030 r. ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna? Unia Europejska (% – UE-27)

(Maj/czerwiec 2023 r.

QC9.1 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)? (% Rządu (NATIONALITY))

sposób.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Tendencje na szczeblu krajowym od marca do kwietnia 2021 r.³⁷ są po raz kolejny mieszane. Odsetek respondentów, którzy uważają, że ważne jest, aby UE zwiększyła ilość energii odnawialnej zużywanej do 2030 r., wzrósł w 12 krajach, w tym w Finlandii (89 %, +7 p.p.), ale zmniejszyła się w 14 krajach, w tym w Estonii (72 %, -13 p.p.) i na Łotwie (77 %, -10 p.p.). Na Węgrzech nie nastąpiła zmiana opinii (94 %).

QC8.2 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły do 2030 r. ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna?

Unia Europejska (%)

		UE-27	FI	MT	IT	DK	FR	SE	HR	PL	EL	CY	LT	NL	HU	IE	DE	ES	PT	LU	SI	BA DZ	PR ZY	BG	RO	SK	CZ	LV	EE
Ogółem „Ważne”	Maj/czerwiec 2023 r.	87	89	98	88	94	86	93	93	85	92	97	93	91	94	95	85	92	97	91	90	88	78	82	71	83	72	77	72
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▲7	▲5	▲4	▲3	▲3	▲3	▲2	▲2	▲1	▲1	▲1	▲1	=	▼1	▼2	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼7	▼8	▼8	▼8	▼9	▼10
Ogółem „Nieistotne”	Maj/czerwiec 2023 r.	10	8	2	10	4	10	6	6	12	6	2	5	8	5	3	13	5	1	7	9	11	20	8	24	13	24	14	22
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▼10	=	▼3	▼5	▼1	▼4	▼2	▲1	=	=	▼3	▼1	=	▼1	▲3	▲2	=	▲1	▲3	▲3	▲6	▲4	▲9	▲7	▲5	▲1	▲7
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	3	3	0	2	2	4	1	1	3	2	1	2	1	1	2	2	3	2	2	1	1	2	10	5	4	4	9	6
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▲3	▼5	▼1	▲2	▼2	▲1	=	▼3	▼1	▼1	▲2	=	=	▲2	▼1	=	▲2	▲2	=	▲1	▼2	▲3	▼1	▲1	▲4	▲9	▲6

37 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Była to nowa pozycja w 2021 r., w związku z czym nie ma porównania z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że ponad ośmiu na dziesięciu w każdej grupie uważa, że ważne jest, aby UE zwiększyła ilość energii odnawialnej zużywanej do 2030 r. Wysoki ogólny poziom porozumienia oznacza, że istnieje tylko jedna znacząca różnica: ci, którzy rzadko lub nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków (89 %) są bardziej skłonni sądzić, że jest to ważne niż ci, którzy doświadczają większych trudności (83 %).

Analiza pokazuje jednak, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejsza (95 %) lub jednym z najpoważniejszych (93 %) problemów, są bardziej skłonni sądzić, że jest to ważne niż ci, którzy tego nie robią (81 %). Pokazuje również, że im poważniej respondenci postrzegają zmianę klimatu, tym bardziej prawdopodobne jest, że uważają, że ważne jest, aby UE podjęła działania na rzecz zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych: 93 %, którzy uważają, że jest to bardzo poważny problem, uważa, że jest to ważne, w porównaniu z 51 %, którzy twierdzą, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem.

QC8_2 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna, do 2030 r.?

Unia Europejska (% – UE)

	Ogółem „Ważne”	Ogółem „Nieistotne”	Nie wiem
UE-27	87	10	3
Płeć			
Człowiek	85	12	3
Kobieta	88	9	3
Wiek			
15-24	91	7	2
25-39	88	10	2
40-54	86	12	2
55+	86	10	4
Edukacja (koniec)			
—15	84	9	7
16-19	86	12	2
20+	89	9	2
Nadal studiuje	92	6	2
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	88	10	2
Zarządcy	90	9	1
Pozostałe białe kołnierze	88	10	2
Pracownicy ręczni	84	13	3
Osoby domowe	84	12	4
Bezrobotny	88	9	3
Emerytowany	85	10	5
Studenci	92	6	2
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	83	13	4
Od czasu do czasu	83	14	3
Prawie nigdy/Nigdy	89	9	2
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	86	9	5
Niższa klasa średnia	85	13	2
Klasa średnia	87	11	2
Wyższa klasa średnia	91	8	1
Klasa wyższa	91	9	0
Zmiana klimatu			
Największy problem	95	4	1
Jednym z problemów	93	5	2
Nie ma problemu	81	15	4
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	51	44	5
Dość poważny problem	74	21	5
Bardzo poważny problem	93	5	2
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	92	6	2
Nie	78	17	5

3. Cele w zakresie efektywności energetycznej

Ponad ośmiu na dziesięciu Europejczyków uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy i Unia Europejska podjęły działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r.

Respondenci zostali zapytani, jak ważne jest, aby ich rząd krajowy i Unia Europejska podjęły działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych).³⁸³⁹

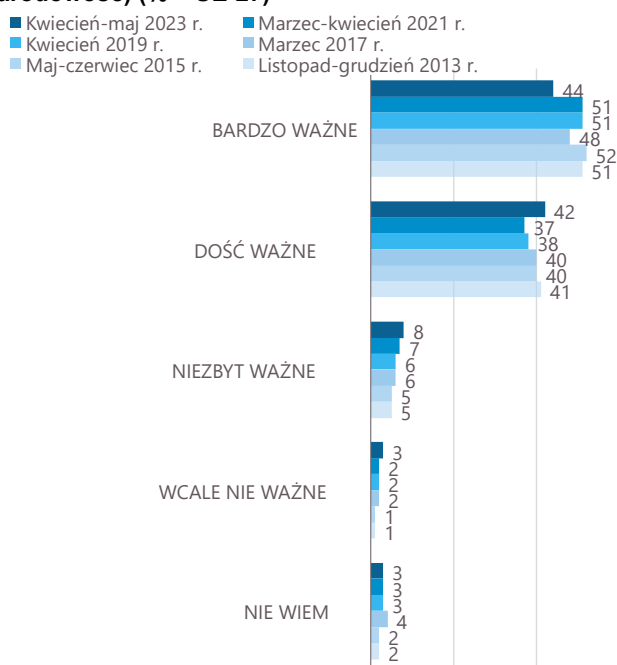
Znaczna większość (86 %, -2 punkty procentowe od marca do kwietnia 2021 r.) uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy podjął działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r., przy czym 44 % (-7 p.p.) stwierdziło, że jest to „bardzo ważne”. Z drugiej strony

11 % (+2 p.p.) uważa, że nie jest to ważne, podczas gdy 3 % (=) twierdzi, że nie wie.

Długoterminowa tendencja pokazuje, że odsetek osób, które uważają, że jest to ważne, jest obecnie na najniższym w historii poziomie, o dwa punkty poniżej poprzedniego niskiego poziomu z marca-kwiecień 2021 r. i o sześć punktów niższy od maksimum w latach 2013–2015. Odsetek osób, które uważają, że jest to „bardzo ważne”, aby rząd krajowy podjął działania, jest również na najniższym poziomie w historii.

QC9.1 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)?

Rząd (narodowość) (% – UE-27)

38 QC:

działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)? QC9.1 Rząd (narodowość); QC9.2 Unia Europejska.

39 Brzmienie pytania zmieniło się od 2021 r., kiedy to Pana zdaniem ważne jest, aby następujące organy zapewniły wsparcie na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. zachęcając ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych). W rezultacie wyniki trendu należy interpretować ostrożnie.

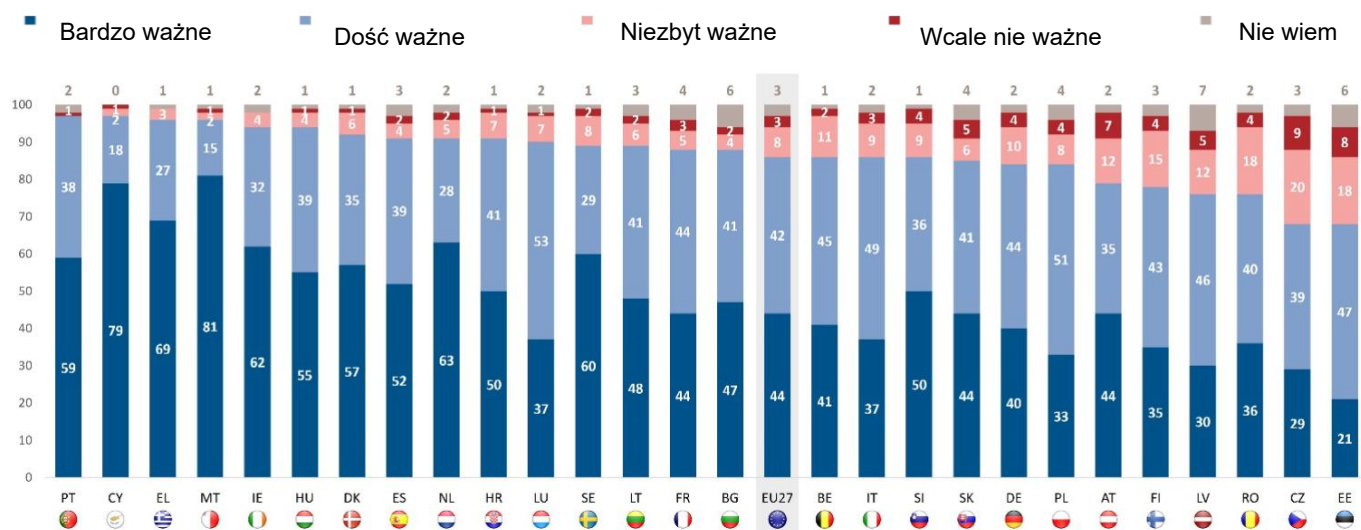
Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Ponad dwie trzecie respondentów w każdym państwie członkowskim uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy podjął działania w celu poprawy efektywności energetycznej, przy czym odsetek ten wahał się od 97 % na Cyprze i Portugalii oraz 96 % w Grecji i Malcie do 68 % w Estonii i Czechach i 76 % na Łotwie i Rumunii.

W 12 krajach co najmniej połowa twierdzi, że „bardzo ważne” jest podjęcie tych działań przez ich rząd krajowy, przy czym najwyższy poziom odnotowano na Malcie (81 %), na Cyprze (79 %) i w Grecji (69 %). Natomiast 21 % w Estonii, 29 % w Czechach i 30 % na Łotwie uważa to za bardzo ważne.

QC9.1 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)? (% Rządu (NATIONALITY))

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Zmiany na poziomie krajowym od marca do kwietnia 2021 r.⁴⁰ pokazują, że w 18 państwach respondenci są obecnie mniej skłonni sądzić, że ważne jest, aby rząd krajowy podjął działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r., przy czym największy spadek odnotowano w Estonii (68 %, -19 p.p.), Czechach (68 %, -14 p.p.) i Rumunii (76 %, -8 p.p.). Natomiast odsetek, który uważa za istotny, wzrósł w ośmiu państwach, w tym w Finlandii (78 %, +5 p.p. w porównaniu z 2021 r., -5 p.p. w porównaniu z 2019 r.). WE Francji nie odnotowano żadnych zmian w opinii (88 %).

QC9.1 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez skłonienie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)?

Rząd (narodowość) (%)

		UE-27	FI	MT	DK	EL	HR	IT	CY	SE	FR	IE	ES	LT	LU	PL	BG	HU	PT	NL	PRZY	DE	SK	LV	SI	BA DŻ	RO	CZ	EE	
Ogółem „Ważne”	Maj/czerwiec 2023 r.	86	78	96	92	96	91	86	97	89	88	94	91	89	90	84	88	94	97	91	79	84	85	76	86	86	76	68	68	
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼2	▲5	▲3	▲2	▲1	▲1	▲1	▲1	▲1	=	▼1	▼1	▼1	▼1	▼1	▼2	▼2	▼2	▼3	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼8	▼14	▼19	
Ogółem „Nieistotne”	Maj/czerwiec 2023 r.	11	19	3	7	3	8	12	3	10	8	4	6	8	8	12	6	5	1	7	19	14	11	17	13	13	22	29	26	
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲2	▼8	=	▼3	▼1	▼1	=	▲1	▼2	=	▼1	▲2	▼2	▼1	▲2	▲2	▲1	=	▲1	▲5	▲5	▲5	▼1	▲5	▲6	▲10	▲11	▲13	
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	3	3	1	1	1	1	2	0	1	4	2	3	3	2	4	6	1	2	2	2	2	2	4	7	1	1	2	3	6
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	=	▲3	▼3	▲1	=	=	▼1	▼2	▲1	=	▲2	▼1	▲3	▲2	▼1	=	▲1	▲2	▲2	▼1	=	=	▲7	▲1	▲1	▼2	▲3	▲6	

40 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że ponad ośmiu na dziesięciu respondentów w każdej grupie uważa, że ważne jest, aby rząd krajowy podjął działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. W wyniku tego wysokiego poziomu porozumienia istnieje niewiele znaczących różnic:

- Respondenci w wieku 15-24 lat (91 %) są bardziej skłonni sądzić, że ważne jest, aby rząd krajowy podjął działania niż starsi respondenci.
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, są bardziej skłonni sądzić, że jest to ważne niż ci, którzy częściej doświadczają trudności (88 % w porównaniu z 83 %).
- Im wyższy respondent uważa, że jest na drabinie społecznej, tym bardziej prawdopodobne jest, że uzna to za ważne.

Analiza pokazuje, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (95 %) lub jednym z najpoważniejszych (92 %) problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni sądzić, że należy podjąć działania niż ci, którzy tego nie robią (80 %). Ponadto im poważniej respondenci postrzegają zmianę klimatu, tym bardziej prawdopodobne jest, że rządy krajowe powinny podjąć działania na rzecz zwiększenia zużycia energii ze źródeł odnawialnych: 92 %, którzy uważają, że jest to bardzo poważny problem, uważa, że jest to ważne, w porównaniu z 52 %, którzy twierdzą, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem.

QC9_1 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)? Rząd (narodowość)

(% – UE)

	Ogółem „Ważne”	Ogółem „Nieistotne”	Nie wiem
UE-27	86	11	3
Płeć			
Człowiek	86	12	2
Kobieta	87	10	3
Wiek			
15-24	91	7	2
25-39	87	11	2
40-54	86	12	2
55+	84	12	4
Edukacja (koniec)			
—15	84	10	6
16-19	85	13	2
20+	88	10	2
Nadal studiuje	93	6	1
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	88	10	2
Zarządcy	88	11	1
Pozostałe białe kołnierze	87	11	2
Pracownicy ręczni	84	13	3
Osoby domowe	86	11	3
Bezrobotny	87	9	4
Emerytowany	83	12	5
Studenci	93	6	1
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	83	13	4
Od czasu do czasu	83	14	3
Prawie nigdy/Nigdy	88	10	2
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	85	10	5
Niższa klasa średnia	85	12	3
Klasa średnia	87	11	2
Wyższa klasa średnia	90	9	1
Klasa wyższa	91	9	0
Zmiana klimatu			
Największy problem	95	4	1
Jednym z problemów	92	6	2
Nie ma problemu	80	16	4
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	52	44	4
Dość poważny problem	74	21	5
Bardzo poważny problem	92	6	2
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	91	7	2
Nie	78	18	4

Specjalne badanie Eurobarometr 538

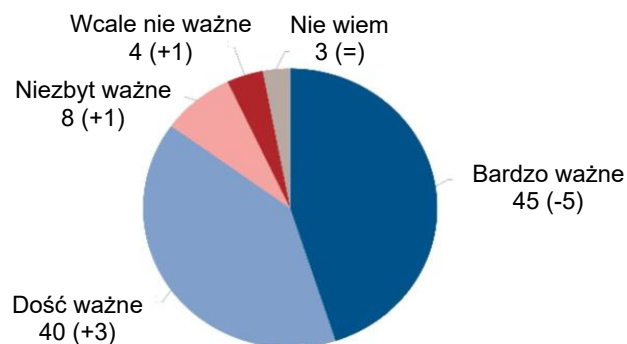
Zmiana klimatu

Ponad ośmiu na dziesięciu respondentów (85 %, -2 punkty procentowe od marca do kwietnia 2021 r.) uważa, że ważne jest, aby Unia Europejska podjęła działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r., a 45 % (-5 p.p.) stwierdziło, że jest to „bardzo ważne”. Nieco ponad jeden na dziesięciu (12 %, +2 p.p.) uważa, że działania UE nie są ważne, a 3 % (bez zmian) twierdzi, że nie wie.

Z analizy krajowej wynika, że ponad dwie trzecie respondentów w każdym państwie członkowskim uważa, że ważne jest, aby UE podjęła działania w tej dziedzinie. Pogląd ten jest niemal powszechny na Cyprze, Malcie i Portugalii (po 97 %) oraz w Grecji (96 %). Występuje również w Czechach (68 %), Estonii (70 %) i Rumunii (71 %).

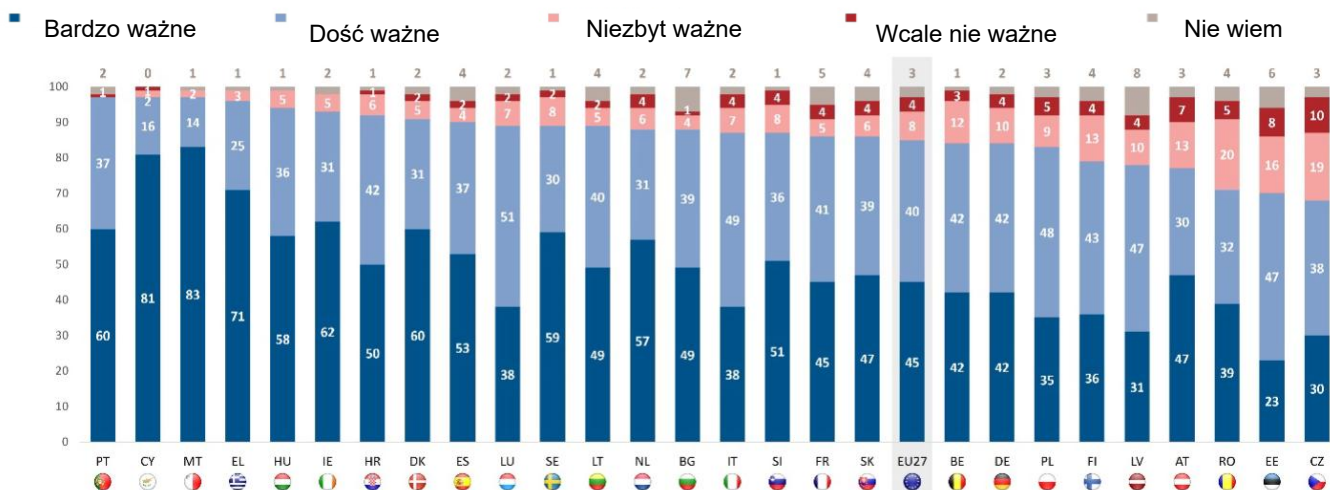
W 12 krajach większość uważa, że bardzo ważne jest podjęcie działań przez UE, szczególnie na Malcie (83 %) i na Cyprze (81 %). Natomiast 23 % w Estonii, 30 % w Czechach i 31 % na Łotwie myśli podobnie.

QC9.2 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)? Unii Europejskiej. (% – UE-27)

(Maj/czerwiec 2023 r.
– marzec/kwiecień
2021 r.)

QC9.2 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)? (% Unii Europejskiej)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Zmiany od marca do kwietnia 2021 r.⁴¹ są mieszane. W 15 krajach respondenci są obecnie mniej skłonni powiedzieć, że ważne jest, aby UE podjęła działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r., przy czym największy spadek odnotowano w Estonii (70 %, -17 p.p.), Czechach (68 %, -12 p.p.) i na Łotwie (78 %, -10 p.p.). Natomiast porozumienie wzrosło w dziesięciu krajach, w tym w Danii (91 %, +5 p.p.), we Włoszech (87 %, +5 p.p.) i Finlandii (79 %, +5 p.p.). Nie odnotowano żadnych zmian w opinii na Węgrzech (94 %) i we Francji (86 %).

QC9.2 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)?

Unia Europejska (%)

	UE-27	DK	IT	FI	MT	HR	SE	EL	CY	LU	NL	FR	HU	ES	PT	BG	PRZY	DE	IE	PL	LT	SK	SI	BA DŻ	RO	LV	CZ	EE	
Ogółem „Ważne”	Maj/ czerwiec 2023 r.	85	91	87	79	97	92	89	96	97	89	88	86	94	90	97	88	77	84	93	83	89	86	87	84	71	78	68	70
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	▼2	▲5	▲5	▲5	▲4	▲2	▲2	▲1	▲1	▲1	▲1	=	=	▼1	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼5	▼6	▼9	▼10	▼12	▼17
Ogółem "Nieistotne	Maj/ czerwiec 2023 r.	12	7	11	17	2	7	10	3	3	9	10	9	5	6	1	5	20	14	5	14	7	10	12	15	25	14	29	24
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	▲2	▼6	▼4	▼9	▼1	▼2	▼3	▼1	▲2	▼3	▼2	▲1	=	▲2	▼1	▲1	▲3	▲4	▲1	▲5	=	▲4	▲5	▲5	▲10	▲2	▲9	▲11
Nie wiem	Maj/ czerwiec 2023 r.	3	2	2	4	1	1	1	1	0	2	2	5	1	4	2	7	3	2	2	3	4	4	1	1	4	8	3	6
	Δ marzec/ kwiecień 2021 r.	=	▲1	▼1	▲4	▼3	=	▲1	=	▼3	▲2	▲1	▼1	=	▼1	▲2	▲1	▼1	▼1	▲2	▼2	▲4	=	=	▲1	▼1	▲8	▲3	▲6

41 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Była to nowa pozycja w 2021 r., w związku z czym nie ma porównania z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna po raz kolejny wykazuje wysoki poziom porozumienia z ponad ośmioma na dziesięciu respondentów w każdej grupie, uważając, że ważne jest, aby UE podjęła działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. W rezultacie istnieje niewiele znaczących różnic:

- Respondenci w wieku 15-24 lat (91 %) są bardziej skłonni uważać to działanie za istotne w porównaniu ze starszymi respondentami.
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, są bardziej skłonni sądzić, że jest to ważne niż ci, którzy częściej doświadczają trudności (88 % w porównaniu z 82 %).
- Im wyższy respondent uważa, że jest na drabinie społecznej, tym bardziej prawdopodobne jest, że pomyślą, że jest to ważne.

Analiza pokazuje, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (94 %) lub jednym z najpoważniejszych (91 %) problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni sądzić, że ważne jest, aby UE podjęła działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. niż ci, którzy tego nie robią (80 %). Pokazuje również, że im poważniej respondenci postrzegają zmianę klimatu, tym bardziej prawdopodobne jest, że uważają, że ważne jest, aby UE podjęła działania na rzecz zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych: 92 % osób, które uważają, że jest to bardzo poważny problem, uważa, że działanie UE jest ważne, podczas gdy 50 % twierdzi, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem.

QC9_2

Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)?

Unia Europejska (% – UE)

	Ogółem „Ważne”	Ogółem „Nieistotne”	Nie wiem
UE-27	85	12	3
Płeć			
Człowiek	85	12	3
Kobieta	86	11	3
Wiek			
15-24	91	7	2
25-39	86	12	2
40-54	85	13	2
55+	84	12	4
Edukacja (koniec)			
—15	84	9	7
16-19	84	13	3
20+	87	11	2
Nadal studiuje	92	7	1
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	88	11	1
Zarządcy	88	11	1
Pozostałe białe kołnierze	87	11	2
Pracownicy ręczni	83	14	3
Osoby domowe	84	13	3
Bezrobotny	86	10	4
Emerytowany	84	11	5
Studenci	92	7	1
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	82	15	3
Od czasu do czasu	82	15	3
Prawie nigdy/Nigdy	88	10	2
Założmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	84	10	6
Niższa klasa średnia	85	12	3
Klasa średnia	86	12	2
Wyższa klasa średnia	90	9	1
Klasa wyższa	91	9	0
Zmiana klimatu			
Największy problem	94	5	1
Jednym z problemów	91	7	2
Nie ma problemu	80	16	4
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	50	45	5
Dość poważny problem	73	21	6
Bardzo poważny problem	92	6	2
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	90	8	2
Nie	77	18	5

4. Europa neutralna dla klimatu do 2050 r.

Prawie dziewięciu na dziesięciu Europejczyków uważa, że emisje gazów cieplarnianych powinny zostać zredukowane do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, aby gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu do 2050 r.

Respondenci zostali zapytani, w jakim stopniu zgodzili się lub nie zgodzili się z następującym stwierdzeniem: „Powinniśmy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby do 2050 r. gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu”.⁴²

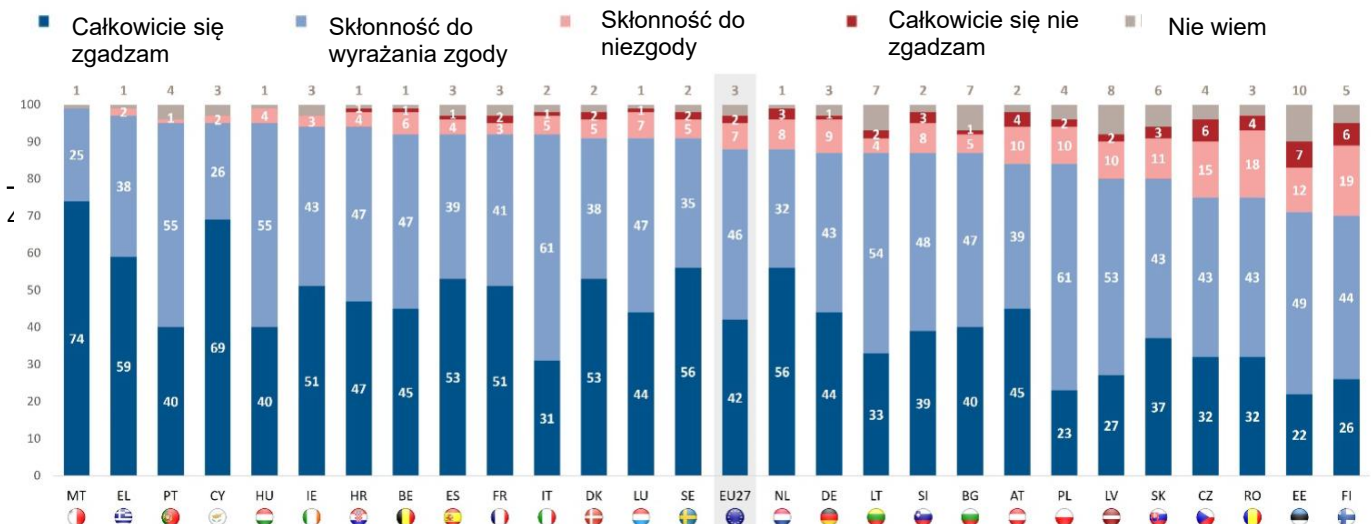
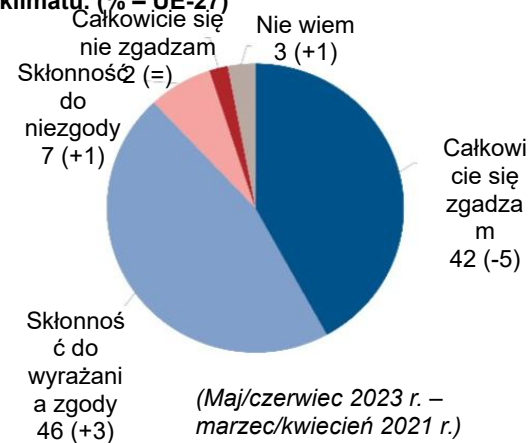
Prawie dziewięciu na dziesięciu (88 %, -2 punkty procentowe od marca-kwiecień 2021 r.) zgadza się z tym stwierdzeniem, a 42 % (-5 p.p.) stwierdziło, że „całkowicie się zgadzają”. Prawie co dziesiąty respondent (9 %, +1 p.p.) nie zgadza się, podczas gdy 3 % (+1 p.p.) twierdzi, że nie wie.

Na szczeblu krajowym co najmniej siedmiu na dziesięciu respondentów w każdym kraju zgadza się, że emisje gazów cieplarnianych należy ograniczyć do minimum, a jednocześnie zrównoważyć pozostałe emisje, aby gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu do 2050 r. Poziom porozumienia waha się od 99 % na Malcie, 97 % w Grecji i 95 % respondentów na Cyprze, na Węgrzech i w Portugalii do 70 % w Finlandii, 71 % w Estonii i 75 % w Czechach i Rumunii.

Istnieje dziewięć krajów, w których co najmniej połowa wszystkich respondentów całkowicie zgadza się z tym stwierdzeniem, przy czym najwyższy poziom odnotowano na Malcie (74 %), na Cyprze (69 %) i w Grecji (59 %). Na drugim końcu skali 22 % w Estonii, 23 % w Polsce i 26 % w Finlandii całkowicie się zgadza.

QC10. W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującym stwierdzeniem: Powinniśmy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby do 2050 r. gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu.

QC10. W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującym stwierdzeniem: Powinniśmy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby do 2050 r. gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu. (% – UE-27)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Na szczeblu krajowym porozumienie co do tego, że „powinniśmy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby uczynić gospodarkę UE neutralną dla klimatu do 2050 r.”, zmniejszyło⁴³ się w 19 państwach członkowskich, w szczególności w Estonii (71 %, -18 p.p. w porównaniu z 2021 r., -14 p.p. w porównaniu z 2019 r.), Czechach (75 %, -12 p.p.), Polsce (84 %, -8 p.p.) i Słowacji (80 %, -8 p.p.). Natomiast poziom porozumienia wzrósł w sześciu krajach, w tym w Grecji (97 %, +5 p.p.) i pozostał bez zmian w Irlandii (94 %) i we Francji (92 %).

QC10 W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującym stwierdzeniem: Powinniśmy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby do 2050 r. gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu.

(%)		UE-27	EL	MT	IT	DK	CY	SE	IE	FR	BA DŻ	HR	HU	PR ZY	BG	SI	ES	DE	PT	RO	LT	LU	NL	FI	LV	PL	SK	CZ	EE
Ogółem „Zgadzam się”	Maj/czerwiec 2023 r.	88	97	99	92	91	95	91	94	92	92	94	95	84	87	87	92	87	95	75	87	91	88	70	80	84	80	75	71
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▼2	▲5	▲4	▲3	▲1	▲1	▲1	=	=	▼1	▼1	▼1	▼1	▼2	▼2	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼5	▼5	▼7	▼8	▼8	▼12	▼18
Ogółem „Disagree”	Maj/czerwiec 2023 r.	9	2	6	7	2	7	3	5	7	5	4	14	6	11	5	10	1	22	6	8	11	25	12	12	14	21	19	
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▼3	▼3	▼4	▼2	▼1	▼3	▼3	▼1	=	▲1	▲1	▲1	▲1	▲1	▲2	▲3	=	▲5	▼2	▲4	▲4	=	▼1	▲6	▲5	▲8	▲8
Nie wiem	Maj/czerwiec 2023 r.	3	1	1	2	2	3	2	3	3	1	1	1	2	7	2	3	3	4	3	7	1	1	5	8	4	6	4	10
	Δ marzec/kwiecień 2021 r.	▲1	▼2	▼1	▲1	▲1	=	▲2	▲3	▲1	▲1	=	=	=	▲1	▲1	▲1	▲1	▲4	▼1	▲7	▲1	▲1	▲5	▲8	▲2	▲3	▲4	▲10

43 W porównaniu z 2021 r. metodyka zastosowana do przeprowadzenia badania różniła się całkowicie w BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE, a częściowo w EL, MT, NL, SI, SK. Tam, gdzie różnice są znaczne, dodano porównanie z wynikami z 2019 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

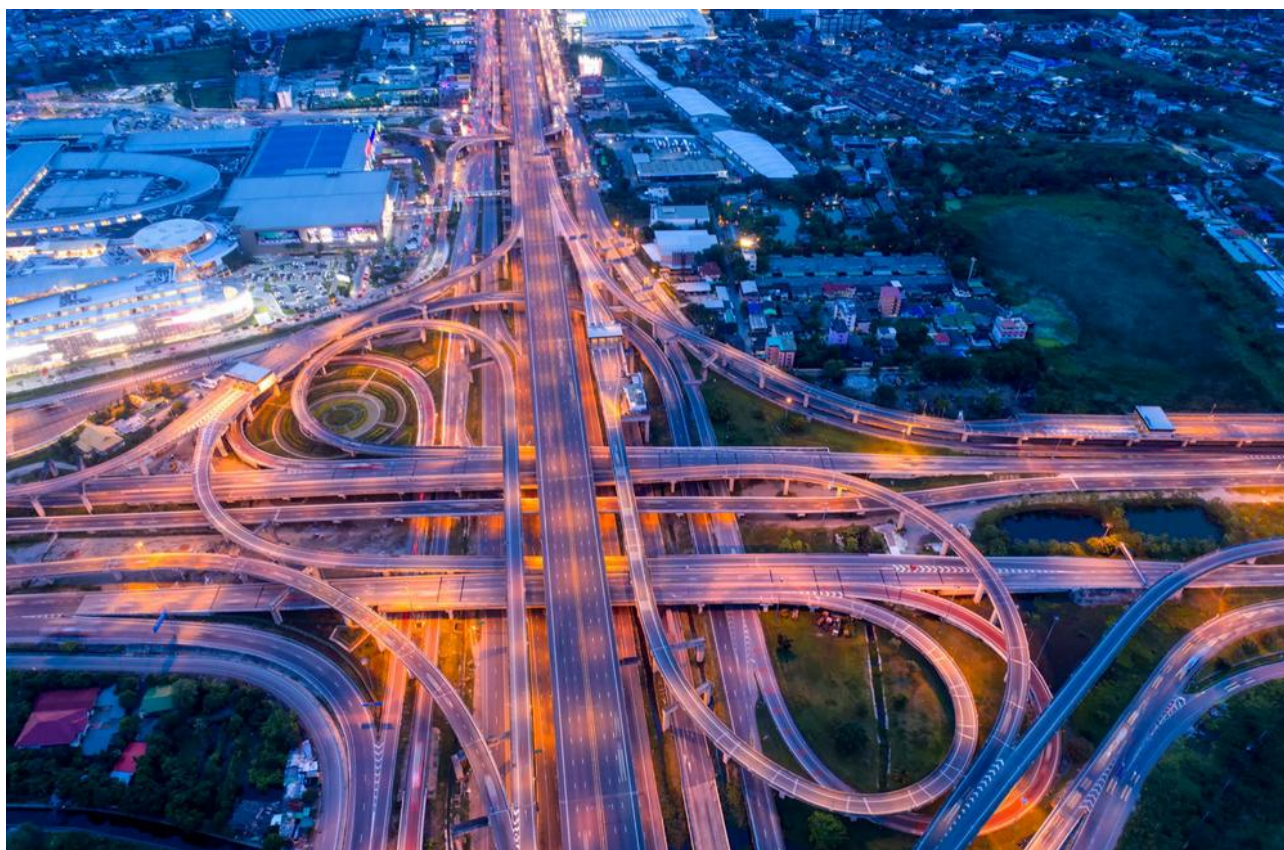
Odzwierciedlając ogólnie wysoki poziom porozumienia, analiza społeczno-demograficzna pokazuje, że ponad ośmiu na dziesięciu respondentów w każdej grupie zgadza się, że emisje gazów cieplarnianych należy ograniczyć do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby uczynić gospodarkę UE neutralną dla klimatu do 2050 r.

Nie ma znaczących różnic w podstawowych grupach społeczno-demograficznych. Analiza pokazuje jednak, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (96 %) lub jednym z najpoważniejszych (94 %) problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni sądzić, że jest to ważne niż ci, którzy tego nie robią (83 %). Pokazuje również, że im poważniej respondenci postrzegają zmianę klimatu, tym bardziej prawdopodobne jest, że się zgodzą: 94 %, którzy uważają, że jest to bardzo poważny problem, zgadza się, w porównaniu z 76 %, którzy uważają, że jest to dość poważny problem, a 59 % uważa, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem.

QC10 W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującym stwierdzeniem: Powinniśmy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby do 2050 r. gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu. (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Disagree”	Nie wiem
UE-27	88	9	3
Płeć			
Człowiek	88	10	2
Kobieta	89	8	3
Wiek			
15-24	92	6	2
25-39	89	9	2
40-54	89	9	2
55+	86	9	5
Edukacja (koniec)			
—15	88	6	6
16-19	87	11	2
20+	90	8	2
Nadal studiuje	94	4	2
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	88	10	2
Zarządcy	91	8	1
Pozostałe białe kołnierze	90	9	1
Pracownicy ręczni	87	11	2
Osoby domowe	87	10	3
Bezrobotny	88	8	4
Emerytowany	86	8	6
Studenci	94	4	2
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	86	11	3
Od czasu do czasu	85	12	3
Prawie nigdy/Nigdy	89	8	3
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	87	8	5
Niższa klasa średnia	88	9	3
Klasa średnia	89	9	2
Wyższa klasa średnia	90	9	1
Klasa wyższa	87	11	2
Zmiana klimatu			
Największy problem	96	3	1
Jednym z problemów	94	4	2
Nie ma problemu	83	13	4
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	59	36	5
Dość poważny problem	76	19	5
Bardzo poważny problem	94	4	2
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	93	5	2
Nie	80	15	5

V. UE A KRYZYS ENERGETYCZNY

1. Reakcja UE i państw członkowskich na kryzys energetyczny w zakresie zielonej polityki energetycznej

spotykane wśród respondentów na wschodnich obszarach UE.

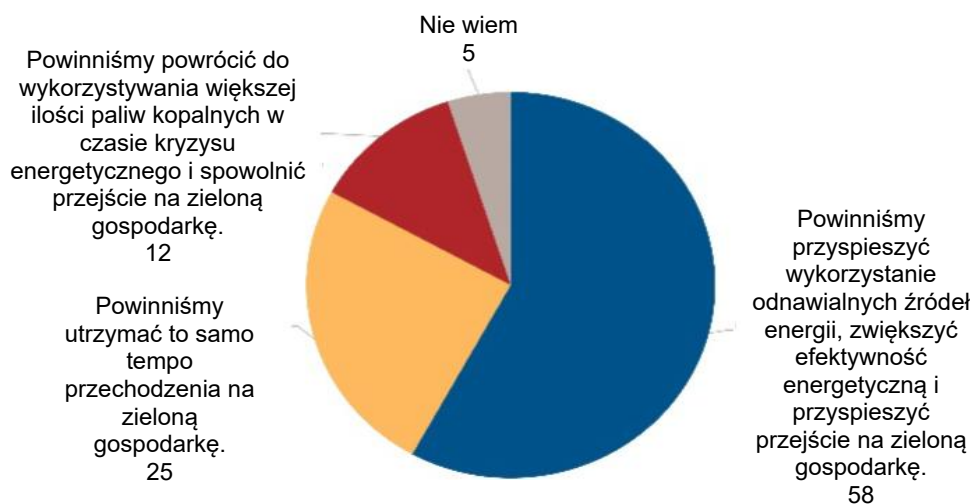
Większość Europejczyków uważa, że należy przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę.

Respondenci zostali poproszeni o rozważenie skoków cen energii i ograniczeń w dostawach gazu w związku z działaniami Rosji oraz o to, jak uważają, że UE i państwa członkowskie powinny zareagować w zakresie polityki ekologicznej w zakresie energii⁴⁴.

Prawie sześciu na dziesięciu (58 %) uważa, że należy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę. Jedna czwarta (25 %) uważa, że należy utrzymać tempo transformacji, a 12 % uważa, że podczas kryzysu energetycznego należy wykorzystać więcej paliw kopalnych, a przejście na zieloną gospodarkę spowolniło.

Istnieją znaczne różnice na poziomie krajowym co do tego, że należy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę. Proporcje wahają się od 84 % na Maltcie, 77 % w Portugalii i 76 % na Cyprze do 30 % w Estonii, 33 % w Czechach i 34 % w Bułgarii. Niższe poziomy porozumienia są zazwyczaj

QC11 W związku ze wzrostem cen energii i ograniczeniami w dostawach gazu wynikającymi z działań Rosji, w jaki sposób UE i jej państwa członkowskie powinny reagować w zakresie polityki ekologicznej w zakresie energii? (% – UE-27)

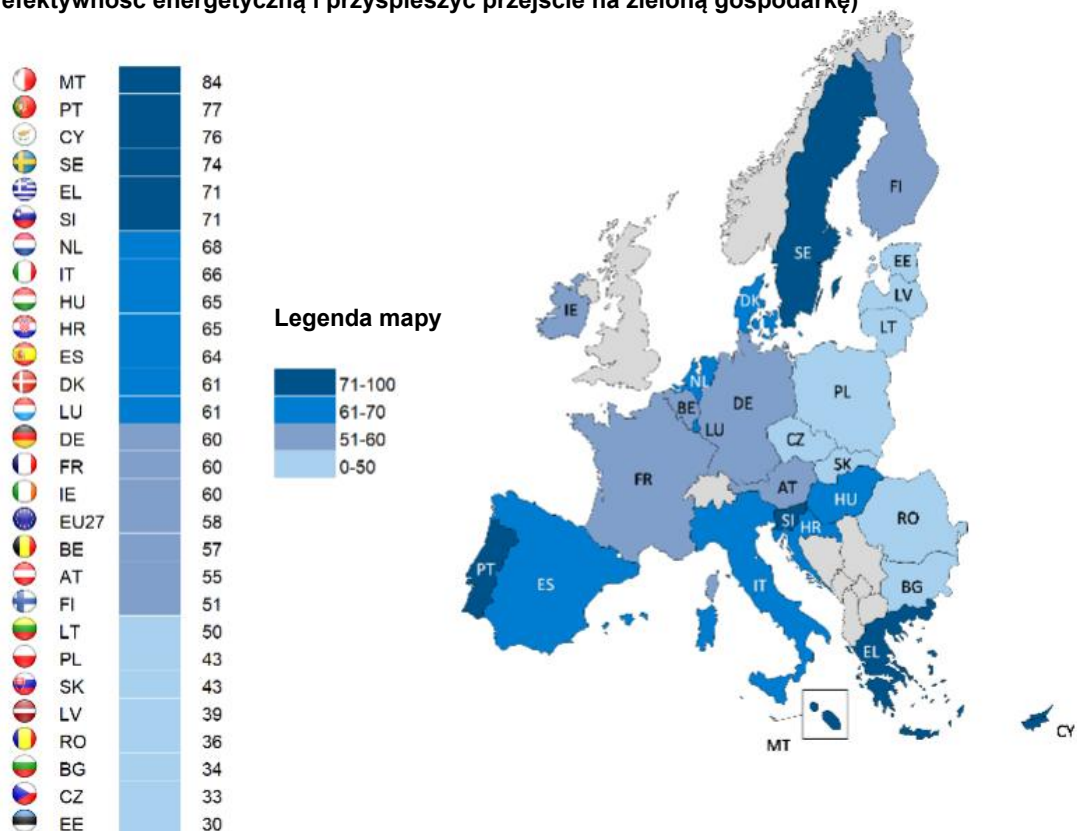

(Maj/czerwiec 2023 r.)

⁴⁴ QC11. W związku ze wzrostem cen energii i ograniczeniami w dostawach gazu wynikającymi z działań Rosji, w jaki sposób UE i jej państwa członkowskie powinny reagować w zakresie polityki ekologicznej w zakresie energii?

QC11. W związku ze wzrostem cen energii i ograniczeniami w dostawach gazu wynikającymi z działań Rosji, w jaki sposób UE i jej państwa członkowskie powinny reagować w zakresie polityki ekologicznej w zakresie energii?

(% – powinniśmy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

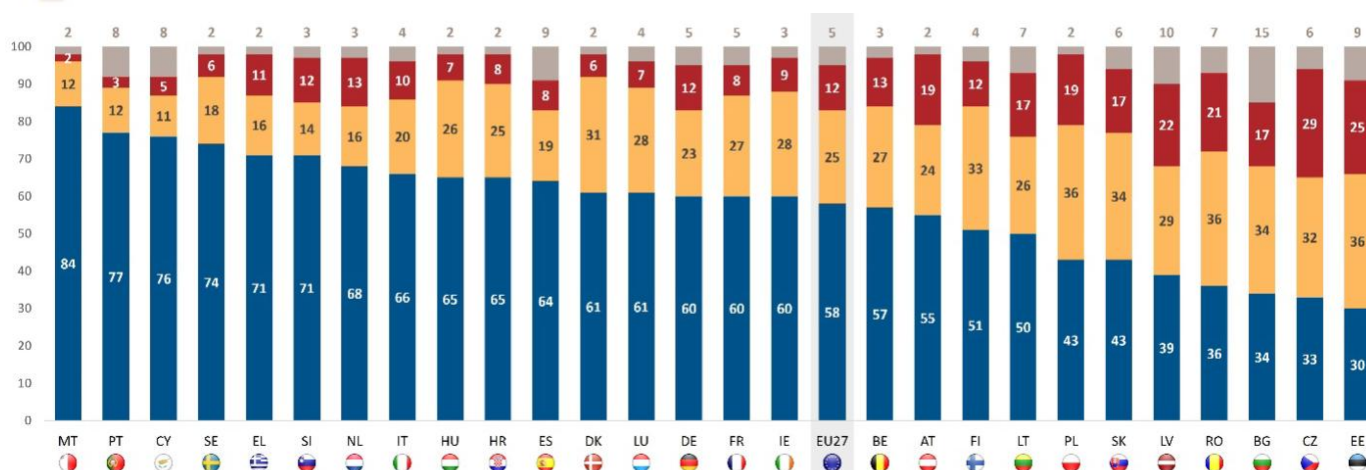
W 24 państwach członkowskich respondenci najprawdopodobniej uważają, że należy przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę, zwiększając wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i zwiększając efektywność energetyczną, a w 20 krajach co najmniej połowa uważa w ten sposób. Pogląd ten jest najczęściej spotykany na Malcie (84 %), Portugalii (77 %) i na Cyprze (76 %) i jest najmniej powszechny w Estonii (30 %), Czechach (33 %) i Bułgarii (34 %).

W Estonii najczęstszą odpowiedzią jest to, że biorąc pod uwagę okoliczności, należy utrzymać tempo transformacji ekologicznej (36 %). Pogląd ten podziela również co najmniej trzech na dziesięciu respondentów w Rumunii i Polsce (36 % każda), Bułgarii i Słowacji (34 % każda), Finlandii (33 %) i Czechach (32 %).

Opinia jest podzielona w Rumunii (36 % przyspieszenie w porównaniu z 36 % utrzymanie tempa) i Bułgarii (34 % przyspieszenie w porównaniu z 34 % utrzymanie tempa). Istnieją cztery kraje, w których co najmniej jeden na pięć uważa, że ze względu na okoliczności należy stosować więcej paliw kopalnych, a transformacja ekologiczna spowolniła: Czechy (29 %), Estonia (25 %), Łotwa (22 %) i Rumunia (21 %).

QC11. W związku ze wzrostem cen energii i ograniczeniami w dostawach gazu wynikającymi z działań Rosji, w jaki sposób UE i jej państwa członkowskie powinny reagować w zakresie polityki ekologicznej w zakresie energii? (%)

- Powinniśmy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę.
- Powinniśmy utrzymać to samo tempo przechodzenia na zieloną gospodarkę.
- Powinniśmy powrócić do wykorzystywania większej ilości paliw kopalnych w czasie kryzysu energetycznego i spowolnić przejście na zieloną gospodarkę.
- Nie wiem

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna pokazuje, że większość w każdej grupie uważa, że należy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę. Ujawnia również następujące różnice:

- Respondenci w wieku 15–54 lat są bardziej skłonni niż osoby w wieku 55 lat i starsze sądzić, że transformacja ekologiczna powinna zostać przyspieszona. Na przykład 64 % osób w wieku 15-24 lat myśli w ten sposób, w porównaniu z 54 % osób w wieku 55 lat i starszych.
- Respondenci, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub starszych (64 %) są bardziej skłonni myśleć w ten sposób niż ci, którzy ukończyli studia w wieku 15 lat lub młodszych.
- Studenci (72 %) i menedżerowie (67 %) są najbardziej skłonni myśleć w ten sposób, zwłaszcza w porównaniu z bezrobotnymi (50 %).
- Respondenci, którzy uważają się za wyższą klasę średnią (74 %) są najbardziej skłonni myśleć w ten sposób, zwłaszcza w porównaniu z tymi, którzy uważają się za część klasy robotniczej (52 %).

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (77 %) lub jednym z najpoważniejszych (70 %) problemów, przed którymi stoi świat, są bardziej skłonni sądzić, że transformacja ekologiczna powinna zostać przyspieszona niż ci, którzy uważają, że nie jest to poważny problem (47 %).

Ponadto respondenci, którzy uważają zmianę klimatu za bardzo poważny problem (67 %) są znacznie bardziej skłonni sądzić, że transformacja ekologiczna powinna zostać przyspieszona niż ci, którzy uważają zmianę klimatu za mniej poważną. Ponadto respondenci, którzy podjęli osobiste działania w celu walki ze zmianą klimatu, są bardziej skłonni sądzić, że transformacja ekologiczna powinna zostać przyspieszona niż ci, którzy nie podjęli żadnych działań (67 % w porównaniu z 43 %).

QC11 W związku ze wzrostem cen energii i ograniczeniami w dostawach gazu wynikającymi z działań Rosji, w jaki sposób UE i jej państwa członkowskie powinny reagować w zakresie polityki ekologicznej w zakresie energii? (% – UE)

	Powinniśmy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę.	Powinniśmy utrzymać to samo tempo przechodzenia na zieloną gospodarkę.	Powinniśmy powrócić do wykorzystywani a większej ilości paliw kopalnych w czasie kryzysu energetycznego i spowolnić przejście na zieloną gospodarkę.
UE-27	58	25	12
Płeć			
Człowiek	58	26	12
Kobieta	59	24	11
Wiek			
15-24	64	24	8
25-39	62	24	10
40-54	60	25	11
55+	54	25	14
Edukacja (koniec)			
—15	51	23	15
16-19	55	27	13
20+	64	23	10
Nadal studiuje	72	19	6
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	61	24	11
Zarządcy	67	23	8
Pozostałe białe kołnierze	61	25	11
Pracownicy ręczni	55	27	13
Osoby domowe	52	26	12
Bezrobotny	50	29	14
Emerytowany	54	24	15
Studenci	72	19	6
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	57	21	15
Od czasu do czasu	54	27	13
Prawie nigdy/Nigdy	61	24	11
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	52	26	13
Niższa klasa średnia	54	27	14
Klasa średnia	61	25	11
Wyższa klasa średnia	74	16	9
Klasa wyższa	62	24	10
Zmiana klimatu			
Największy problem	77	16	5
Jednym z problemów	70	21	6
Nie ma problemu	47	29	17
Postrzeganie zmiany klimatu			
Nie jest to poważny problem	22	28	41
Dość poważny problem	34	39	19
Bardzo poważny problem	67	22	7
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu			
Tak	67	21	8
Nie	43	32	18

2. Działania UE i państw członkowskich mające na celu złagodzenie presji gospodarczej

Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE i podjęcie środków gospodarczych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych to preferowane przez Europejczyków środki mające na celu złagodzenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym.

Respondenci otrzymali listę pięciu wariantów i zapytali, w jaki sposób uważają, że UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym⁴⁵. Poniższe wyniki przedstawiają swoją pierwszą odpowiedź.

Prawie trzy na dziesięć (29 %) twierdzi, że UE i państwa członkowskie powinny przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależnymi pod względem energetycznym, a ten sam odsetek twierdzi, że organy te powinny podjąć środki ekonomiczne w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych i nałożenie pułapów cen energii.

Więcej niż jeden na dziesięciu opowiada się za udzieleniem bezpośredniego wsparcia finansowego najuboższym gospodarczo społeczeństwa (16 %) lub za większym inwestowaniem w środki w zakresie efektywności energetycznej (np. lepszą izolację) (15 %). Nieco ponad jeden na dwadzieścia (6 %) uważa, że UE i państwa członkowskie powinny zdywersyfikować dostawy paliw kopalnych do UE.

QC12a. W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? (% – UE-27)

⁴⁵ QC12a. W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze?

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych i nakładanie pułapów cen energii, jest najczęściej wymienianym działaniem w 13 krajach i plasuje się w pierwszej trójce w każdym państwie członkowskim. Najczęściej wymieniają o nim osoby w Austrii (39 %), Czechach (37 %) i Holandii (35 %), a najmniej wspomniane na Węgrzech (20 %), na Cyprze (21 %) i w Szwecji (22 %).

Polska (12 %), Rumunia (11 %), Estonia i Czechy (obie 10 %).

WE Francji podjęcie środków gospodarczych w celu ograniczenia cen energii dla gospodarstw domowych plasuje się na pierwszym miejscu, co przyspiesza wprowadzanie energii ze źródeł odnawialnych, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależnym energetycznie (27 % każdy).

W 12 państwach członkowskich respondenci najczęściej twierdzą, że rozwój odnawialnych źródeł energii w UE powinien zostać przyspieszony, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależnym energetycznie; dotyczy to w szczególności Szwecji (51 %), Portugalii (42 %) i Finlandii (37 %). Z kolei najmniej prawdopodobne jest, że wzmianka o tym w Bułgarii (15 %), Rumunii i Łotwie (19 % każda). Ta akcja plasuje się w pierwszej trójce w 25 krajach.

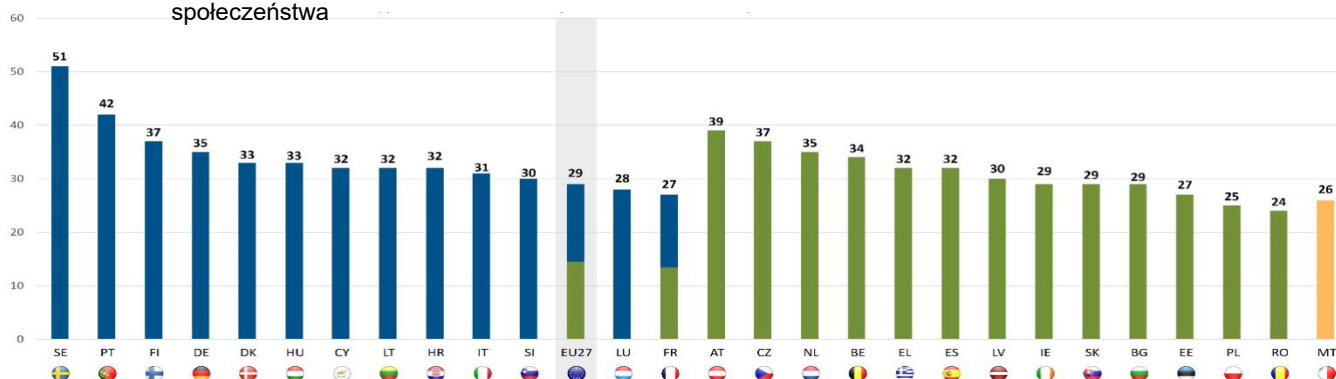
Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najłabszym gospodarczo członkom społeczeństwa jest najczęściej wymienianym działaniem na Malcie (26 %) i znajduje się w pierwszej trójce w 23 krajach ogółem. Jest on również powszechnie wymieniany przez respondentów w Bułgarii (25 %), Irlandii, Cyprze i Grecji (24 % każdy), ale jest najmniej prawdopodobne, że zostaną wymienione w Portugalii, Włoszech i Czechach (wszystkie 12 %).

Większe inwestycje w środki na rzecz efektywności energetycznej to jedyne inne działanie, które plasuje się w pierwszej trójce w każdym kraju. Więcej inwestycji wymieniają najczęściej osoby w Rumunii (22 %), na Węgrzech i we Francji (21 %) i na Malcie (20 %), a najmniej wspomniane w Finlandii (8 %).

Istnieją cztery kraje, w których co najmniej co dziesiąta wzmianka o dywersyfikacji dostaw paliw kopalnych do UE:

QC12a. W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? (% – najczęściej wymieniana odpowiedź według kraju)

- Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną
- Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak zyski podatkowe przedsiębiorstwa energetycznego, oraz nałożenie pułapów cen energii
- Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najłabszym gospodarczo członkom społeczeństwa

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC12a. W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? (%)

	UE-27	BA	DZ	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	P	RZ	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną	29	28	15	20	33	35	22	26	26	25	27	32	31	32	19	32	28	33	25	31	30	23	42	19	30	23	37	51		
Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych, oraz nałożenie pułapów cen energii	29	34	29	37	24	28	27	29	32	32	27	26	30	21	30	27	26	20	23	35	39	25	26	24	24	29	34	22		
Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najuboższym gospodarczo członkom społeczeństwa	16	17	25	12	18	15	16	24	24	18	15	18	12	24	23	20	23	20	26	14	13	22	12	21	23	18	16	13		
Większe inwestycje w środki w zakresie efektywności energetycznej (np. poprawa izolacji)	15	14	19	16	14	10	17	13	12	14	21	18	16	12	14	14	13	21	20	14	9	14	9	22	15	19	8	9		
Dywersyfikacja dostaw paliw kopalnych do UE	6	5	5	10	6	6	10	7	4	5	4	5	8	5	7	2	7	5	6	3	6	12	3	11	5	7	2	2		
Inne (spontaniczne)	1	0	0	0	1	2	1	0	0	1	1	0	1	0	2	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	1	0	1		
Nie wiem	4	2	7	5	4	4	7	1	2	5	5	1	2	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	2	2	3	3	2		

Analiza społeczno-demograficzna ilustruje następujące znaczące różnice:

- Osoby w wieku od 15 do 24 lat (24 %) są mniej prawdopodobne niż starsi respondenci, a zwłaszcza osoby w wieku 40–54 lata (31 %), są zdania, że UE i rządy krajowe powinny podjąć środki ekonomiczne w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych.
- Respondenci, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub starszych, są najbardziej skłonni sądzić, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wprowadzanie odnawialnych źródeł energii (35 %), ale są najmniej skłonne sądzić, że rządy powinny podjąć środki gospodarcze w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych (26 %).
- Menedżerowie (38 %) są najbardziej skłonni sądzić, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wprowadzanie odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w porównaniu z osobami mieszkającymi w gospodarstwie domowym (25 %).
- Im mniej trudności respondenci mają płacić rachunki, tym bardziej prawdopodobne jest, że wspominają o przyspieszeniu wprowadzania odnawialnych źródeł energii, a tym mniej prawdopodobne jest, że będą wspominać o udzielaniu bezpośredniego wsparcia finansowego najsłabszym gospodarczo członkom społeczeństwa. Na przykład 31 % osób, które nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, twierdzi, że należy przyspieszyć wprowadzanie odnawialnych źródeł energii, w porównaniu z 24 %, którzy przez większość czasu mają trudności.
- Im wyższy respondent stawia się na drabinie społecznej, tym bardziej prawdopodobne jest, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wprowadzanie odnawialnych źródeł energii, ale im mniej prawdopodobne jest, że rządy powinny podjąć środki ekonomiczne w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych.

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (37 %) lub jednym z najpoważniejszych (35 %) problemów, przed którymi stoi świat, częściej wspominają o przyspieszeniu wdrażania odnawialnych źródeł energii niż ci, którzy uważają, że nie jest to problem (24 %). Ponadto im poważniejszy problem jest postrzegany przez respondentów, tym bardziej prawdopodobne jest, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w UE.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC12a W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? (% – UE)

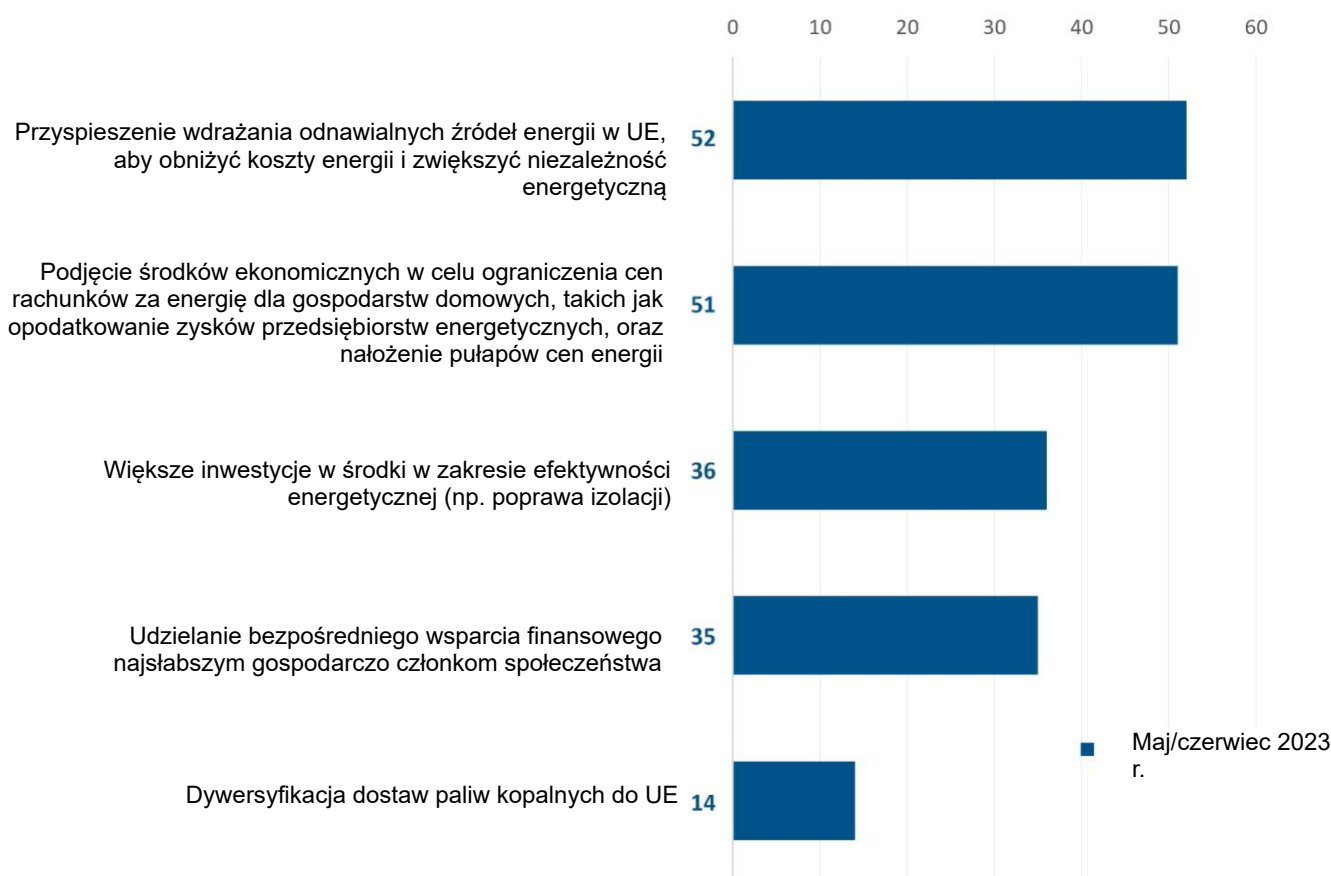
	Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną	Dywersyfikacja dostaw paliw kopalnych do UE	Większe inwestycje w środki w zakresie efektywności energetycznej (np. poprawa izolacji)	Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych, oraz nałożenie pułapów cen energii	Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najslabszym gospodarczo członkom społeczeństwa	Inne (spontaniczne)	Nie wiem
UE-27	29	6	15	29	16	1	4
Płeć							
Człowiek	29	7	15	29	16	1	3
Kobieta	29	6	15	28	17	1	4
Wiek							
15-24	31	6	17	24	19	0	3
25-39	33	6	14	28	16	1	2
40-54	30	7	14	31	16	0	2
55+	26	6	15	29	17	1	6
Edukacja (koniec)							
—15	23	8	13	31	15	1	9
16-19	26	6	15	31	17	1	4
20+	35	6	16	26	15	0	2
Nadal studiuje	35	5	16	24	17	0	3
Kategoria społeczno-zawodowa							
Samozatrudniony	31	8	14	30	14	1	2
Zarządcy	38	6	14	27	14	0	1
Pozostałe białe kołnierze	31	7	16	27	16	1	2
Pracownicy ręczni	26	6	14	32	18	1	3
Osoby domowe	25	6	16	29	16	1	7
Bezrobotny	27	5	16	27	19	1	5
Emerytowany	26	5	15	29	17	1	7
Studenci	35	5	16	24	17	0	3
Trudności z płaceniem rachunków							
Przez większość czasu	24	5	14	30	22	0	5
Od czasu do czasu	26	7	15	30	17	1	4
Prawie nigdy/Nigdy	31	6	15	28	16	1	3
Zalóżmy, że należymy do							
Klasa robotnicza	24	6	14	30	19	1	6
Niższa klasa średnia	26	7	15	29	18	1	4
Klasa średnia	30	6	16	29	15	1	3
Wyższa klasa średnia	42	5	14	24	14	0	1
Klasa wyższa	41	5	17	20	15	1	1
Zmiana klimatu							
Największy problem	37	4	15	26	16	0	2
Jednym z problemów	35	5	14	29	15	0	2
Nie ma problemu	24	8	15	29	18	1	5
Postrzeżenie zmiany klimatu							
Nie jest to poważny problem	13	13	12	33	19	4	6
Dość poważny problem	20	9	16	29	19	1	6
Bardzo poważny problem	33	5	15	28	16	0	3
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu							
Tak	33	5	15	29	15	1	2
Nie	23	8	15	28	19	1	6

W kolejnym pytaniu respondenci mieli możliwość udzielenia dodatkowych odpowiedzi. Przedstawione poniżej wyniki szczegółowo opisują ogólną odpowiedź na to pytanie (pierwsza i późniejsza odpowiedź).

Nieco ponad połowa wszystkich respondentów uważa, że UE i państwa członkowskie powinny przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależna pod względem energetycznym (52 %) lub podjąć działania gospodarcze w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych i nałożenie pułapów cen energii (51 %).

Ponad jedna trzecia opowiada się za większym inwestowaniem w środki w zakresie efektywności energetycznej (36 %) lub udzielaniem bezpośredniego wsparcia finansowego najuboższym gospodarzom członkom społeczeństwa (35 %). Ponad jedna dziesiąta (14 %) uważa, że UE i państwa członkowskie powinny zdywersyfikować dostawy paliw kopalnych do UE.

QC12T. W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? A potem? (% – UE-27)

Analiza krajowych wyników wszystkich działań, które zdaniem respondentów powinny zostać podjęte, pokazuje, że przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależne pod względem energetycznym, a także podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych to jedyne opcje, które zajmują pierwsze miejsce w dowolnym kraju.

W 13 krajach przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii jest najczęściej wymienianym działaniem i znajduje się w pierwszej trójce działań w 25 państwach ogółem. Najczęściej wymieniają o nim osoby w Szwecji (74 %), Danii i Portugalii (zarówno 62 %), a najmniej w Bułgarii (33 %), Estonii (36 %) i na Łotwie (38 %).

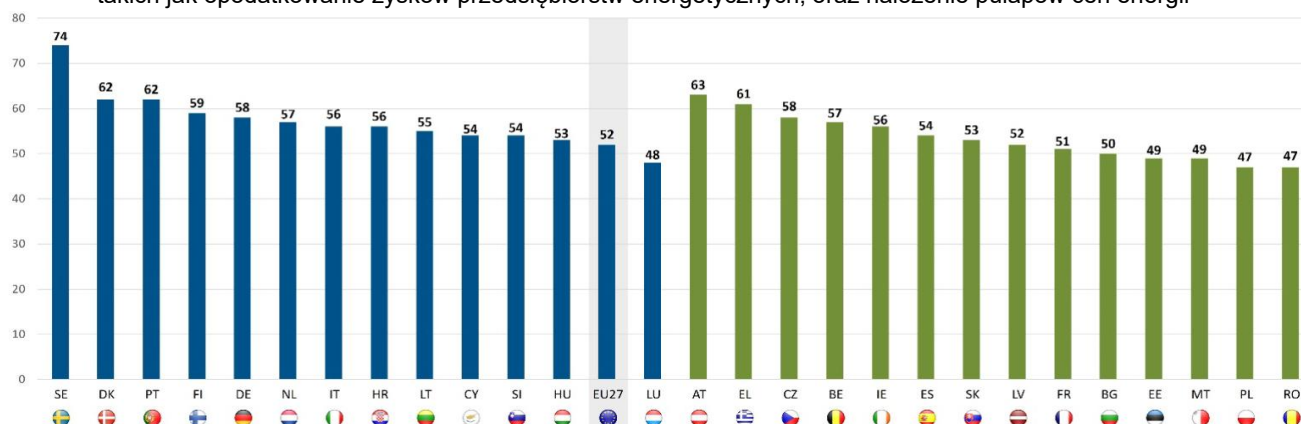
Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych jest najczęściej wymienianym działaniem w 14 państwach członkowskich i plasuje się w pierwszej trójce w 26 krajach ogółem. Najczęściej wspominają o tym respondenci w Austrii (63 %), Grecji (61 %) i Czechach (58 %), a najmniej wymienieni na Węgrzech (39 %), Szwecji (42 %) i Słowenii i na Cyprze (zarówno 43 %).

krajem, w którym co najmniej połowa wspomina o tym działaniu, a następnie 49 % respondentów w Bułgarii i 48 % na Łotwie. Najmniej wspomniano o tym działaniu we Włoszech (28 %), Szwecji (30 %) oraz we Francji i Czechach (po 31 %).

Ponadto dywersyfikację dostaw paliw kopalnych do UE najczęściej wspominają respondenci w Polsce, Rumunii (23 %) i Czechach (19 %), a najmniej wspomniani na Litwie (6 %), Grecji (8 %) oraz we Francji i Finlandii (po 9 %). Działanie to nie znajduje się w pierwszej trójce w żadnym państwie członkowskim.

QC12T W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? A potem?
(% – najczęściej wymieniana odpowiedź według kraju)

- Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną
- Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych, oraz nałożenie pułapów cen energii

Węgry (52 %) są jedynym krajem, w którym co najmniej połowa uważa, że UE i rządy krajowe powinny inwestować więcej w środki w zakresie efektywności energetycznej, a następnie 44 % respondentów we Francji i 42 % na Malcie. Na drugim końcu skali 22 % w Austrii i 27 % w Portugalii i Grecji wspominają tę opcję. Inwestycje w efektywność energetyczną zajmują drugie lub trzecie miejsce w 13 krajach.

Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najsłabszym gospodarczo członkom społeczeństwa jest drugim lub trzecim najczęściej wymienianym działaniem w 20 państwach członkowskich. Grecja (53 %) jest jedynym

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC12T W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? A potem? (%)

	UE-27	BA	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	P	RZ	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną	52	51	33	44	62	58	36	48	49	45	50	56	56	54	38	55	48	53	48	57	55	44	62	40	54	43	59	74	
Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych, oraz nałożenie pułapów cen energii	51	57	50	58	45	48	49	56	61	54	51	52	55	43	52	45	46	39	49	53	63	47	45	47	43	53	56	42	
Większe inwestycje w środki w zakresie efektywności energetycznej (np. poprawa izolacji)	36	36	40	35	37	32	38	34	27	33	44	40	36	31	31	39	36	52	42	40	22	33	27	41	39	41	31	38	
Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najslabszym gospodarcom członkom społeczeństwa	35	37	49	31	32	33	37	45	53	39	31	40	28	47	48	42	46	43	46	35	36	42	33	41	44	38	32	30	
Dywersyfikacja dostaw paliw kopalnych do UE	14	13	12	19	13	14	18	13	8	14	9	10	17	10	15	6	17	10	13	9	16	23	15	23	12	15	9	10	
Inne (spontaniczne)	1	0	0	0	2	3	3	0	0	1	1	1	1	0	2	1	1	0	0	1	4	0	1	1	1	2	0	1	
Nie wiem	4	2	7	5	4	4	7	2	1	5	5	1	3	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	3	2	3	3	2	

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna wszystkich odpowiedzi ilustruje:

- Osoby w wieku 55+ są mniej skłonne niż młodszy respondenci sądzić, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależnymi pod względem energetycznym, co ma miejsce w szczególności w porównaniu z osobami w wieku 25–39 lat (47 % w porównaniu z 58 %).
- Im dłużej respondent pozostaje w kształceniu, tym bardziej prawdopodobne jest, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w UE lub że więcej należy inwestować w środki w zakresie efektywności energetycznej. Na przykład 58 % osób, które ukończyły edukację w wieku 20 lat lub starszych, uważa, że należy przyspieszyć wdrażanie energii odnawialnej, w porównaniu z 42 % osób w wieku 15 lat lub młodszych.
- Menedżerowie (62 %) są najbardziej prawdopodobną grupą, która uważa, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależnymi pod względem energetycznym, zwłaszcza w porównaniu z osobami mieszkającymi w gospodarstwie domowym (43 %).
- Im mniej trudności respondenci mają płacić rachunki, tym większe prawdopodobieństwo, że wspominają o przyspieszeniu wdrażania odnawialnych źródeł energii lub większym inwestowaniu w efektywność energetyczną, a tym mniejsze prawdopodobieństwo, że będą wspominać o udzielaniu bezpośredniego wsparcia finansowego najsłabszym gospodarczo członkom społeczeństwa. Na przykład 38 % osób, które nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, wspomina o większym inwestowaniu w efektywność energetyczną, w porównaniu z 31 %, którzy przez większość czasu doświadczają trudności.
- Im wyższy respondent uważa, że znajduje się na drabinie społecznej, tym bardziej prawdopodobne jest, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wprowadzanie odnawialnych źródeł energii w UE lub więcej inwestować w środki w zakresie efektywności energetycznej, ale im mniej prawdopodobne jest, że rządy powinny podjąć środki gospodarcze w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych lub udzielenia bezpośredniego wsparcia finansowego najsłabszym gospodarczo członkom społeczeństwa.

Analiza pokazuje również, że respondenci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest najpoważniejszym (62 %) lub jednym z najpoważniejszych (59 %) problemów na świecie, częściej wspominają o przyspieszeniu wdrażania

odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i stać się bardziej niezależnymi od tych, którzy nie uważają, że jest to problem (45 %). Ponadto im poważniejszy problem jest postrzegany przez respondentów, tym bardziej prawdopodobne jest, że UE i rządy krajowe powinny przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w UE lub więcej inwestować w środki w zakresie efektywności energetycznej.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

QC12T W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze? A potem? (% – UE)

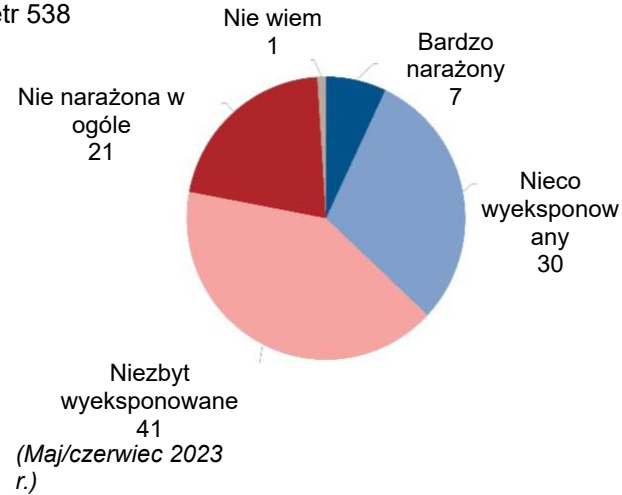
	Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną	Dywersyfikacja dostaw paliw kopalnych do UE	Większe inwestycje w środki w zakresie efektywności energetycznej (np. poprawa izolacji)	Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak zyski podatkowe przedsiębiorstwa energetycznego, oraz nałożenie pułapów cen energii	Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najslabszym gospodarczo członkom społeczeństwa
UE-27	52	14	36	51	35
Płeć					
Człowiek	52	15	37	50	35
Kobieta	52	14	35	52	36
Wiek					
15-24	56	14	37	49	37
25-39	58	15	36	50	34
40-54	53	16	36	52	35
55+	47	13	35	51	36
Edukacja (koniec)					
—15	42	14	32	53	36
16-19	49	15	35	53	37
20+	58	14	40	49	32
Nadal studiuje	60	13	35	51	35
Kategoria społeczno-zawodowa					
Samozatrudniony	57	16	36	52	31
Zarządcy	62	15	38	49	30
Pozostałe białe kołnierze	53	17	40	50	34
Pracownicy ręczni	50	15	34	52	38
Osoby domowe	43	17	35	53	34
Bezrobotny	47	13	36	49	40
Emerytowany	46	12	35	51	37
Studenci	60	13	35	51	35
Trudności z płaceniem rachunków					
Przez większość czasu	46	13	31	52	42
Od czasu do czasu	48	17	33	53	37
Prawie nigdy/Nigdy	54	14	38	50	34
Zalóżmy, że należymy do					
Klasa robotnicza	44	13	33	52	40
Niższa klasa średnia	49	16	35	51	38
Klasa średnia	55	15	37	51	34
Wyższa klasa średnia	64	13	41	47	31
Klasa wyższa	63	14	48	40	29
Zmiana klimatu					
Największy problem	62	11	39	49	32
Jednym z problemów	59	12	38	52	34
Nie ma problemu	45	17	34	51	37
Postrzeganie zmiany klimatu					
Nie jest to poważny problem	28	26	30	51	37
Dość poważny problem	40	19	34	51	38
Bardzo poważny problem	57	12	37	51	35
Podjął działania na rzecz walki ze zmianą klimatu					
Tak	57	13	37	52	34
Nie	44	17	34	50	38

Specjalne badanie Eurobarometr 538
Zmiana klimatu

VI. EUROPEJCZYCY I ICH ŚRODOWISKO NATURALNE

Specjalne badanie Eurobarometr 538
Zmiana klimatu

1. Narażenie Europejczyków na zagrożenia i zagrożenia środowiskowe i klimatyczne

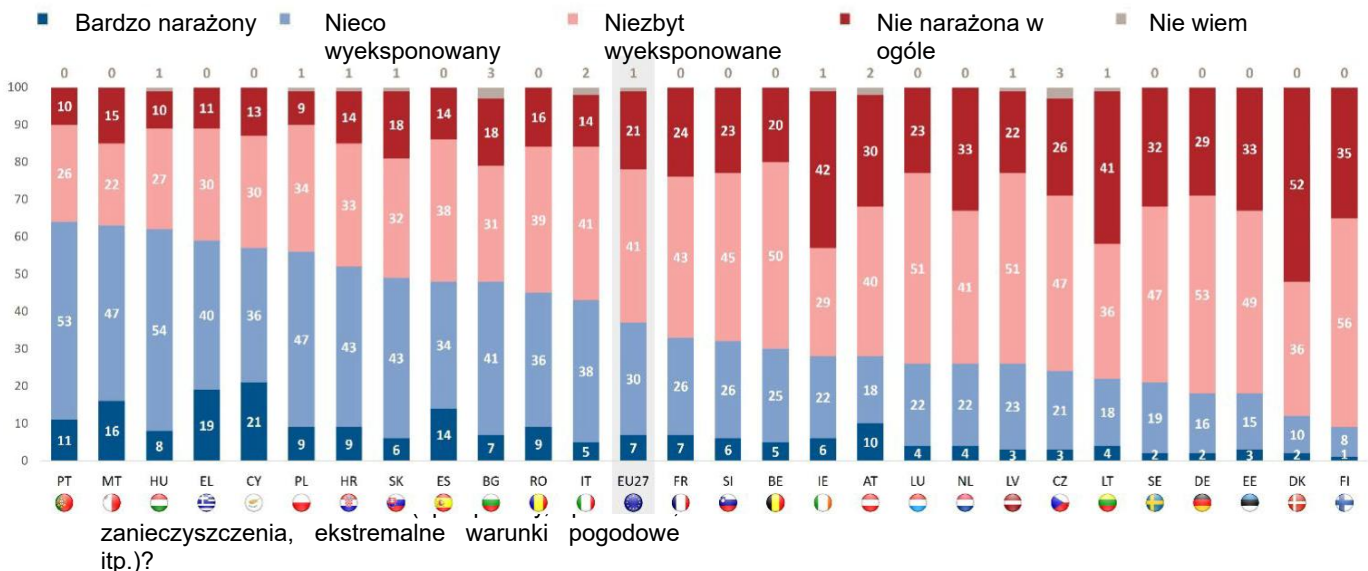
Prawie czterech na dziesięciu Europejczyków czuje się osobiście narażonych na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem

Respondenci zostali zapytani: „jak osobiście są one narażone na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem (np. pożary, powódzie, zanieczyszczenia, ekstremalne warunki pogodowe itp.)?”⁴⁶ Prawie cztery na dziesięć (37 %) twierdzą, że są narażone, a 7 % twierdzi, że są „bardzo narażone”. Z drugiej strony, większość (62 %) twierdzi, że nie jest narażona na te zagrożenia, a nieco ponad co piąty (21 %) twierdzi, że „w ogóle nie jest narażony”.

Analiza krajowa wykazuje znaczne różnice między państwami członkowskimi. W siedmiu krajach większość respondentów twierdzi, że jest narażona na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem: Portugalia (64 %), Malta (63 %), Węgry (62 %), Grecja (59 %), Cypr (57 %), Polska (56 %) i Chorwacja (52 %). Natomiast 9 % w Finlandii, 12 % w Danii i 18 % w Niemczech i Estonii czuje się osobiście narażeni.

Odsetek respondentów, którzy czują się „bardzo narażeni” jest najwyższy na Cyprze (21 %), w Grecji (19 %) i na Malcie (16 %). Z kolei co najmniej czterech na dziesięciu w Danii (52 %), Irlandii (42 %) i na Litwie (41 %) twierdzi, że w ogóle nie czują się narażeni na te zagrożenia i zagrożenia.

QC14. W jakim stopniu są Państwo osobiście narażeni na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem (np. pożary, powódzie, zanieczyszczenia, ekstremalne warunki pogodowe itp.)? (%)

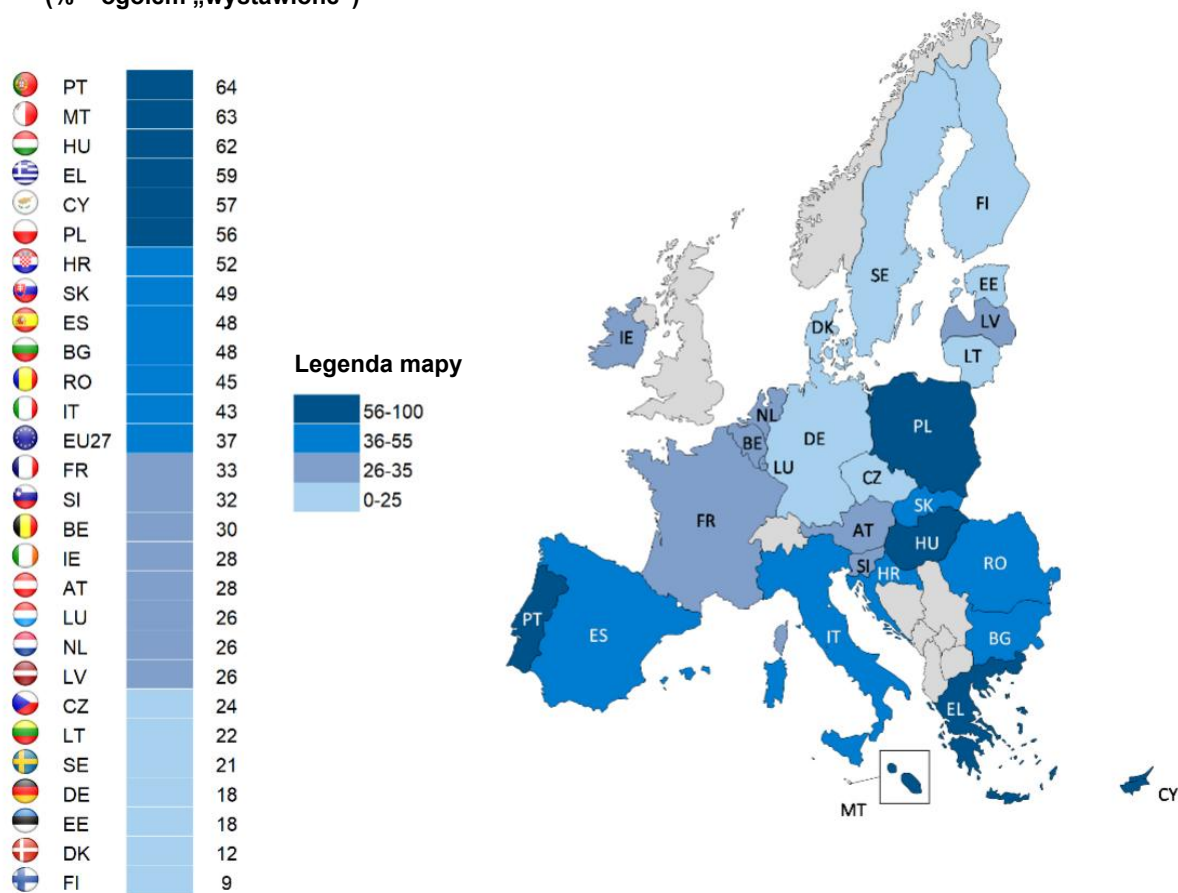

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Mapa pokazuje, że respondenci z południowych i wschodnich obszarów UE są bardziej narażeni na te zagrożenia i zagrożenia niż osoby mieszkające na północnych i niektórych obszarach centralnych.

QC14. W jakim stopniu są Państwo osobiście narażeni na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem (np. pożary, powódzie, zanieczyszczenia, ekstremalne warunki pogodowe itp.)? (% – ogółem „wystawione”)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Analiza społeczno-demograficzna ilustruje następujące elementy:

- Respondenci w wieku 55+ (33 %) są mniej skłonni niż młodszy respondenci powiedzieć, że czują się narażeni na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem.
- Inni pracownicy umysłowi (43 %), pracownicy domowi (42 %) i osoby samozatrudnione najczęściej twierdzą, że czują się narażeni, zwłaszcza w porównaniu z emerytami (31 %).
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków (34 %) są mniej skłonni do odczuwania narażenia niż ci, którzy doświadczają większych trudności.
- Respondenci, którzy uważają się za klasę średnią lub niższą na drabinie społecznej, są bardziej narażeni niż ci, którzy stawiają się wyżej. Na przykład 39 % osób uważających się za część klasy robotniczej czuje się narażonych, podczas gdy 30 % uważa, że należy do wyższej klasy średniej.

Analiza pokazuje również, że im poważniejszy problem respondenci uważają za zmianę klimatu, tym bardziej prawdopodobne jest, że poczują się narażeni: 38 %, którzy uważają to za bardzo poważny problem, czuje się w ten sposób, w porównaniu z respondentami, którzy uważają, że zmiana klimatu nie jest poważnym problemem (23 %).

QC14 Jak są Państwo osobiście narażeni na zagrożenia środowiskowe i klimatyczne oraz zagrożenia (np. pożary, powódzie, zanieczyszczenia, ekstremalne warunki pogodowe itp.)? (% – UE)

	Ogółem „narażony”	Ogółem „Nienaświetlone”	Nie wiem
UE-27	37	62	1
Płeć			
Człowiek	36	63	1
Kobieta	38	61	1
Wiek			
15-24	39	60	1
25-39	38	61	1
40-54	38	61	1
55+	33	66	1
Edukacja (koniec)			
—15	37	62	1
16-19	37	62	1
20+	36	63	1
Nadal studuje	35	64	1
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	40	58	2
Zarządcy	35	65	0
Pozostałe białe kołnierze	43	56	1
Pracownicy ręczni	37	62	1
Osoby domowe	42	56	2
Bezrobotny	37	62	1
Emerytowany	31	68	1
Studenci	35	64	1
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	44	56	0
Od czasu do czasu	42	57	1
Prawie nigdy/Nigdy	34	65	1
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	39	60	1
Niższa klasa średnia	37	62	1
Klasa średnia	37	62	1
Wyższa klasa średnia	30	70	0
Klasa wyższa	32	67	1
Zmiana klimatu			
Największy problem	23	77	0
Jednym z problemów	32	67	1
Nie ma problemu	38	61	1

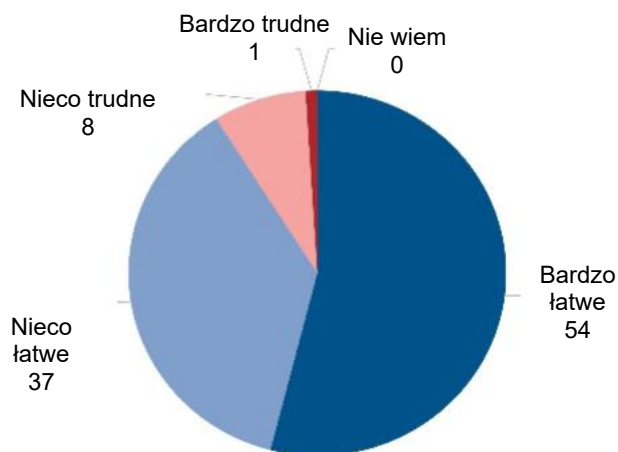
2. Dostęp Europejczyków do przyrody i terenów zielonych

Ponad ośmiu na dziesięciu Europejczyków twierdzi, że dostęp do przyrody i terenów zielonych jest dla nich łatwy.

Respondenci zostali zapytani, jak łatwo lub trudno jest im uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych.⁴⁷ Zdecydowana większość (91 %) twierdzi, że jest to łatwe, a 54 % twierdzi, że jest to „bardzo łatwe”. Prawie co dziesiąty (9 %) twierdzi, że trudno jest im uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych.

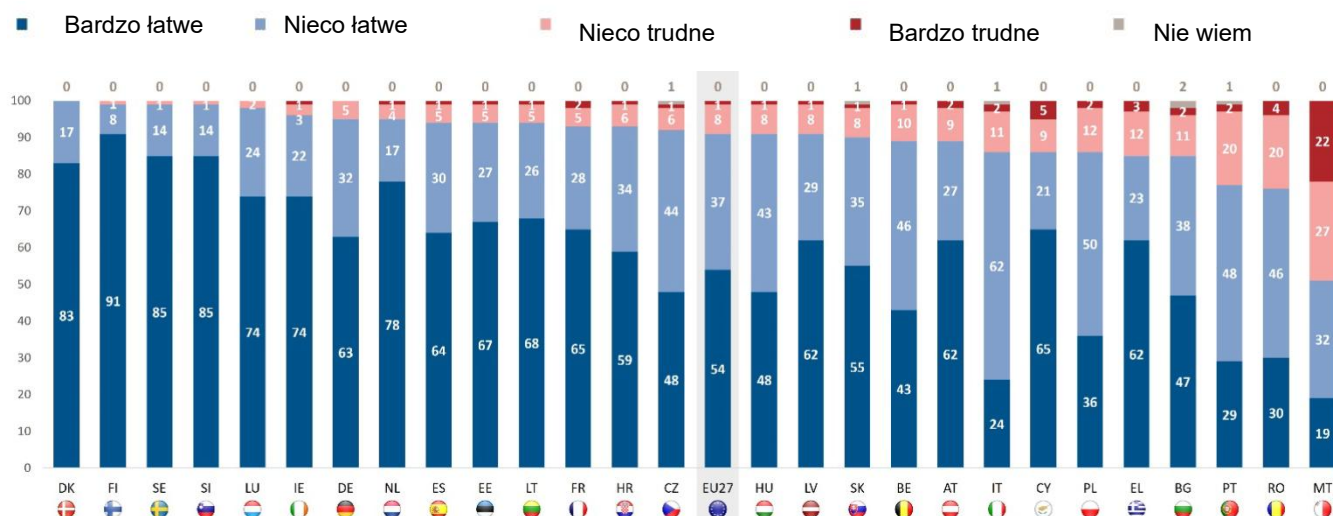
WE wszystkich krajach, z wyjątkiem jednego, ponad trzy czwarte respondentów twierdzi, że dostęp do przyrody i terenów zielonych jest dla nich łatwy, a w 17 państwach członkowskich co najmniej dziewięć na dziesięć mówi o tym. Wszyscy respondenci w Danii twierdzą, że dostęp ten jest łatwy (100 %), podobnie jak 99 % w Słowenii, Finlandii i Szwecji. Na drugim końcu skali 51 % respondentów na Malcie, 76 % w Rumunii i 77 % w Portugalii mówi to samo.

QC13. Jak łatwo lub trudno jest uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych? (% – UE-27)

(Maj/czerwiec 2023 r.)

QC13. Jak łatwo lub trudno jest uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych? (%)

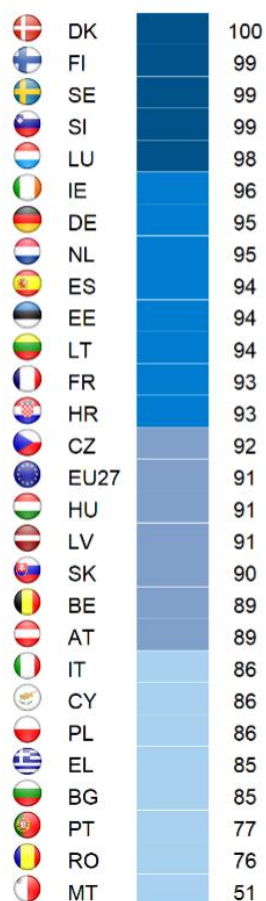
47 QC13. Jak łatwo lub trudno jest uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych?

Specjalne badanie Eurobarometr 538

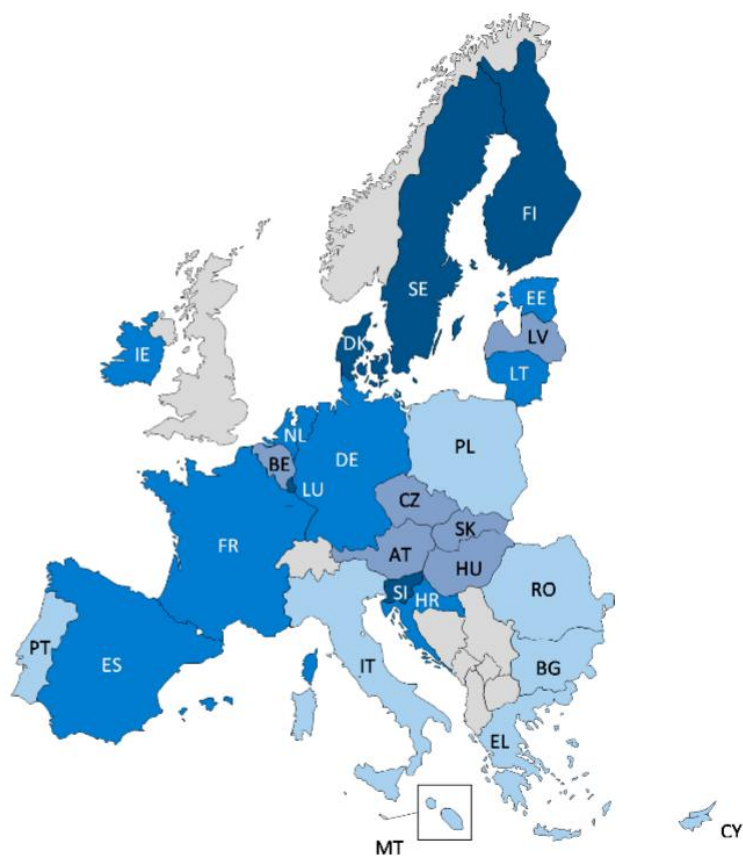
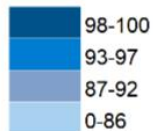
Zmiana klimatu

Mapa ilustruje respondentów, że najłatwiejszy dostęp do przyrody i terenów zielonych znajduje się na północnych i zachodnich obszarach UE.

QC13. Jak łatwo lub trudno jest uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych? (% – ogółem „Łatwa”)

Legenda mapy

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Z analizy społeczno-demograficznej wynika, że ponad ośmiu na dziesięciu respondentów w każdej grupie twierdzi, że ma łatwy dostęp do przyrody i terenów zielonych. W rezultacie istnieje niewiele znaczących różnic:

- Menedżerowie i studenci (zarówno 93 %) są najbardziej skłonni powiedzieć, że dostęp jest łatwy, szczególnie w porównaniu z domownikami (84 %).
- Respondenci, którzy nigdy lub prawie nigdy nie mają trudności z płaceniem rachunków, są bardziej skłonni powiedzieć, że dostęp jest łatwy niż ci, którzy doświadczają większych trudności (94 % w porównaniu z 85 %).

QC13 Jak łatwo lub trudno jest uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych? (% – UE)

	Ogółem „łatwy”	Ogółem „trudne”	Nie wiem
UE-27	91	9	0
Płeć			
Człowiek	92	8	0
Kobieta	90	10	0
Wiek			
15-24	92	8	0
25-39	91	9	0
40-54	92	8	0
55+	90	10	0
Edukacja (koniec)			
—15	88	12	0
16-19	89	11	0
20+	93	7	0
Nadal studiuje	93	7	0
Kategoria społeczno-zawodowa			
Samozatrudniony	91	8	1
Zarządcy	93	7	0
Pozostałe białe kołnierze	91	9	0
Pracownicy ręczni	90	10	0
Osoby domowe	84	16	0
Bezrobotny	88	11	1
Emerytowany	91	9	0
Studenci	93	7	0
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	85	15	0
Od czasu do czasu	85	14	1
Prawie nigdy/Nigdy	94	6	0
Zalóżmy, że należymy do			
Klasa robotnicza	91	9	0
Niższa klasa średnia	89	10	1
Klasa średnia	91	9	0
Wyższa klasa średnia	95	5	0
Klasa wyższa	93	7	0
Zmiana klimatu			
Największy problem	92	8	0
Jednym z problemów	93	7	0
Nie ma problemu	88	11	1

WNIOSKI

Chociaż zmiana klimatu jest nadal uważana za bardzo poważną kwestię globalną, wyniki tego badania Eurobarometru pokazują, że opinie Europejczyków na temat zmian klimatu uległy pewnym zmianom w ciągu ostatnich dwóch lat. Zmiana klimatu nie jest już najpoważniejszym problemem, przed jakim stoi świat. Obecnie zajmuje trzecie miejsce za ubóstwem, głodem, brakiem wody pitnej i konfliktami zbrojnymi. Chociaż ubóstwo, głód i brak wody pitnej historycznie zaliczały się do najpoważniejszych problemów świata, znaczny wzrost wzmianek o konflikcie zbrojnym można przypisać trwającej rosyjskiej inwazji na Ukrainę, która rozpoczęła się w lutym 2022 r., w okresie między poprzednim badaniem w 2021 r. a obecnym badaniem.

Jednak Europejczycy nadal uważają zmianę klimatu za poważny problem sam w sobie. Prawie ośmiu na dziesięciu respondentów uważa, że zmiana klimatu jest poważnym problemem, a wynik ten utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie od 2019 r. Dotyczy to większości wszystkich państw członkowskich UE.

Jeśli chodzi o przeciwdziałanie zmianie klimatu, ponad połowa uważa, że Unia Europejska, rządy krajowe oraz przedsiębiorstwa i przemysł są odpowiedzialne za przeciwdziałanie zmianie klimatu. Respondenci są mniej skłonni do wzmianki o rządach krajowych, przedsiębiorstwach i przemyśle niż w 2021 r., ale częściej wspominają o nich niż w 2019 r.

Na poziomie indywidualnym nieco ponad jedna trzecia uważa, że jest osobiście odpowiedzialna za przeciwdziałanie zmianie klimatu. Mimo to prawie dwie trzecie twierdzi, że w ciągu ostatnich sześciu miesięcy podjęła działania na rzecz walki ze zmianami klimatu – poziom, który pozostał stosunkowo stabilny od 2019 r. Wynik ten maskuje jednak znaczne zróżnicowanie krajowe – od ponad ośmiu na dziesięciu respondentów w Luksemburgu do nieco poniżej trzech na dziesięciu w Rumunii.

Chociaż większość Europejczyków podejmuje osobiste działania w celu walki ze zmianami klimatu, niektóre wspólne działania stały się mniej rozpowszechnione. Siedmiu na dziesięciu Europejczyków stara się ograniczyć ilość odpadów i regularnie je oddzielać do recyklingu – o 5 punktów procentowych w porównaniu z 2021 r. i 2019 r., podczas gdy nieco ponad połowa próbuje ograniczyć zużycie jednorazowych przedmiotów (53 %, -6 p.p. w porównaniu z 2021 r. i -9 p.p. w porównaniu z 2019 r.). W rzeczywistości obecne wyniki tych dwóch działań są najniższe od 2013 r. Prawie czterech na dziesięciu twierdzi, że przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego niższe zużycie energii jest ważnym czynnikiem w ich wyborze, ale stanowi to drugi z rzędu spadek od 2019 r.

Od 2021 r. stosunek Europejczyków do walki ze zmianą klimatu i przejścia na czystą energię pozostaje stosunkowo stabilny. Ponad ośmiu na dziesięciu respondentów zgadza się, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem poprawy zdrowia publicznego. Trzy czwarte respondentów zgadza się, że podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że

unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne, podczas gdy nieco ponad sześć na dziesięć zgadza się, że dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE.

Jeśli chodzi o energię, prawie ośmiu na dziesięciu zgadza się, że należy udzielić większego wsparcia finansowego ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznaczałoby to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne, podczas gdy siedmiu na dziesięciu zgadza się, że ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE mogłoby zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE. Na froncie gospodarczym prawie trzy czwarte zgadza się, że koszt szkód spowodowanych zmianą klimatu jest znacznie wyższy niż koszt inwestycji potrzebnych do transformacji ekologicznej.

Jeśli chodzi o działania rządu na rzecz walki ze zmianą klimatu, ponad dwie trzecie Europejczyków uważa, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo, aby przeciwdziałać zmianie klimatu, chociaż oznacza to spadek o 8 punktów procentowych od 2021 r. Z wyjątkiem Finlandii, większość w każdym kraju uważa, że ich rząd krajowy nie robi wystarczająco dużo.

Istnieje silne poparcie dla celów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i poprawy efektywności energetycznej. Prawie dziewięciu na dziesięciu uważa, że ważne jest, aby UE wyznaczyła ambitne cele w zakresie zwiększenia ilości energii odnawialnej zużywanej do 2030 r., a wynik ten pozostał stabilny od 2021 r. Ponad siedem na dziesięć państw członkowskich uważa, że ważne jest, aby UE wyznaczyła ambitne cele w tej dziedzinie. Prawie dziewięciu na dziesięciu uważa, że ważne jest, aby ich rząd krajowy wyznaczył ambitne cele w zakresie zwiększenia ilości energii odnawialnej zużywanej do 2030 r. Mimo że od 2021 r. jest to tylko jeden punkt spadku, obecny wynik jest najniższym w historii poziomem wsparcia.

Ponad ośmiu na dziesięciu respondentów uważa, że ważne jest, aby Unia Europejska podjęła działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r., a także dużej większości osób opowiadających się za ambitnymi celami w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Ponad ośmiu na dziesięciu uważa również, że ważne jest, aby ich rząd krajowy podjął działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. Chociaż jest to znaczna większość, stanowi ona najniższy w historii poziom wsparcia, dwa punkty poniżej poprzedniego niskiego poziomu z marca-kwiecienia 2021 r. i sześć punktów niższych od maksimum w latach 2013–2015.

Europa neutralna dla klimatu cieszy się silnym poparciem we wszystkich państwach członkowskich. Prawie dziewięciu na dziesięciu respondentów zgadza się, że emisje gazów cieplarnianych należy ograniczyć do minimum, a jednocześnie zrównoważyć pozostałe emisje, aby uczynić gospodarkę UE neutralną dla klimatu do 2050 r., spadek o dwa punkty od 2021 r. i czteropunktowy spadek od 2019 r., przy czym co najmniej siedmiu na dziesięciu w każdym państwie członkowskim również zgadza się.

Respondenci zostali poproszeni o rozważenie skoków cen energii i ograniczeń w dostawach gazu w związku z działaniami Rosji oraz o to, jak uważają, że UE i państwa członkowskie powinny zareagować w zakresie polityki ekologicznej w zakresie energii. Prawie sześciu na dziesięciu uważa, że należy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę. Jedna czwarta uważa, że należy utrzymać tempo transformacji, podczas gdy nieco ponad jedna na dziesięć uważa, że podczas kryzysu energetycznego należy wykorzystać więcej paliw kopalnych, a przejście na zieloną gospodarkę spowolniło.

Preferowanymi przez Europejczyków środkami mającymi na celu złagodzenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym są przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE oraz podjęcie środków gospodarczych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych i nałożenie pułapów cen energii.

Biorąc pod uwagę szersze kwestie środowiskowe, nieco ponad dziewięć na dziesięciu Europejczyków twierdzi, że dostęp do przyrody i terenów zielonych jest dla nich łatwy, a z wyjątkiem Malty ponad trzy czwarte w każdym kraju zgadza się. Prawie czterech na dziesięciu Europejczyków czuje się osobiście narażonych na zagrożenia i zagrożenia związane ze środowiskiem i klimatem, ale maskuje to znaczne zróżnicowanie krajowe. Prawie dwie trzecie osób czuje się tak w Portugalii, w porównaniu do prawie jednej na dziesięć w Finlandii.

Przegląd wyników społeczno-demograficznych ujawnia pewne wzorce. Respondenci w wieku od 15 do 24 lat, ci, którzy ukończyli edukację w wieku 20 lat lub starszych, ci, którzy rzadko lub nigdy nie mają trudności z opłaceniem rachunków oraz ci, którzy uważają, że należą do wyższej kategorii w drabnie społecznej, są konsekwentnie jednymi z najbardziej skłonnych do myślenia, że zmiana klimatu jest poważnym problemem. Grupy te są również bardziej skłonne do wspierania działań i polityk, które odnoszą się do tego problemu, i są bardziej skłonne myśleć, że należy zrobić więcej. Wpływ ma również postrzeganie zmian klimatycznych. Ci, którzy uważają, że zmiana klimatu jest największym lub jednym z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoi świat, a ci, którzy uważają zmianę klimatu za bardzo poważny problem sam w sobie, są bardziej skłonni do wspierania działań i polityk, które dotyczą zmiany klimatu i jej skutków.

Specyfikacje techniczne

W dniach 10 maja – 5 czerwca 2023 r. Kantar Public w imieniu Kantar Belgium przeprowadził falę 99,3 badania Eurobarometru na wniosek Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Komunikacji, Działu Monitorowania Mediów i Eurobarometru.

Fala 99.3 obejmuje ludność poszczególnych narodowości państw członkowskich Unii Europejskiej, zamieszkałą w każdym z 27 państw członkowskich i w wieku 15 lat i starszych.

Podstawowa konstrukcja próbki stosowana we wszystkich krajach jest wieloetapowa, losowa (prawdopodobna). W każdym kraju ramka próbna jest najpierw stratyfikowana przez regiony NUTS i w każdym regionie za pomocą miary miejskiej (DEGURBA). Liczba punktów próbnych wybranych w każdej warstwie odzwierciedla populację warstwy 15+. Na drugim etapie wylosowano punkty próbkowania z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do ich liczebności 0+ z każdej warstwy. Próbkę reprezentują zatem całe terytorium krajów objętych badaniem zgodnie z EUROSTAT-em NUTS II (lub równoważnym) oraz według rozkładu ludności zamieszkującej poszczególne narodowości pod względem obszarów metropolitalnych, miejskich i wiejskich⁴⁸.

W każdym z wybranych punktów pobierania próbek losowo narysowano współrzędną początkową i narzędzie do odwrotnego kodowania geograficznego służące do identyfikacji najbliższego adresu współrzędnej. Ten adres był adresem wyjściowym do losowego spaceru. Kolejne adresy (każdy dziewiąty adres) zostały wybrane według standardowych procedur „losowej trasy” z adresu początkowego. W każdym gospodarstwie domowym respondent został losowo wylosowany. Podejście do losowego wyboru było uzależnione od wielkości gospodarstwa domowego. Na przykład w przypadku gospodarstw domowych z dwoma ponad 15 członkami skrypt został użyty do wyboru informatora (osoba odpowiadająca na kwestionariusz kontrolera) lub innego kwalifikującego się członka gospodarstwa domowego. W przypadku gospodarstw domowych z trzema członkami 15+ skrypt został użyty do wyboru informatora (1/3 czasu) lub dwóch pozostałych kwalifikujących się członków gospodarstwa domowego (2/3 czasu). Tam, gdzie wybrano dwóch pozostałych członków, ankieterowi kazano poprosić o najmłodszego lub najstarszego. Skrypt losowo przypisuje wybór do najmłodszych lub najstarszych z równym prawdopodobieństwem. Proces ten trwa dla czterech ponad 15 członków gospodarstwa domowego –

48 Klasyfikacja obszarów wiejskich na podstawie DEGURBA (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/background>)

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

losowo prosząc o najmłodszych, 2. najmłodszych i najstarszych. W przypadku gospodarstw domowych z pięcioma ponad 15 członkami wracamy do zasady ostatnich urodzin.

Jeżeli nie nawiązano kontaktu z nikim w gospodarstwie domowym lub jeżeli wybrany respondent nie był dostępny (zajęty), rozmówca dokonał ponownej wizyty w tym samym gospodarstwie domowym nawet trzy razy (łącznie cztery próby kontaktu). Ankieterzy nigdy nie wskazują, że badanie zostało przeprowadzone wcześniej w imieniu Komisji Europejskiej; mogą udzielić tych informacji po zakończeniu ankiety, na żądanie.

Etap rekrutacji był nieco inny w Holandii, Finlandii i Szwecji. W dwóch ostatnich państwach wybrano próbę adresów w ramach każdego punktu pobierania próbek z rejestru adresów lub populacji (w Finlandii wybór nie odbywa się we wszystkich punktach próby, ale w niektórych przypadkach, w których oczekuje się poprawy wskaźników odpowiedzi). Wybór adresów odbywał się w sposób losowy. Następnie skontaktowano się telefonicznie z gospodarstwami domowymi i zwerbowano je do udziału w badaniu. W Holandii stosowana jest podwójna próbka RDD (numery komórkowe i stacjonarne), ponieważ nie ma pełnego rejestru ludności z dostępnymi numerami telefonów. Wybór liczb na obu klatkach odbywa się losowo, przy czym każda liczba otrzymuje równe prawdopodobieństwo wyboru. W przeciwieństwie do Szwecji i Finlandii, próbka nie jest gromadzona.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

	KRAJE	INSTYTUTÓW	BRAK WYWIADÓW	DATY ROBÓT POLOWYCH		LICZBA LUDNOŚCI 15+	PROPORCJA UE
BADŹ	Belgia	MCM Belgia	1038	10/05/2023	29/05/2023	9619330	2,53 %
BG	Bułgaria	Kantar TNS BBSS	1017	11/05/2023	30/05/2023	5917534	1,56 %
CZ	Czechy	ŁODYGA/ZNAK	1011	11/05/2023	02/06/2023	8982036	2,36 %
DK	Dania	Płaszcz Dania (Kantar Public)	1001	11/05/2023	30/05/2023	4891261	1,29 %
DE	Niemcy	Płaszcz Niemcy (Kantar Public)	1507	11/05/2023	31/05/2023	71677231	18,87 %
EE	Estonia	Norstat Eesti	1005	11/05/2023	31/05/2023	1111597	0,29 %
IE	Irlandia	B i badania	1006	11/05/2023	30/05/2023	4005909	1,05 %
EL	Grecja	Kantar Grecja	1007	11/05/2023	29/05/2023	9167896	2,41 %
ES	Hiszpania	Płaszcz Hiszpania (Kantar Public)	1015	11/05/2023	28/05/2023	40639381	10,70 %
FR	Francja	MCM Francja	1003	11/05/2023	25/05/2023	55700114	14,66 %
HR	Chorwacja	Hendal	1014	11/05/2023	30/05/2023	3461468	0,91 %
IT	Włochy	Punkt testowy Italia	1024	10/05/2023	23/05/2023	51599668	13,58 %
CY	Rep. Cypru	Badania rynku Cymar	504	11/05/2023	25/05/2023	752304	0,20 %
LV	Łotwa	Kantar TNS Łotwa	1022	10/05/2023	23/05/2023	1590245	0,42 %
LT	Litwa	Norstat LT	1009	11/05/2023	28/05/2023	2373312	0,62 %
LU	Luksemburg	TNS Ilres	507	11/05/2023	24/05/2023	533335	0,14 %
HU	Węgry	Kantar Hoffmann	1029	11/05/2023	26/05/2023	8313539	2,19 %
MT	Malta	Misco International	504	11/05/2023	29/05/2023	446788	0,12 %
NL	Niderlandy	Kantar Holandia	1020	10/05/2023	29/05/2023	14763684	3,89 %
PRZY	Austria	Restauracje w pobliżu Das Österreichische Gallup Ins	1002	11/05/2023	29/05/2023	7647176	2,01 %
PL	Polska	Kolektyw badawczy	1026	11/05/2023	28/05/2023	31982941	8,42 %
PT	Portugalia	Intercampus SA	1000	15/05/2023	31/05/2023	8915624	2,35 %
RO	Rumunia	CSOP SRL	1065	11/05/2023	29/05/2023	16174719	4,26 %
SI	Słowenia	Mediana DOO	1001	11/05/2023	05/06/2023	1791246	0,47 %
SK	Słowacja	MNFORCE	1003	11/05/2023	26/05/2023	4591487	1,21 %
FI	Finlandia	Taloustutkimus Oy	1001	11/05/2023	02/06/2023	4672932	1,23 %
SE	Szwecja	Płaszcz Szwecja (Kantar Public)	1017	11/05/2023	30/05/2023	8541497	2,25 %
		UE-27 OGÓŁEM	26358	10/05/2023	05/06/2023	379864254	100 %

* Należy zauważyć, że całkowity procent podany w tej tabeli może przekroczyć 100 % z powodu zaokrąglenia.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Tryb rozmowy kwalifikacyjnej w podziale na kraje

Wywiady przeprowadzono w drodze bezpośrednich wywiadów, zarówno fizycznie w domach ludzi, jak i w drodze zdalnej interakcji wideo w odpowiednim języku narodowym. Wywiady ze zdalnymi interakcjami wideo („online face-to-face” lub CAVI, Computer Assisted Video Interviewing, przeprowadzono wyłącznie w Czechach, Danii, Malcie i Finlandii).

KRAJE	LICZBA WYWIADÓW Z CAPI	LICZBA WYWIADÓW CAWI	OGÓŁEM LICZBA WYWIADÓW
BA			
DŻ			
Belgia		1,03	1,03
BG	1,03		1,03
Bułgaria			
CZ		1,04	1,04
Czechy			
DK		1,05	1,05
Dania			
DE	1,51		1,51
Niemcy			
EE		1,02	1,02
Estonia			
IE		1,03	1,03
Irlandia			
EL	532	480	1,01
Grecja			
ES	1,02		1,02
Hiszpania			
FR	1,02		1,02
Francja			
HR	1,03		1,03
Chorwacja			
IT	1,03		1,03
Włochy			
CY	504		504
Rep. Cypru			
LV		1,01	1,01
Łotwa			
LT		1,02	1,02
Litwa			
LU		513	513
Luksemburg			
HU	1,05		1,05
Węgry			
MT	329	191	520
Malta			
NL	725	279	1
Niderlandy			
PR	1,03		1,03
Austria			
ZY			
PL	1,04		1,04
Polska			
PT		1,04	1,04
Portugalia			
RO	1,05		1,05
Rumunia			
SI	508	518	1,03
Słowenia			
SK	710	293	1
Słowacja			
FI		1,02	1,02
Finlandia			
SE		1045	1,05
Szwecja			
UE-27			
OGÓŁEM	14,09	12,58	26,67

CAPI: Wywiad osobisty wspomagany komputerowo
CAWI: Komputerowe wywiady internetowe

KRAJE	LICZBA WYWIADÓW Z CAPI	LICZBA WYWIADÓW Z CAVIM	OGÓŁEM LICZBA WYWIADÓW
BA			
DŻ			
Belgia	1038		1038
BG	1017		1017
Bułgaria			
CZ	794	217	1011
Czechy			
DK	810	191	1001
Dania			
DE	1507		1507
Niemcy			
EE	1005		1005
Estonia			
IE	1006		1006
Irlandia			
EL	1007		1007
Grecja			
ES	1015		1015
Hiszpania			
FR	1003		1003
Francja			
HR	1014		1014
Chorwacja			
IT	1024		1024
Włochy			
CY	504		504
Rep. Cypru			
LV	1022		1022
Łotwa			
LT	1009		1009
Litwa			
LU	507		507
Luksemburg			
HU	1029		1029
Węgry			
MT	348	156	504
Malta			
NL	1020		1020
Niderlandy			
PR	1002		1002
Austria			
ZY			
PL	1026		1026
Polska			
PT	1000		1000
Portugalia			
RO	1065		1065
Rumunia			
SI	1001		1001
Słowenia			
SK	1003		1003
Słowacja			
FI	992	9	1001
Finlandia			
SE	1017		1017
Szwecja			
UE-27			
OGÓŁEM	25785	573	26358

CAPI: Wywiad osobisty wspomagany komputerowo
CAWI: Komputerowe wywiady wideo

W celach informacyjnych dodano metodologię zastosowaną w 2021 r. Ze względu na pandemię COVID-19 w wielu państwach przeprowadzono wywiady za pośrednictwem Computer Assisted Web Interviewing (CAWI). Państwa, w których metodologia różni się całkowicie w porównaniu z 2023 r., to Belgia, Czechy, Dania, Estonia, Irlandia, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Portugalia, Finlandia, Szwecja. Państwa, w których metoda różni się częściowo w porównaniu z 2023 r., to Grecja, Malta, Niderlandy, Słowenia i Słowacja.

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Wskaźniki odpowiedzi

Dla każdego kraju dokonuje się porównania między próbką odpowiedzi a wszechświatem (tj. całkowitą populacją w kraju). Wagi są używane do dopasowania próbki odpowiedzi do wszechświata pod względem płci według wieku, regionu i stopnia urbanizacji. W przypadku szacunków europejskich (tj. średniej UE) dokonuje się dostosowania do wag poszczególnych krajów, ważąc je w górę lub w dół, aby odzwierciedlić ich liczbę ludności powyżej 15 lat jako odsetek ludności UE 15+.

Wskaźniki odpowiedzi oblicza się poprzez podzielenie całkowitej liczby pełnych wywiadów z liczbą wszystkich odwiedzonych adresów, z wyjątkiem adresów, które nie są kwalifikowalne, ale obejmują te, w których kwalifikowalność nie jest znana. W przypadku fali 99,2 badania EUROBAROMETER wskaźniki odpowiedzi dla krajów UE-27, obliczone przez Kantar Public, wynoszą:

	KRAJE	WSKAŹNIKI ODPOWIEDZI
BA	Belgia	55,5 %
DZ		
BG	Bułgaria	43,4 %
CZ	Czechy	52,5 %
DK	Dania	39,3 %
DE	Niemcy	23,7 %
EE	Estonia	51,6 %
IE	Irlandia	46,8 %
EL	Grecja	30,1 %
ES	Hiszpania	36,9 %
FR	Francja	37,2 %
HR	Chorwacja	42,6 %
IT	Włochy	25,7 %
CY	Rep. Cypru	52,4 %
LV	Łotwa	42,6 %
LT	Litwa	44,7 %
LU	Luksemburg	32,2 %
HU	Węgry	62,1 %
MT	Malta	79,8 %
NL	Niderlandy	66,1 %
PR		
ZY	Austria	41,6 %
PL	Polska	53,4 %
PT	Portugalia	46,1 %
RO	Rumunia	56,3 %
SI	Słowenia	43,9 %
SK	Słowacja	54,7 %
FI	Finlandia	27,9 %
SE	Szwecja	64,7 %

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Margines błędu

Czytelnikom przypomina się, że wyniki badań są szacunkami, których dokładność, przy czym wszystko jest równe, opiera się na wielkości próby i na obserwowanej wartości procentowej. Przy próbkach około 1000

wywiadów realne wartości procentowe różnią się w następujących granicach ufności:

Marginesy statystyczne wynikające z procesu doboru próby

(na poziomie 95 % zaufania)

różne rozmiary próbek są w rzędach

różne zaobserwowane wyniki znajdują się w kolumnach

	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	
N=50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9	N=50
N=500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	N=500
N = 1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	N = 1000
N=1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	N=1500
N=2000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	N=2000
N=3000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	N=3000
N=4000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	N=4000
N=5000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	N=5000
N=6000	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	N=6000
N=7000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	N=7000
N=7500	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	N=7500
N=8000	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	N=8000
N = 9000	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	N = 9000
N=10000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	N=10000
N=11000	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	N=11000
N=12000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	N=12000
N=13000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	N=13000
N=14000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	N=14000
N=15000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	N=15000
	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	

Kwestionariusz

P1a Który z poniższych uważa Pan za najpoważniejszy problem, przed którym stoi cały świat?

(POKAŻ EKRAŃ – ODCZYTAĆ – OBRACAĆ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Q1b Które inne uważają Państwo za poważne problemy?

(POKAŻ EKRAŃ – ODCZYTAĆ – OBRACAĆ – MAX. 3 ODPOWIEDZI)

	Q1a	Q1b
	Najpoważniejszy problem	Inne poważne problemy
Zmiana klimatu	1	1,
Terroryzm międzynarodowy	2	2,
Ubóstwo, głód i brak wody pitnej	3	3,
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych	4	4,
Sytuacja gospodarcza	5	5,
Problemy zdrowotne spowodowane zanieczyszczeniem (N)	6	6,
Rozprzestrzenianie broni jądrowej	7	7,
Konflikty zbrojne	8	8,
Rosnąca populacja na świecie	9	9
Pogorszenie stanu przyrody (N)	10	10
Pogorszenie stanu demokracji i praworządności (N)	11	11
Inne (spontaniczne)	12	12
Brak (spontaniczny)	13	13
D.Nie wiem	14	14
EB95.1 QB1a i b		

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

P4 W jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie zgadzają się z każdym z poniższych stwierdzeń?

(POKAŻ EKRAŃ ZE SKALĄ – ODCZYTUJ – OBRACAJ – JEDNA ODPOWIEDŹ NA LINIĘ)

	Całkowicie się zgadzam	Skłonność do wyrażania zgody	Skłonność do niezgody	Całkowicie się nie zgadzam	D.Nie wiem
1 Przeciwdziałanie zmianie klimatu i problemom środowiskowym powinno być priorytetem w celu poprawy zdrowia publicznego(N)	1	2	3	4	5
2 Koszty szkód spowodowanych zmianą klimatu są znacznie wyższe niż koszty inwestycji niezbędnych do zielonej transformacji (N)	1	2	3	4	5
3 Ograniczenie importu paliw kopalnych spoza UE może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przynieść korzyści gospodarcze UE	1	2	3	4	5
4 Podjęcie działań w zakresie zmiany klimatu doprowadzi do innowacji, które sprawią, że unijne przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne	1	2	3	4	5
5 Należy przyznać większe wsparcie finansowe ze środków publicznych na przejście na czystą energię, nawet jeśli oznacza to zmniejszenie dotacji na paliwa kopalne.	1	2	3	4	5
6 Dostosowanie się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu może przynieść korzyści obywatelom UE (M)	1	2	3	4	5

3 QU EB95.1 QB4 (pozycja 6 jest zmodyfikowana)

P5 Czy osobiście podjąłeś jakieś działania w celu walki ze zmianami klimatu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy?

(TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Tak	1
Nie	2
D.Nie wiem	3

1 QU EB95.1 QB5

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

P6 Które z poniższych działań, jeśli w ogóle, odnoszą się do Ciebie?

(POKAŻ EKRAŃ – ODCZYTAĆ – OBRACAĆ – MOŻLIWE WIELE ODPOWIEDZI)

Kupiłeś nowy samochód, a jego niskie zużycie paliwa było ważnym czynnikiem w Twoim wyborze.	1,
Kupiłeś samochód elektryczny	2,
Regularnie korzystasz z przyjaznych dla środowiska alternatyw dla swojego prywatnego samochodu, takich jak spacer, jazda na rowerze, transport publiczny lub współdzielenie samochodu.	3,
Izolujesz swój dom lepiej, aby zmniejszyć zużycie energii	4,
Kupiłeś dom niskoenergetyczny	5,
Przy zakupie nowego urządzenia gospodarstwa domowego, np. pralki, lodówki lub telewizora, ważnym czynnikiem w wyborze jest niższe zużycie energii.	6,
Przestawiłeś się na dostawcę energii, który oferuje większy udział energii ze źródeł odnawialnych niż poprzedni	7,
Masz zainstalowany sprzęt w domu, aby kontrolować i zmniejszać zużycie energii (np. inteligentny licznik)	8,
Zainstalowałeś panele słoneczne w swoim domu	9,
Bierzesz pod uwagę ślad węglowy zakupów żywności i czasami odpowiednio dostosowujesz zakupy	10,
Podczas planowania wakacji i innych podróży na dłuższy dystans bierzesz pod uwagę ślad węglowy swojego transportu, a czasami odpowiednio dostosowujesz swoje plany.	11,
Kupujesz i jesz mniej mięsa	12,
Kupujesz i jesz więcej żywności ekologicznej	13,
Starasz się zmniejszyć ilość odpadów i regularnie oddzielasz je do recyklingu	14,
W miarę możliwości próbujesz ograniczyć spożycie jednorazowych przedmiotów, np. plastikowe torby z supermarketu, nadmiar opakowań	15,
Inne (spontaniczne)	16,
Brak (spontaniczny)	17
D.Nie wiem	18

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

P7 Czy uważasz, że rząd (narodowość) robi wystarczająco dużo, nie wystarczająco lub zbyt wiele, aby przeciwdziałać zmianom klimatu?

(TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Wystarczy	1
Za mało	2
Za dużo	3
Nie wiem	4

1 QU EB95.1 QB7

READ OUT: Teraz spójrzmy w przyszłość.

Pytanie 8 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania i zwiększyły do 2030 r. ilość zużywanej energii odnawialnej, takiej jak energia wiatrowa lub słoneczna? (M)

(ODCZYTAJ – JEDNA ODPOWIEDŹ NA LINIĘ)

	Bardzo ważne	Dość ważne	Niezbyt ważne	Wcale nie ważne	D.Nie wiem
1 Rząd (narodowość)	1	2	3	4	5
2 Unia Europejska	1	2	3	4	5

1QU EB95.1 QB8 ZMODYFIKOWANY

Pytanie 9 Jak ważne jest, aby następujące organy podjęły działania w celu poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. (np. poprzez zachęcanie ludzi do izolacji domu, instalacji paneli słonecznych lub zakupu samochodów elektrycznych)? (M)

(ODCZYTAJ – JEDNA ODPOWIEDŹ NA LINIĘ)

	Bardzo ważne	Dość ważne	Niezbyt ważne	Wcale nie ważne	D.Nie wiem
1 Rząd (narodowość)	1	2	3	4	5
2 Unia Europejska	1	2	3	4	5

1QU EB95.1 QB9

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

Q10 W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującym stwierdzeniem: Powinniśmy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych do minimum, jednocześnie równoważąc pozostałe emisje, na przykład poprzez zwiększenie obszarów zalesionych, aby do 2050 r. gospodarka UE stała się neutralna dla klimatu.

(ODCZYTAJ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Całkowicie się zgadzam	1
Skłonność do wyrażania zgody	2
Skłonność do niezgody	3
Całkowicie się nie zgadzam	4
D.Nie wiem	5

1 QU EB91.3 Q9

Brzmi: Rosyjska inwazja na Ukrainę miała globalny wpływ na dostawy gazu i żywności, rynki energii, inflację i koszty życia. Niektóre kraje musiały wrócić do wykorzystania węgla i ropy naftowej do wytwarzania energii.

P11 W związku ze wzrostem cen energii i ograniczeniami w dostawach gazu wynikającymi z działań Rosji, w jaki sposób UE i jej państwa członkowskie powinny reagować w zakresie zielonej polityki energetycznej?

(ODCZYTAJ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Powinniśmy przyspieszyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększyć efektywność energetyczną i przyspieszyć przejście na zieloną gospodarkę.	1
Powinniśmy utrzymać to samo tempo przechodzenia na zieloną gospodarkę.	2
Powinniśmy powrócić do wykorzystywania większej ilości paliw kopalnych w czasie kryzysu energetycznego i spowolnić przejście na zieloną gospodarkę.	3
D.Nie wiem	4

Specjalne badanie Eurobarometr 538

Zmiana klimatu

P12a W jaki sposób UE i rządy państw członkowskich powinny zareagować na zmniejszenie presji gospodarczej spowodowanej kryzysem energetycznym? Po pierwsze?

(POKAŻ EKRAŃ – ODCZYTAĆ – OBRACAĆ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Q12b I wtedy?

(POKAŻ EKRAŃ – ODCZYTAĆ – OBRACAĆ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	P12a	P12b
	Po pierwsze?	A potem?
Przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii w UE, aby obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną	1	1,
Dywersyfikacja dostaw paliw kopalnych do UE	2	2,
Większe inwestycje w środki w zakresie efektywności energetycznej (np. poprawa izolacji)	3	3,
Podjęcie środków ekonomicznych w celu ograniczenia cen rachunków za energię dla gospodarstw domowych, takich jak opodatkowanie zysków przedsiębiorstw energetycznych i nałożenie pułapów cen energii;	4	4,
Udzielanie bezpośredniego wsparcia finansowego najsłabszym gospodarcom członkom społeczeństwa	5	5,
Inne (spontaniczne)	6	6,
D.Nie wiem	7	7,
1 QU NOWY		

P13 Jak łatwo lub trudno jest uzyskać dostęp do przyrody i terenów zielonych?

(ODCZYTAJ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Bardzo łatwe	1
Nieco łatwe	2
Nieco trudne	3
Bardzo trudne	4
D.Nie wiem	5
1 QU NOWY	

P14 Jak są Państwo osobiście narażeni na zagrożenia środowiskowe i klimatyczne oraz zagrożenia (np. pożary, powodzie, zanieczyszczenia, ekstremalne warunki pogodowe itp.)?

(ODCZYTAJ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

Bardzo narażony	1
Nieco wyeksponowany	2
Niezbyt wyeksponowany	3
Nie narażony w ogóle	4
D.Nie wiem	5

Komentarze

(Pierre Dieumegard)

Tytuł komunikatu prasowego ([Eurobarometr: transformacja ekologiczna powinna przyspieszyć \(europa.eu\)](#)) to „Eurobarometr: Większość Europejczyków uważa, że transformacja ekologiczna powinna przebiegać szybciej”.

Treść niniejszego komunikatu prasowego jest bardzo pozytywna i wydaje się wskazywać, że Europejczycy popierają plany Komisji dotyczące transformacji ekologicznej i walki ze zmianą klimatu.

Ale kiedy spojrzymy na liczby, wykresy i mapy, należy spojrzeć na optymizm:

1) [pytanie czwarte](#) pokazuje, że poparcie dla działań przeciwko zmianom klimatu spada

2) W szczególności [pytanie Q4.5 pokazuje](#), że rośnie sprzeciw wobec wsparcia finansowego na rzecz czystej energii w stosunku do paliw kopalnych.

3) Istnieją duże różnice między krajami UE. „Kraje wschodnie”, czyli kraje graniczące z Rosją, Białorusią i Ukrainą, nie opowiadają się za przyspieszeniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii: Zobacz [mapę pytania Q11](#).